

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี
อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ธนพงศ์ นาคจันทิก

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2553

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดาดสามัคคี
อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ธนพงศ์ นาคจันทิก

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

สำนักบริหารและพัฒนางานวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

โดย

ธนพงศ์ นาคจันทิก

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร กิตติการกุล)
วันที่ 24 เดือน 5 ค. พ.ศ. 53

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ)
วันที่ 24 เดือน 5 ค. พ.ศ. 53

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)
วันที่ 24 เดือน 5 ค. พ.ศ. 53

ประธานกรรมการประจำหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)
วันที่ 24 เดือน 5 ค. พ.ศ. 53

สำนักบริหารและพัฒนางานวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพ พงษ์พานิช)
ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
วันที่ 20 เดือน 5 ค. พ.ศ. 53

ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ท่ากระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
ชื่อผู้เขียน	นายธนพงศ์ นาคจันทิก
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร กิริติการกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาโครงสร้าง การจัดองค์กรของกลุ่ม
เงินทุน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี 2) ศึกษาผลการดำเนิน
ธุรกิจ และ 3) ศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม
เกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี ประชากรที่ศึกษาคือสมาชิก และคณะกรรมการทั้งหมดของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี จำนวน 52 คน แบ่งเป็นคณะกรรมการจำนวน
8 คน และสมาชิกจำนวน 44 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (WMS) และประมวลผลโดยใช้โปรแกรม SPSS for
Windows ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดตำแหน่งบริหารภายใน
กลุ่ม มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการที่ชัดเจน และมีการแบ่งกลุ่มภายในตาม
กิจกรรมการเพาะปลูก โดยการร่วมกลุ่ม 5 คน ทุนของกลุ่มมาจาก 2 แหล่ง คือ แหล่งทุนภายในใน
รูปของหุ้นเริ่มแรกแต่ไม่มีการระดมหุ้นเพิ่ม และแหล่งทุนภายนอกได้จากการสนับสนุนแบบให้
เปล่าจาก อบต.ท่ากระดาน และกรมพัฒนาที่ดิน กลุ่มยังได้รับการสนับสนุนด้านเทคนิคความรู้
เกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดจาก ธ.ก.ส. และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกษตรอำเภอ และ
พัฒนาชุมชน และรับรองมาตรฐานปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดของกลุ่ม ส่วนวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตปุ๋ย
ชีวภาพป่นเม็ดส่วนใหญ่มาจากแหล่งวัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่น ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่
เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงานที่กลุ่มได้รับ จากคณะกรรมการ และสมาชิกในกลุ่ม

ผลการดำเนินธุรกิจ ในการดำเนินธุรกิจปัจจุบันกลุ่มผลิตแต่เพียงปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด
แต่เพียงอย่างเดียว เนื่องจากผลิตภัณฑ์อื่นไม่มีตลาดรองรับ โดยในปี 2551 กลุ่มมีกำไรจากการขาย
ปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด จำนวนเฉลี่ย 22,000 บาทต่อคน มีหุ้นเฉลี่ย 132.31 หุ้น คิดเป็นมูลค่าเฉลี่ย
1,323.08 บาท สมาชิกได้รับผลตอบแทนทั้งในรูปของผลตอบแทนทางสังคม คือ มีโอกาสเข้าสังคม

และได้รับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ส่วนผลตอบแทนเป็นตัวเงิน โดยได้รับค่าตอบแทนเฉลี่ย 1,653.85 บาท

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานแต่ละด้าน ได้แก่ ปัญหาสำคัญของด้านการผลิต คือ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากราคาวัตถุดิบสูงขึ้น ฉะนั้นกลุ่มควรใช้วัตถุดิบที่หาได้ในท้องถิ่นให้มากที่สุดรวมทั้งพัฒนาความรู้และเทคนิคในการผลิตปุยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ปัญหาสำคัญของด้านสิ่งแวดล้อม คือ การระบาดของโรค และศัตรูพืช ฉะนั้นกลุ่มควรมีการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่วนงานราชการให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดแมลงและศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมี และคิดค้นทำผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาด และศัตรูพืช ปัญหาด้านการแปรรูปที่สำคัญ คือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย สินค้าไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด ฉะนั้น ควรพัฒนาเทคนิคการผลิตโดยการติดต่อขอความช่วยเหลือจากส่วนงานราชการและ ช.ก.ส. ปัญหาด้านเงินทุนที่สำคัญ คือ ขาดความชำนาญในการจัดทำบัญชีทำให้ไม่สามารถประมาณการต้นทุนที่จะใช้ได้ รวมทั้งขาดเงินทุน ฉะนั้น ควรจัดให้มีการอบรมด้านบัญชีแบบปฏิบัติได้ การระดมหุ้นเพิ่ม และหาแหล่งจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ คือ บุคลากรขาดทักษะความรู้ความชำนาญในด้านเทคนิค ฉะนั้น จึงควรให้การอบรม หรือดูงานเป็นประจำและต่อเนื่อง ปัญหาด้านการตลาดที่สำคัญ คือ ช่องทางการตลาดมีน้อย ฉะนั้นกลุ่มควรหาเครือข่ายพันธมิตรธุรกิจกับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม

Title	Business community management: A Case Study of the Organic Agricultural Group at Takradansamakee, Sanamchai District, Chachoengsao Province
Author	Mr. Tanapong Nankjantek
Degree of	Master of Science in Cooperative Economics
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Siriporn Kiratikarnkul

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) study organization structure of capital, personal, material, management, and information technology, 2) study business performance, and 3) identify problems and investigate the directions to improve business community management of the Organic Agricultural Group at Takradansamakee, Sanamchai district, Chachoengsao province. Population of the study were 44 group members and 8 committee of all community enterprises; organic agricultural groups with the total number of 52 persons. Questionnaires were used for data collection. Data were analyzed using weight mean score (WMS) and processes by SPSS for Windows. The results showed the following:

The group had precise organization structure. Administration positions and committee responsibilities were identified. The group was divided into sub-groups based on their agriculture activities. Each group consisted of five persons and budgets from two sources, internal and external budgets. Internal budgets came from stocks but there was no attempt to increase stocks. External budgets were granted by TakradanSub-district Administrative Organization and Land Development department. Supports available for the groups included knowledge and techniques of granular bio-fertilizers producing provided by bank of agriculture and Kasetsart University, District Agricultural Extension Office, and community promotion. The bio-fertilized they produced met quality standard of the group products. Most of raw materials used for procuring bio-fertilize were local materials. The group received information that benefited for group operation from committee and group members.

(6)

Business performance showed that the group produced only granular bio-fertilizer because there was no market for other products. In 2008, the profits the group made from selling bio-fertilizer, which were approximately 22,000 baht/ person, 132.31 stocks, which cost approximately 1,323.08 baht. Profits in term of social benefits included having opportunities to participating in social events, gaining knowledge, and learning new technology. Monetary were benefit was approximately 1,653.85 baht.

Operation problems were found. Major problems of the production were an increase of production cost due to increasing cost of raw material. Thus, the group should use local resources. Quality of fertilizer should be improved. Using standard quality fertilizer would increase product value. Major environmental problems were pests and diseases. Thus, the group should contacted government officers who could provide them knowledge of pest and disease control without using chemical substances. The group had to create new products that can prevent epidemic diseases and pest. Product transformation problems were having limited types and low quality of products. Thus, the group should consult government organizations and bank of agriculture. Budgets problems were lacking of accounting skills, being unable to estimate cost, benefit, and loss. Thus, training on accounting skills, increase stocks, and expanding budget resources from government and private institutions were needed. Staff problems were lacking of knowledge and specific technical skills. Thus, training and field trip should be set continually. Marketing problems was not having enough markets. Thus, the group should expand network to other groups in order to increase product distribution of the group.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร กิริติการกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประยงค์ สายประเสริฐ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ จรรยาสุภาพ กรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำ จนทำให้ ปัญหาพิเศษฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ทำกระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่อนุเคราะห์ข้อมูล และให้ความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทุก หน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลทุดิถีภูมิเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนในการศึกษาครั้งนี้ จนกระทั่ง มีผลทำให้ปัญหาพิเศษสำเร็จเรียบร้อย

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทุกรุ่น ที่ได้ส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยได้ทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ธนพงศ์ นาคจันทิก

มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(14)
สารบัญตารางผนวก	(15)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	6
นิยามศัพท์ทั่วไป	7
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดวิสาหกิจชุมชน	9
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม (กรรมการพัฒนาชุมชน)	14
แนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	16
แนวคิดด้านการผลิตและการตลาด	23
ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
ภาคสรุป	38
กรอบแนวคิดในการศึกษา	38
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	39
สถานที่ดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39

	(9)
	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	40
การทดสอบแบบสอบถาม	41
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4 ผลการวิจัย	43
ตอนที่ 1 ข้อมูลจากสภาพที่แท้จริงในปัจจุบันของกลุ่ม	43
ตอนที่ 2 ข้อมูลจากคณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม เกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี	50
ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิก	110
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	126
สรุปผลการศึกษา	126
อภิปรายผล	133
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา	136
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	138
บรรณานุกรม	139
ภาคผนวก	142
ภาคผนวก ก ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	143
ภาคผนวก ข ค่าสถิติ	145
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	150
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	51
2	จำนวนและร้อยละของอายุ จำแนกตามกลุ่มสมาชิกของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
3	จำนวนและร้อยละของจำนวนแรงงานในการเกษตร จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
4	จำนวนและร้อยละของสถานภาพความเป็นผู้นำทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	55
5	จำนวนและร้อยละของรายได้จากภาคการเกษตรต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	56
6	จำนวนและร้อยละของรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	57
7	จำนวนและร้อยละของจำนวนหุ้นในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	58
8	จำนวนและร้อยละของมูลค่าหุ้นในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	59
9	จำนวนและร้อยละของภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	61
10	จำนวนและร้อยละของแหล่งเงินทุนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	61
11	จำนวนและร้อยละของอัตราดอกเบี้ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	62
12	จำนวนและร้อยละของผลประโยชน์ทางตรง และผลประโยชน์ทางอ้อมของการเข้าร่วมกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	63
13	จำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	65
14	จำนวนและร้อยละของการเข้ารับการอบรม/คูงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	66
15	จำนวนและร้อยละของการได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากภาครัฐและเอกชนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	68

ตาราง	หน้า
16 จำนวนและร้อยละของการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	70
17 จำนวนและร้อยละของชนิดของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์หลักที่ผลิตของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	71
18 จำนวนและร้อยละของการปลูกข้าวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	73
19 จำนวนและร้อยละของการปลูกพืชผักของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	75
20 จำนวนและร้อยละของการผลิตปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	77
21 จำนวนและร้อยละของแหล่งวัตถุดิบของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	78
22 จำนวนและร้อยละของการใช้วัตถุดิบจากภายนอกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	79
23 จำนวนและร้อยละของการใช้วัตถุดิบธรรมชาติจากชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	80
24 จำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่รับรองคุณภาพ/มาตรฐาน และผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	82
25 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นในการผลิตผลิตภัณฑ์อินทรีย์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	84
26 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการสั่งซื้อปุ๋ยจากภายนอกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	86
27 จำนวนและร้อยละของวิธีกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช และแหล่งที่มาของวิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	88
28 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	90
29 จำนวนและร้อยละของการศึกษาดูงานจากแหล่งต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	92
30 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพที่ได้จากการผลิตช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและปรับปรุงสภาพดินช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	92

ตาราง

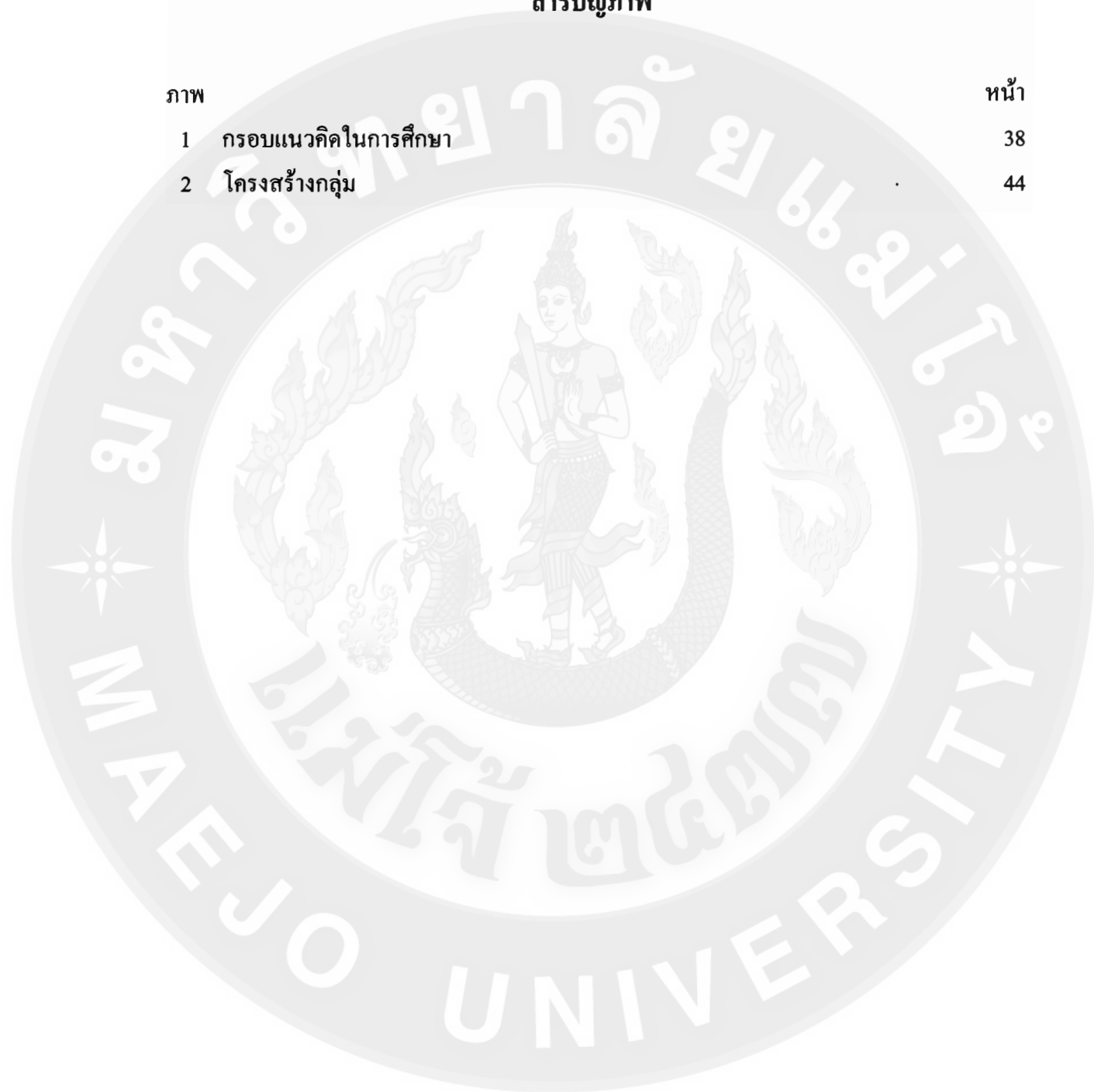
หน้า

31	จำนวนและร้อยละของการตลาดและช่องทางการตลาดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	93
32	จำนวนและร้อยละของรูปแบบการจำหน่ายผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	95
33	จำนวนและร้อยละของระดับการยอมรับนับถือผู้นำชุมชน และความสนใจใน กิจกรรมของชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	96
34	ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการ จำแนกตามตำแหน่ง	99
35	ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมใน กระบวนการวางแผน และตัดสินใจ จำแนกตามตำแหน่ง	101
36	ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมใน การลงทุนจำแนกตามตำแหน่ง	103
37	ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์จำแนกตามตำแหน่ง	105
38	ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมใน การติดตามและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่ง	107
39	ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการ จำแนกตามตำแหน่ง	109
40	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการผลิตของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	111
41	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	112
42	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการแปรรูปของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	113
43	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านเงินทุนของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	114
44	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านทรัพยากรบุคคล และการมี ส่วนร่วมของสมาชิกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	115

ตาราง	หน้า
45 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการตลาดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	116
46 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านการตลาดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	117
47 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	119
48 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการแปรรูปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	120
49 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านด้านเงินทุนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	121
50 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	123
51 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง	124

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	38
2	โครงสร้างกลุ่ม	44

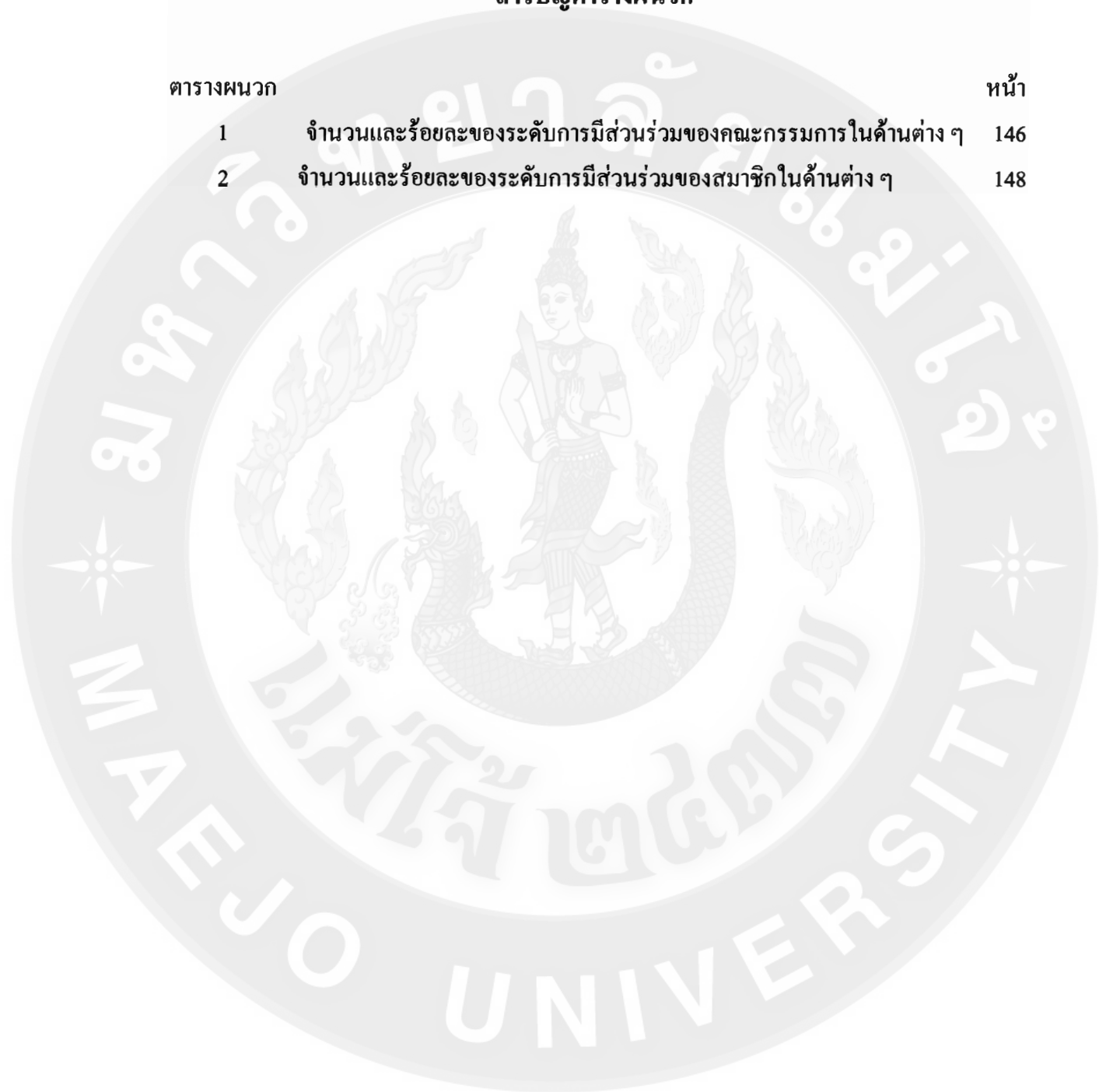

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวก

หน้า

1	จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านต่าง ๆ	146
2	จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในด้านต่าง ๆ	148

บทที่ 1

บทนำ

ตามที่นโยบายแห่งรัฐด้านการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจจากหญ้า มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในระดับฐานรากของประเทศให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมชุมชนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการทรัพยากร การผลิต การตลาด และการจัดการทุนให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน บนพื้นฐานของการสร้างความ มั่นคง ความสงบสุขและระบบนิเวศน์ของสังคมโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งเสริมให้ชุมชนรวมกลุ่มกันประกอบการในแนวทาง วิสาหกิจชุมชน อันเป็นการประกอบการเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน โดยนำวัตถุดิบ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งงานวิจัยต้นแบบมาสร้างสรรค์ผลผลิต เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 เพื่อให้เจตนารมณ์ของกฎหมายนี้เกิดผลและเป็นจริง โดยทำหน้าที่พัฒนา กำกับ นโยบาย และการปฏิบัติตามนโยบาย การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นคู่ประสานงานและนำเสนอยุทธศาสตร์วิสาหกิจชุมชน เพื่อการพิจารณาเห็นชอบของคณะกรรมการ (ศูนย์สารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร, 2548)

ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 การพัฒนาประเทศได้เน้นการผลิตเพื่อการส่งออก โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลัก และอาศัยแรงงานชนบทสร้างข้อได้เปรียบอยู่ระยะหนึ่ง จนกระทั่งทรัพยากรในท้องถิ่นเริ่มเสื่อมโทรมและแทบจะหมดไป แรงจูงใจให้ผู้คนทำมาหากินอยู่ในท้องถิ่น ก็ลดน้อยลง เพราะไม่อาจจะพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ หรือไม่อาจผลิตเพื่อให้มีรายได้เพียงพอจุนเจือครอบครัว หรือในหลายพื้นที่ แม้แต่เพียงเพื่อยังชีพได้อีกต่อไป

การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนจึงหมายถึงการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพทั้งในด้านทรัพยากรและภูมิปัญญา พัฒนาความรู้และฐานข้อมูลเพิ่มมูลค่าให้กับทรัพยากรและผลผลิตในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาและปรับปรุงการจัดการการผลิต การแปรรูป และการตลาดที่เน้นตลาดภายในชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดและการฟูมฟักวิสาหกิจชุมชนให้เติบโตและเข้มแข็ง

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจะสร้างเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อีกทั้งก่อให้เกิดระบบ สวัสดิการและความมั่นคงในการดำเนินชีวิตให้กับครอบครัวและชุมชน ลดภาระของรัฐในการจัดมาตรการและระบบสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้ระบบเศรษฐกิจสังคมโดยรวมของประเทศมีรากฐานที่มั่นคง ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และการอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน

ในยุคโลกาภิวัตน์ ในสังคมไร้พรมแดน การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จิตความสามารถในการแข่งขันอยู่ที่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจทั้งระดับมหภาค และระดับรากหญ้า เปรียบเหมือนกับสองขาที่ต้องแข็งแรงเพื่อการวิ่งแข่งที่ไม่เสียเปรียบคนอื่น

วิสาหกิจชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจรากหญ้า ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงในการผลิต การบริโภค การออม การลงทุน ทำให้มีกำลังในการซื้อสิ่งที่ตนเองผลิตไม่ได้และจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิต ซึ่งก็คือผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและการบริการต่างๆ ทำให้เศรษฐกิจมหภาคสามารถขับเคลื่อนไปได้โดยฐานของผู้คนกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศในชุมชนชนบท และส่วนหนึ่งในชุมชนเมืองที่มีจิตความสามารถในการบริโภค ทำให้เกิดการหมุนเวียนของทุน

ในประเทศที่พัฒนาแล้ว พัฒนาการของสหกรณ์ขนาดเล็กไปถึงใหญ่ และ พัฒนาการของการประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง (SMEs) ล้วนเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งและมั่นคง ให้การพัฒนาประเทศ และเพิ่มจิตความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ โดยจำนวน สหกรณ์และการประกอบการขนาดย่อมต่างๆ มีจำนวนกว่าร้อยละ 70 ของการประกอบการทั้งหมดของประเทศ บางประเทศอย่างอิตาลี ซึ่งมีรูปแบบเศรษฐกิจที่เป็นต้นแบบของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ การประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมมีจำนวนกว่าร้อยละ 97

วิสาหกิจชุมชนเป็นเงื่อนไขสำคัญเพื่อให้สังคมไทยโดยเฉพาะในชนบทและระดับรากหญ้าได้เรียนรู้และพึ่งตนเองได้ จะได้ฟื้นฟูพลังชุมชนให้กลับคืนมาอย่างน้อย 3 ประการ คือ

ความเชื่อมั่นในตัวเองของผู้คนในชุมชน ซึ่งหายไปกับการพัฒนา ทำให้คนไม่มีความภูมิใจในตัวเอง ในรากเหง้าของตนเอง ในพ่อแม่บรรพบุรุษ ในท้องถิ่นของตนเอง ในคุณค่าดั้งเดิม ในภูมิปัญญาของท้องถิ่นตนเอง เมื่อสูญเสียความเชื่อมั่นในตัวเอง ก็จะแสวงหาความเชื่อมั่นในคนอื่น ในระบบอื่น ในภูมิปัญญาอื่น รับเอาค่านิยมใหม่โดยไม่รู้จักแยกแยะและไม่รู้ถึงผลเสียที่ตามมา

ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ คนกับคน คนกับชุมชน หรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนายุคใหม่ได้แบ่งแยกผู้คนออกจากกัน ออกจากธรรมชาติ โคดเคี้ยวผู้คนจนพึ่งพาอาศัยกันไม่ได้อีกต่อไป ให้แข่งขันกันผลิต แข่งขันกันมั่งมี แข่งขันกันบริโภค แบ่งแยกคนออกจากธรรมชาติ จนพึ่งพาอาศัยธรรมชาติไม่ได้ เพราะได้ทำลายไปเกือบหมดสิ้น

ระบบการจัดการของชุมชน เพราะการพัฒนายุคใหม่ไม่ได้ส่งเสริมขีดความสามารถของคนในชุมชนให้บริหารจัดการทรัพยากร การผลิต ผลผลิต การแปรรูปผลผลิต การจัดการทุน จัดการคน จัดการชุมชน ทุกอย่างจึงถูกจัดการโดยคนที่มีอำนาจ มีเงิน มีความรู้ มากกว่า

ชาวบ้านเข้าไปจัดการทุกอย่างในหมู่บ้าน ทั้งทรัพยากร โภคทรัพย์ ผลผลิต และชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านทั้งหมด ไม่เว้นแม้การสั่งการและจัดการแทนชุมชนในการพัฒนากลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ระบบโครงสร้างสังคมไทยไม่เอื้อให้ชุมชนเรียนรู้และพัฒนาด้านการจัดการแต่เอื้อให้คนภายนอกชุมชนร่วมมือกันในการบริหารจัดการผลผลิต ฝีมือและแรงงานของคนในชุมชน ให้ผลิตแต่ไม่เอื้อให้จัดการผลผลิต ให้งบประมาณ โครงการต่าง ๆ แต่ไม่เคยให้โอกาสได้เรียนรู้วิธีการบริหารจัดการที่ดี

จากการที่รัฐบาลพยายามส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยมีกิจกรรมทางด้านการตลาด การผลิต การบริหารการจัดการ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิต ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาชนบทและการสร้างงาน สร้างรายได้ และนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในชนบทซึ่งเป็นฐานรากที่สำคัญของประเทศและสังคมไทย

ความสำคัญของปัญหา

ตามนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน เพื่อประชาชนในชนบทสามารถพึ่งพาตนเองได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีการออกกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน นั่นคือ พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ซึ่งได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม 2548 เป็นต้นไป ซึ่งเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เพื่อให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชน มีผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคตไม่ว่าในระดับใด รวมถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่การเป็นผู้ประกอบการในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

โดยวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่รัฐบาลเข้ามาสนับสนุนและได้ยื่นเอกสารเพื่อจัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนนั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 83,744 แห่ง โดยแบ่งเป็นเขตได้จำนวน ดังนี้ สวช.1 จำนวนวิสาหกิจชุมชน 49,041 แห่ง เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 170 แห่ง สวช.03 จำนวนวิสาหกิจชุมชน 33,002 แห่ง เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 49 แห่ง สวช.4 จำนวนวิสาหกิจชุมชน 136 แห่ง เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 3 แห่ง สวช.6 จำนวนวิสาหกิจชุมชน 9 แห่ง เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 2 แห่ง สวช.7 จำนวนวิสาหกิจชุมชน 1,329 แห่ง เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 3 แห่ง สำหรับ สวช.2 และสวช.5 ไม่มีวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน จำนวนวิสาหกิจชุมชนที่มีในปัจจุบันทำให้รัฐบาล จำเป็นต้องมียงบประมาณเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยงบประมาณปี 2549 ใช้ใน

การประชุมคณะกรรมการ ระดับประเทศและจังหวัด การสนับสนุนการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน การประชาสัมพันธ์ การบูรณาการหน่วยงานภาคี มีงบประมาณ รวมทั้งสิ้น 7,590,000 บาท และในปี 2550 ได้มีการตั้งงบประมาณ 25,220,950 บาท เพื่อใช้ในงานวิสาหกิจชุมชนทั้งในด้าน การประชุมคณะกรรมการ ทั้งในระดับประเทศ และระดับจังหวัด การประชุมคณะอนุกรรมการระดับจังหวัด สนับสนุนการจดทะเบียน และพัฒนาระบบสารสนเทศ เร่งรัดการประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การอบรมนายทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การสัมมนาเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริม การวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การประชาสัมพันธ์ การบูรณาการหน่วยงานภาคี

โดยแผนการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระหว่างปี 2550-2551 จะเน้นการส่งเสริมและขยายผลวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายให้มีความพร้อมในการพัฒนาสินค้าและบริการ โดยมีเป้าหมายพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในทุกอำเภอ 878 แห่ง พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน 5,000 แห่ง ส่วนการขึ้นทะเบียนในปัจจุบัน มีวิสาหกิจชุมชนขึ้นทะเบียนแล้ว 34,087 แห่ง (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2550ข)

อำเภอสนามชัยเขต เป็นอำเภอหนึ่งซึ่งอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทราซึ่งมีวิสาหกิจชุมชนอยู่ในเขตการดำเนินงานของ สวช.1 โดยในอำเภอมีจำนวน 10 วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการอนุมัติการจดทะเบียนแล้ว คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีแม่บ้านชัยเดช วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออกวิสาหกิจชุมชนทอเสื่อกบ้านนางาม วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งเหียง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีตัดชุดนักเรียนบ้านนางาม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านทุ่งเหียงหมู่ 18 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านนาอิสาน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแปลงแปด วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านนางาม และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

ซึ่งประชาชนในอำเภอสนามชัยเขต มีอาชีพหลักคือ เกษตรกร ทำนา ทำไร่ ทำสวน จากการทำการเกษตรทำให้ต้องเสี่ยงต่อสภาพฤดูกาลที่ไม่แน่นอน รวมถึงราคาผลผลิต และวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช ยากำจัดศัตรูพืช มีราคาแพง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ในอำเภอต้องกู้เงินมาเพื่อนำมาลงทุนการเกษตร สาเหตุดังกล่าวทำให้ครอบครัวของเกษตรกร ต้องดิ้นรนหารายได้เสริม ไม่ว่าจะเป็นการทอผ้าไหม การทอผ้าขาวม้าพื้นเมือง การตัดเย็บเสื้อผ้าชุดนักเรียน รวมถึงการจัดทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อแก้ไขปัญหาปุ๋ยแพง โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะมีการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักและวิธีการสหกรณ์ ซึ่งเป็นการรวมพลัง ระดมความคิด เพื่อสร้างบทบาทในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีส่วนในการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวให้สามารถช่วยสังคมส่วนรวมได้ แต่การรวมกลุ่ม

ของวิสาหกิจชุมชนยังมีบางวิสาหกิจมีปัญหาด้านการบริหารจัดการ และการตลาด ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่า

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี ผลิตปุ๋ยชีวภาพ ปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อจำหน่ายมีปัญหาในด้านการบริหารจัดการ และการตลาดดังนี้

1. จากการรวมกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี จะใช้เวลาว่างจากการทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เพื่อเป็นรายได้เสริม บางครั้งเมื่อลูกค้าต้องการสั่งปุ๋ยชีวภาพจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการลูกค้าได้
2. การตัดสินใจหรือการบริหารงาน บางครั้งอยู่กับประธานกลุ่ม หรือเลขานุการเท่านั้นเนื่องจากสมาชิกอยู่ในฤดูกาลทำการเกษตรทำให้ไม่สามารถเข้าประชุมได้พร้อมเพรียงเพื่อขอมติที่ประชุม
3. สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการผลิต เริ่มแรกเมื่อตั้งกลุ่มได้มาร่วมกันผลิต แต่พอมีความรู้ความชำนาญก็แยกตัวไปผลิตเอง และขายตัดราคากัน โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านทุ่งเหียง หมู่ 18 ผลิตผลิตภัณฑ์ในลักษณะเดียวกันกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี ทั้งที่ตั้งอยู่ในตำบลเดียวกัน
4. การกระจายสินค้าปัจจุบันการขายสินค้าของกลุ่มยังขายอยู่ในชุมชนและตำบลใกล้เคียงเนื่องจากขาดตลาดรองรับและการประชาสัมพันธ์
5. มาตรฐานสินค้าโดยเฉพาะปุ๋ยเม็ดชีวภาพ คุณภาพยังไม่เป็นที่แน่นอน หลังจากนำไปตรวจวัดธาตุอาหารในปุ๋ย มีธาตุอาหารบางตัวยังไม่ได้การรับรองการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากสภาพดังกล่าวผู้ศึกษาจึงต้องการที่ศึกษา การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พร้อมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการผลิตและการตลาด เนื่องจากธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคีมีธุรกิจหลายธุรกิจ และมีหลายกิจกรรมของกลุ่มให้ศึกษามาก รวมถึงวิสาหกิจชุมชนในอำเภอสนามชัยเขตยังเป็นเรื่องใหม่เนื่องจากมีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วเพียง 10 กลุ่ม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาโครงสร้าง การจัดองค์กรของกลุ่ม เงินทุน บุคลากร วัตถุประสงค์ การบริหารจัดการ ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. คณะกรรมการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคีสามารถใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ การจัดองค์กร
2. คณะกรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ สามารถนำผลที่ได้มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง หรือเป็นข้อมูลพื้นฐานในด้านบริหารจัดการ ภายในกลุ่มวิสาหกิจของตนเอง
3. ส่วนงานราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ส่งเสริมด้านการผลิต และอื่นๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จะส่งเสริมต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษานี้เลือกศึกษาเฉพาะ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตด้านเวลา

ในการศึกษานี้จะศึกษาผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี ในช่วงปี 2550-2551 เท่านั้น

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาด้านการจัดองค์กรของกลุ่ม เงินทุน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี ผลการดำเนินงาน รวมถึงปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไขของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

นิยามศัพท์ทั่วไป

วิสาหกิจชุมชน หมายถึงโดยนิยามกว้าง ๆ วิสาหกิจชุมชนคือ การประกอบการขนาดย่อมและขนาดจิ๋วของชุมชนเพื่อการจัดการ ทุน ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม มีสมาชิกมากกว่า 15 คน วิสาหกิจชุมชนขนาดจิ๋ว มีสมาชิกตั้งแต่ 5 คน ถึง 15 คน

สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยยึดหลักครอบครัวหรือชุมชน เพื่อรวมกลุ่มกันทางเศรษฐกิจประกอบอาชีพแบบพอใช้ มีกลุ่มเป็นเครือข่ายโดยส่งเสริมการผลิตเกษตรหรือผลิตภัณฑ์ คิดเองทำเองทุกกิจกรรมในชุมชน ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน

ทุนชุมชน หมายถึง ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิตทุนความรู้ ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม ความเป็นพี่น้องและความไว้วางใจกันของชุมชน

ปุ๋ยชีวภาพ หมายถึง ปุ๋ยที่ได้จากการนำเอาจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ต่อดิน และพืชมาเพาะเลี้ยงจำนวนมาก ๆ แล้วเติมลงในดินที่จะเพาะปลูกพืช เพื่อให้จุลินทรีย์ที่ต้องการเหล่านี้เจริญเติบโต เพิ่มปริมาณ และสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อดิน ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์

เศรษฐกิจ หมายถึง กิจกรรมทางการผลิต การขาย การซื้อ การบริโภค ซึ่งอาจก่อให้เกิดกำไร

นียมศัพท์ปฏิบัติการ

กลุ่ม หมายถึง กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี ตั้งอยู่ใน ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

สมาชิกกลุ่ม หมายถึง สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดาน สามัคคี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะประกอบกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมการผลิต หมายถึง การผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่ากระดานสามัคคี คือ การผลิตปุ๋ยเม็ดชีวภาพ ผักปลอดสารพิษ การทำน้ำส้มจากควิน ไม้

ปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด หมายถึง ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่า กระดานสามัคคี ซึ่งหลังจากกระบวนการทำปุ๋ยแล้ว จะนำมาเข้าเครื่องป่นเม็ด และบรรจุถุงขาย

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผลิตภัณฑ์หนึ่งของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ท่ากระดานสามัคคี

รายได้ หมายถึง รายได้ที่เป็นเงินสดที่ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

รายจ่าย หมายถึง รายจ่ายที่เป็นเงินสดเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การผลิตของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

ผู้นำชุมชนและกลุ่ม หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าชุมชนหรือกลุ่มและมี บุคคลอื่นเป็นตามเพื่อวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจกรรมทางการผลิตร่วมกัน

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง การผลิตสินค้า การแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้หรือ กระบวนการทางความคิด การต่อยอดกฎหมายท้องถิ่นหรือกฎหมายไทย การจัดบริการการ ท่องเที่ยว การดูแลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมประเพณี

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางการผลิต การค้าเพื่อหวังผลตอบแทนเป็น กำไร และต้องใช้กำไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชน โดยอาศัยการบริหารจัดการทักษะทางการ ผลิตและการค้าเพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนเป็นตัวนำที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิด ประสิทธิภาพใน 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการผลิต ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการแปรรูป ด้านเงินทุน ด้านทรัพยากรบุคคล และการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย

ข้อมูลการบริหารงานกลุ่ม หมายถึง ข้อมูลการบริหารงานกลุ่ม 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตลาด และช่องทางจัดจำหน่าย บรรจุภัณฑ์ ด้านเทคโนโลยีการแปรรูป นวัตกรรม และด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การตรวจเอกสารและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการในการดำเนินการวิจัย โดยได้รวบรวมทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดวิสาหกิจชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม(กรมการพัฒนาชุมชน)
3. แนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
4. แนวคิดด้านการผลิตและการตลาด
5. ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. ภาคสรุป
8. กรอบแนวคิดในการศึกษา

แนวคิดวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548) ได้กล่าวเกี่ยวกับ วิสาหกิจชุมชนได้ว่า แนวคิดวิสาหกิจชุมชน คือ กิจการที่ชุมชนและคนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจกรรมการผลิตสินค้า กิจกรรมให้บริการ หรือกิจการอื่นๆ เพื่อสร้างรายได้และการพึ่งพาตนเอง ของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน โดยการนำทุนทางสังคมที่มีอยู่ อันได้แก่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรท้องถิ่น ฯลฯ ผสมกับการบริหารจัดการสมัยใหม่ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน ซึ่งไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรืออาจกล่าวให้เข้าใจง่ายๆ ได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชน โดยชุมชน เพื่อประโยชน์ของคนชุมชน ที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชนในการดำเนินกิจการดังกล่าว มีความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งการที่สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมมือประกอบกิจกรรมทางด้านธุรกิจชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการผลิตสินค้าหรือบริการ โดยกิจกรรมของกลุ่มจะเป็นในลักษณะของการที่ต้องมาร่วมแรงกันทำในการผลิตสินค้าหรือสมาชิกแบ่งงานกันไปทำตามความสามารถโดยอาศัยการรวมกลุ่มเพื่อวัตถุประสงค์ เช่น การตลาด แสวงหา หรือแหล่งเงินทุนก็ตาม ถ้าสมาชิกทุกคนร่วมมือกันตั้งแต่ร่วมกันคิดว่ากลุ่มมีศักยภาพด้านใด

แสวงหาข้อเด่น ข้อดีของกลุ่ม และต่อมาเมื่อตัดสินใจดำเนินการใดๆ แล้วทุกคนช่วยกันทำอย่างเต็มความสามารถ รวมทั้งทุกคนเข้าใจสภาพการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา และร่วมมือกันแก้ไขอย่างเต็มกำลังความสามารถ ช่วยกันวางแผนการผลิตและการตลาด รวมทั้งประเมินผลของกลุ่มเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในอนาคต

คำว่า วิสาหกิจ แปลจากภาษาอังกฤษว่า Enterprise ซึ่งจะแปลว่า การประกอบการ แต่เรามักจะคุ้นกับคำว่า รัฐวิสาหกิจ เท่านั้น วันนี้สถานการณ์เปลี่ยนไป มีคำว่า วิสาหกิจชุมชน เกิดขึ้นผู้คนเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับวิสาหกิจชุมชนจนกล่าวได้ว่าเป็นยุคแห่งวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนเป็นแนวคิดที่มุ่งแปรรูปผลผลิตตามธรรมชาติ หรือสร้างผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลโดยครอบครัวในชุมชน โดยองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน เพื่อการบริโภคและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยมีหลักการคิดที่สำคัญคือ สร้างความหลากหลายของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในชุมชน เพื่อการบริโภคแบบพึ่งพาตนเอง ลดรายจ่ายให้ครอบครัว สร้างเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีให้ตนเอง และมีคุณธรรมรับผิดชอบต่อสมาชิกคนอื่นๆ ที่อยู่ร่วมในชุมชน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ด้านกำไรสูงสุดและเอาเปรียบผู้บริโภค

วิสาหกิจชุมชนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เลี้ยงตนเองได้พึ่งตนเองได้ ซึ่งมีได้หมายถึงการพึ่งพาภายนอก วิสาหกิจชุมชนจะเป็นการเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจระดับชุมชนในการพัฒนาความร่วมมือกับระบบเศรษฐกิจภาพรวม เพราะการที่ชุมชนไม่ต้องพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอก ย่อมหมายถึงโอกาสในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันจะเป็นไปได้มากขึ้น อันเป็นหลักการที่นำไปสู่ การเป็นฐานรากทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจระดับประเทศอย่างแท้จริง

แนวคิดของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน และการสร้างรายได้ของประชาชนตามนโยบายต่างๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน การพักหนี้เกษตรกร นโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ จะไม่สำเร็จเลย หากประชาชนไม่เร่งหาทาง สร้างรายได้ด้วยการเพิ่มมูลค่าให้กับสินทรัพย์ที่ตนมีอยู่ ซึ่งเป็นที่มาของ นโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ของรัฐบาล วิสาหกิจชุมชนไม่ใช่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) แต่ความคาดหวังของรัฐบาลที่มีต่อวิสาหกิจชุมชน คือ คนในชุมชนมองเห็นสินทรัพย์ของตนเองและชุมชนมีค่า สามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้น และนำมาเป็นแหล่งสร้างรายได้กับคนในชุมชนได้ สินทรัพย์ของประชาชน และชุมชนที่มีอยู่ไม่ได้หมายถึง เงินทอง แต่หมายถึง ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทักษะฝีมือ ธรรมชาติของชุมชน ความสงบ วิถีชีวิต วัสดุตามธรรมชาติ พืชผลทางการเกษตร ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานหรือทุนทางสังคมของชุมชน ในวันนี้สิ่งที่ประเทศไทยจำเป็นต้องทำอย่างยิ่ง คือ การซ่อมรากภูมิปัญญาเดิม แล้วค่อยต่อยอดด้วยวิทยาการสมัยใหม่ และองค์ความรู้สมัยใหม่ เพื่อให้พื้นฐานของไทยแข็งแกร่ง

วิสาหกิจชุมชน จึงเป็นกิจการสร้างรายได้รูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็ก กว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลผลิตของกิจการเกิดขึ้นจากสินทรัพย์ของชุมชน มีรูปแบบการจัดการสมัยใหม่ โดยคนในชุมชนเป็นกิจการของคนในชุมชน และมีจุดหมายเพื่อการพึ่งตนเอง และพึ่งพากันและกันของชุมชน

องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

จากความหมายของวิสาหกิจชุมชนดังกล่าว สามารถนำมาวิเคราะห์เป็นองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชนดังนี้

1. เป็นกิจการของชุมชน หมายถึง เป็นการประกอบกิจการทั้งด้านการผลิตและบริการที่กลุ่มคนในชุมชนเป็นเจ้าของ (ไม่ใช่ปัจเจกชน)
2. ดำเนินการโดยเงินทุนของชุมชน และมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม หมายถึง กิจการที่ดำเนินการโดยเงินทุนของชุมชนเป็นหลัก (สินทรัพย์ เงิน แรงงาน ทรัพยากร ภูมิปัญญา เป็นต้น) โดยมีการบริหารจัดการ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตหรือกิจการบริการนั้น ด้วยความคิดสร้างสรรค์ คิดกันเอง ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน เป็นการจัดรูปแบบประสานพลังทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมแบบเสริมกันไม่ใช่แยกทำเป็นเรื่องๆ
3. ดำเนินการด้วยหลักสามัคคีธรรม หมายถึง กิจการดำเนินการด้วยการมีส่วนร่วมของหมู่คณะ ในชุมชนอย่างเป็นเอกภาพ ก่อให้เกิดผลประโยชน์ส่วนรวมแก่สมาชิก และชุมชน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสาธารณะ อันหมายถึงความรวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชนด้วย
4. เน้นกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินการ หมายถึง ในการดำเนินกิจการ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและชุมชน เรียนรู้ที่จะบริหารจัดการทุนชุมชนด้วยการริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดนวัตกรรมเรียนรู้ วิธีคิดใหม่ คิดให้รอบด้าน คิดให้ทวิคูณ คิดแบบบูรณาการ คิดให้บรรลุได้ว่าจะพึ่งตนเอง ได้อย่างไร จะคิดหาทุนที่แท้จริงอย่างไร
5. มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจการโดยเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองเป็นรากฐาน ทำให้พอกินพอใช้ในครัวเรือน ชุมชนและเครือข่ายเป็นลำดับแรก

รูปแบบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

1. วิสาหกิจที่ประกอบกิจการเดียว ได้แก่ วิสาหกิจที่ประกอบกิจการเพียงหนึ่งเดียว คณะผู้บริหารในชุมชนชุดเดียว และไม่สร้างเครือข่ายกับวิสาหกิจอื่นๆ โดยจะมีผลผลิตมากกว่าหนึ่งผลิตภัณฑ์/บริการได้

2. วิสาหกิจที่ประกอบกิจการในรูปเครือข่าย ได้แก่ วิสาหกิจที่มีปฏิสัมพันธ์กับกิจการอื่น โดยแต่ละวิสาหกิจต่างมีการประกอบการตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ของกิจการ หากแต่มีปฏิสัมพันธ์กันแบบพึ่งพาเกื้อกูล เชื่อมโยงกันในรูปแบบต่างๆ เช่น

เครือข่ายกิจกรรม ได้แก่ วิสาหกิจที่มีต่อกิจกรรม เกื้อกูลกันมาเป็นเครือข่ายกัน ทั้งที่เป็นกิจกรรมประเภทเดียวกัน และ/หรือหลายประเภท

เครือข่ายพื้นที่ ได้แก่ วิสาหกิจที่ดำเนินการอยู่ในระดับพื้นที่เดียวกัน เช่น ระดับหมู่บ้านด้วยกัน หรือ ระดับตำบลด้วยกัน หรือต่างระดับพื้นที่กัน เช่น วิสาหกิจระดับหมู่บ้านกับระดับตำบล มาเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกัน

ระดับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนสามารถจัดระดับการดำเนินการ โดยใช้เป้าหมายของผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนเป็นเกณฑ์ 3 ระดับดังนี้

1. วิสาหกิจชุมชนระดับพื้นฐาน ได้แก่ วิสาหกิจที่มีการประกอบการเพื่อให้เกิดผลผลิตที่จะนำไปกินใช้ได้อย่าง พออยู่พอกิน มุ่งเน้นการลดรายจ่าย ทั้งระดับครัวเรือนและชุมชน

2. วิสาหกิจชุมชนระดับพัฒนา ได้แก่ วิสาหกิจที่มีการประกอบการเพียงให้ผลผลิตพอกินพอใช้ เพื่อการลดรายจ่ายและมีส่วนเหลือสามารถนำไปแบ่งปันแลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายให้เกิดรายได้เพิ่มนำไปสู่การ อยู่ดีกินดี ของครัวเรือนชุมชน และระหว่างชุมชน

3. วิสาหกิจชุมชนระดับก้าวหน้า ได้แก่ วิสาหกิจที่มีการประกอบการมุ่งสู่การเพิ่มรายได้ไปสู่การขยายการลงทุน ลดการนำเข้า เพิ่มการส่งออกของผลิตภัณฑ์ ขยายกิจการ ขณะเดียวกันก็สามารถจัดสรรผลกำไร เพื่อสวัสดิการของชุมชนหรือเพื่อกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ สร้างความ มั่งมีศรีสุข ของครัวเรือน ขยายไปถึงระหว่างชุมชน และนำไปสู่การเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อไป

ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

เพื่อให้ชุมชนมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้

1. ด้านทุน เพื่อบริหารจัดการกองทุนด้านเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งในการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน
2. ด้านการผลิต เพื่อบริหารจัดการทุนทางสังคมของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้เกิดการเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนมุ่งสู่วิสาหกิจชุมชน ในระดับครัวเรือน ระดับชุมชน ระดับธุรกิจ และเชื่อมโยงวิสาหกิจชุมชนสู่ความพอเพียงและพึ่งตนเอง
3. ด้านการตลาด เพื่อแสวงหาและส่งเสริมการแสดงและจำหน่ายสินค้าชุมชน
4. ด้านรายได้ เพื่อแสวงหารายได้และลดรายจ่ายในการยกระดับครัวเรือนยากจน

การมีส่วนร่วม

ในการดำเนินธุรกิจชุมชนนั้น มีปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จคือ ความร่วมมือของสมาชิกที่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกับผลการดำเนินธุรกิจ มีผู้นำที่เข้มแข็ง ขยัน อดทน มีระบบการบริหารจัดการที่ดี การได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างถูกต้อง และต่อเนื่องจากองค์กรภายนอก การมีตลาดที่แน่นอน โดยเน้นที่สินค้าของกลุ่มที่มีคุณภาพ และการมีวัตถุดิบในท้องถิ่น นอกจากนี้กลุ่มที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตสินค้าและมีการสืบทอดมาอย่างต่อเนื่องถือเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจชุมชนมีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จได้

การประกอบธุรกิจชุมชนมีปัญหาและอุปสรรค คือ คุณภาพสินค้าชุมชนไม่คงที่ ธุรกิจชุมชนขาดความรู้ในการบริหารจัดการเชิงธุรกิจ ไม่มีตลาดที่แน่นอน ขาดเงินทุนหมุนเวียน ขาดเครื่องจักรอุปกรณ์ที่เหมาะสม ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ วัตถุดิบในท้องถิ่นเริ่มขาดแคลน ขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม และการรวมกลุ่มขาดความเข้มแข็ง รวมถึงการสนับสนุนธุรกิจชุมชนของหน่วยงานรัฐที่ไม่ครบวงจร (สำนักประสานการพัฒนาชนบทและเมือง, 2544)

แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม (กรมการพัฒนารวมชน)

ความหมายของคำว่า กลุ่ม

McDavid and Harari (1977: 280) กล่าวว่า กลุ่มทางจิตวิทยาประกอบด้วยคุณสมบัติคือ มีเกณฑ์ปกติหรือกฎแห่งความประพฤติ (Norms of Rules of Conduct) ที่ใช้สำหรับจัดระเบียบ (ควบคุม) พฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน และพฤติกรรมของกลุ่ม มีโครงสร้าง ที่ประกอบไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่าง บทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และมีการกระทำ ที่เป็นระบบเดียวกัน

ชานาญ วรศิริ (2545) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึงบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปมีการติดต่อสังสรรค์กันอยู่เสมอ มีความสนใจในกิจกรรมร่วมกัน และมีความรู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่สำคัญคล้ายๆกัน

Sherill and Sherill (1989 อ้างใน ชานาญ วรศิริ, 2545: 45) กล่าวว่า กลุ่มทางจิตวิทยามีคุณลักษณะ ได้แก่ มีจำนวนคนอย่างน้อยสองคนขึ้นไป มีโครงสร้างของกลุ่มที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของสมาชิกแต่ละคน นั่นคือสมาชิกต่างก็รับรู้ร่วมกันว่าใครมีบทบาทฐานะอย่างไรในสังคมกลุ่มนั้น กลุ่มที่รวมกันต้องคงที่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง มีกฎระเบียบสำหรับเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

องค์ประกอบของกลุ่ม

ชานาญ วรศิริ (2545) และ กรมการพัฒนารวมชน (2545) กล่าวว่าองค์ประกอบของกลุ่มโดยทั่วไปมี 4 ประการ ได้แก่

1. มีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. มีกิจกรรมที่ชี้ให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ร่วมกัน
3. มีความผูกพันว่าเป็นพวกเดียวกัน
4. มีการติดต่อพบปะสังสรรค์กันอยู่เป็นประจำ

ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่ม

กรมการพัฒนารวมชน (2545) ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มมี 2 ประเภท

ดังนี้

1. กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group)

เป็นกลุ่มขนาดเล็กที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมีความเป็นกันเอง ไม่มีกฎเกณฑ์ระเบียบ ที่แน่นอนตายตัวในการอยู่ร่วมกัน เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อนฝูง กลุ่มแม่บ้าน ฯลฯ

2. กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group)

เป็นกลุ่มขนาดใหญ่ที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันด้วยกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ ไม่คุ้นเคยใกล้ชิดกันเท่าที่ควร สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันแบบเป็นทางการมากกว่า ความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มพ่อค้า กลุ่มอาชีพต่างๆ ฯลฯ

หลักพื้นฐานในการก่อตั้งกลุ่ม

1. กลุ่มควรมีขนาดเล็ก ขนาดที่ดีที่สุดของกลุ่มควรมีสมาชิกตั้งแต่ 8-15 คน ในกลุ่มขนาดเล็กสมาชิกทุกคนจะมีโอกาสได้พูดและมีส่วนช่วยให้ความคิดและอุทิศความสามารถในการพัฒนาได้ทุกอย่างถึง และจะถูกแบ่งแยกจากการขัดแย้งกันหรือถูกครอบงำโดยเสียงส่วนน้อยได้ยากกว่า
2. กลุ่มควรมีลักษณะเหมือนกัน สมาชิกกลุ่มควรมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจในระดับเดียวกัน และมีความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างใกล้ชิดลักษณะที่เหมือนกันจะช่วยลดความขัดแย้งภายในกลุ่ม เพราะสมาชิกที่มีภูมิหลังคล้ายกันจะเข้าใจกันและยอมรับรู้รับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของพวกเขามากกว่า
3. ควรก่อตั้งกลุ่มตามกิจกรรมเสริมรายได้ กิจกรรมเสริมรายได้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน เพราะเป็นการสร้างสินทรัพย์ที่ช่วยเสริมสร้างให้กลุ่มพึ่งตนเองได้
4. กลุ่มเป็นสิ่งที่ทำด้วยความสมัครใจและมีความเป็นประชาธิปไตย สมาชิกต้องเป็นผู้กำหนดว่าใครจะเข้าร่วมกลุ่มได้ ใครจะเป็นผู้นำกลุ่ม กฎระเบียบอะไรที่สมาชิกจะดำเนินการควรเป็นการตัดสินใจที่เป็นมติเอกฉันท์หรือด้วยการออกเสียงข้างมาก (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์, 2546)

แนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

หลักเบื้องต้นในการบริหารและทฤษฎีทางการบริหาร

ในการทำงานทุกชนิด สิ่งที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งในการทำงานก็คือการบริหารจัดการ โดยธรรมชาติของมนุษย์จะมีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำงาน หรือมีการเกี่ยวข้องกันและกันเสมอ เพราะมนุษย์ไม่สามารถก้าวไปสู่การบรรลุเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยตัวคนเดียว

ความหมายของการบริหาร

การบริหารคือกระบวนการทำงานให้สำเร็จ และบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพโดยบุคคลอื่น

ประเภทของผู้บริหาร

ผู้บริหารอาจแบ่งได้โดยอาศัยพื้นฐานสองอย่าง คือ ความแตกต่างทางแนวคิดหรือความแตกต่างทางระดับการบริหาร และความแตกต่างทางแนวนอนหรือความแตกต่างโดยอาศัยเขตความรับผิดชอบ

ความแตกต่างทางแนวคิด

แบ่งประเภทของผู้บริหารตามแนวคิดตามระดับการบริหารดังนี้

1. 1. ผู้บริหารระดับสูง (Top Managers) ผู้บริหารระดับนี้จะอยู่ในระดับสูงสุดของสายการบังคับบัญชาและรับผิดชอบองค์กรโดยรวม
2. ผู้บริหารระดับกลาง (Middle Managers) ผู้บริหารระดับนี้จะอยู่ในระดับกลางของสายการบังคับบัญชาและรับผิดชอบหน่วยธุรกิจและแผนงานที่สำคัญ
3. ผู้บริหารระดับต้น (First-line Managers) ผู้บริหารระดับนี้จะอยู่ในระดับล่างสุดมีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมการดำเนินงานประจำวันให้เป็นอย่างราบรื่น

ความแตกต่างทางแนวนอน

การแบ่งประเภทของผู้บริหารตามแนวนอน เป็นการแบ่งประเภทของผู้บริหารตามขอบเขตของกิจกรรมและความรับผิดชอบได้แก่

1. 1. ผู้บริหารทั่วไป (General Manager)
2. 2. ผู้บริหารตามหน้าที่ (Functional Manager)
3. 3. ผู้บริหารโครงการ (Project Manager)

หน้าที่ของผู้บริหาร

หน้าที่ของผู้บริหารตามกระบวนการบริหาร คือ

1. การวางแผน (Planning) เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกภารกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) และการปฏิบัติ (Actions) และพยายามให้บรรลุผลสำเร็จซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจและการเลือกแผนการในอนาคต
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างบทบาทของบุคคลเพื่อให้ทำงานในองค์การ
3. การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) เกี่ยวข้องกับการบรรจุ และรักษานักวิชาการและตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์การ
4. การสั่งการหรือการนำ (Directing or Leading) เป็นการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อบุคคลเพื่อให้เขาทำประโยชน์แก่องค์การ มีภาวะเป็นผู้นำสามารถจูงใจบุคคลให้ปฏิบัติตามความต้องการที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
5. การควบคุม (Controlling) เป็นการวัดและการแก้ไขการทำงานในส่วนบุคคลและองค์การเพื่อทำให้มั่นใจว่าเหตุการณ์เป็นไปตามแผนที่วางไว้

กระบวนการทางการบริหารการจัดการ (The Management Process)

กระบวนการทางการบริหารจัดการ แบ่งได้เป็นกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) 4) การสั่งการ หรือการนำ (Directing or Leading) 5) การควบคุม (Controlling)

การวางแผน (Planning)

1. การวางแผน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมากที่สุดของกระบวนการบริหารจัดการ หากไม่มีแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานใด ๆ ก็จะไม่ทราบวัตถุประสงค์หรือทิศทางในการดำเนินงาน และผลที่ตามมาคือการที่จบบรรลุถึงประสิทธิภาพในการทำงานแต่ละวันเกือบจะเป็นไปไม่ได้เลย

2. การจัดองค์การ (Organizing) เมื่อมีการวางแผน และตั้งเป้าหมายขององค์การ และมีการวิเคราะห์ถึงทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่เรามีความจำเป็นที่จะต้องจัดทรัพยากรเหล่านั้นให้เข้าเป็นกลุ่ม

3. การจัดบุคคลเข้าทำงาน (Staffing) การนำบุคคลเข้าทำงาน เป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การประเมินความจำเป็นที่ต้องมีบุคลากรการหาแหล่งของผู้สมัครงานที่มีประสิทธิภาพ การคัดกรองใบสมัคร และการเลือกคนที่ดีที่สุดเข้ามาทำงาน

4. การสั่งการ หรือการนำ (Directing or Leading) การวางแผนที่ดี การจัดองค์การ และการพนักงานที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการบริหารจัดการก็จริงแตงงานนั้น ๆ จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากกระบวนการในการนำหรือการสั่งการ การสั่งการจะเป็นการรวมถึงการรักษาใ้บุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่มุ่งเน้นไปที่เป้าหมายขององค์การที่ได้ตั้งไว้

5. การควบคุม (Controlling) กระบวนการควบคุมนั้น เรามีการควบคุมในหลายจุด ทั้งทางด้านปริมาณ เช่น การควบคุมด้านการเงิน การทำบัญชีการควบคุมงบประมาณ และการควบคุมทางด้านคุณภาพ เช่น ความพึงพอใจของพนักงาน และประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน เป็นต้น กระบวนการควบคุม เป็นกระบวนการที่ป้องกันความล้มเหลวในการทำงาน (Fail-safe mechanism) กระบวนการนี้จะชี้ให้เห็นปัญหา โอกาสในการแก้ไขในเบื้องต้นเพื่อที่จะหาวิธีแก้ไขปัญหา หรือจัดทำกิจกรรมทางธุรกิจหรืออื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และทันเวลา

ทฤษฎีการบริหาร (Management Theory)

ทฤษฎีการบริหาร สามารถเรียงลำดับความพัฒนาการศึกษาแต่ละแนวคิดได้ดังนี้

1. การศึกษาการบริหารแบบคลาสสิก (Classical management approach)
 - 1.1 การจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific management)
 - 1.2 การจัดการตามระบบราชการ (Bureaucratic management)
 - 1.3 การจัดการตามแบบหลักการบริหาร (Administrative management)

2. การศึกษาการจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral management approach)

2.1 การศึกษาทางจิตวิทยาอุตสาหกรรม (industrial psychology approach)

2.2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs theory) หรือทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's theory of motivation)

ทฤษฎี X และทฤษฎี Y

3. การศึกษาการจัดการเชิงปริมาณ (The quantitative management approach)

3.1 ศาสตร์การจัดการ (Management science) หรือการวิจัยการปฏิบัติการ (Operation research)

3.2 การจัดการปฏิบัติการ (Operations management)

3.3 ระบบข้อมูลการจัดการ (Management Information System: MIS)

4. กลุ่มทฤษฎีการบริการ ที่เพิ่งได้รับการพัฒนาขึ้นมาในระยะหลังๆ (Recent development in management theory)

4.1 ทฤษฎีระบบ (System theory)

4.2 ทฤษฎีจัดการเชิงสถานการณ์ (Contingency theory)

4.3 ทฤษฎี Z ของ Ouchi

4.4 TQM: Total Quality Management

ทฤษฎีการศึกษาการบริหารแบบคลาสสิก (Classical management approach)

การศึกษาการบริหารโดยทฤษฎีกลุ่มนี้ เป็นทฤษฎีที่มุ่งเน้นองค์การโดยรวม และวิธีการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทฤษฎีการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific management) (Taylor, 1911) เทย์เลอร์ ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ ปรัชญาการบริหารของเทย์เลอร์ ได้แก่

1. ทำการศึกษางานแต่ละส่วนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับการทำงานแต่ละอย่าง

2. ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือกและการฝึกอบรมพนักงาน และมอบหมายความรับผิดชอบให้ทำงานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละคน

3. มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้บริหารและพนักงาน

4. แบ่งงานและความรับผิดชอบในงานเป็นส่วนต่าง ๆ เทย์เลอร์ได้พัฒนาวิธีการจ่ายค่าจ้างต่อหน่วยแบบสองระดับ (Different rate system) ขึ้นมา

Gantt (ม.ป.ป.) ได้พัฒนาวิธีจ่ายค่าตอบแทนแบบใหม่ ไม่ได้ใช้วิธีจ่ายค่าจ้างแบบสองระดับเหมือนเทย์เลอร์แต่ใช้วิธีให้สิ่งจูงใจ Gantt เป็นที่รู้จักกันดีที่สุดในฐานะเป็นผู้พัฒนาวิธีการอธิบายแผนโดยกราฟ (Gantt Chart) ซึ่งได้นำมาใช้ในการอธิบายถึงการวางแผน การจัดการ และการควบคุมองค์การที่มีความซับซ้อน โดยพัฒนามาเป็น Critical Path Method (CPM) ของบริษัท Du Pont และ Program Evaluation and Review Technique (PERT) ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยกองทัพเรือสหรัฐอเมริกา หรือได้พัฒนาประยุกต์มาจนเป็นโปรแกรม Lotus 1-2-3

Frank and Gilbreth. (ม.ป.ป.) เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่สนใจศึกษาในเรื่องเวลาและการเคลื่อนไหว พวกเขาได้นำกล้องถ่ายภาพและภาพถ่ายมาใช้ศึกษาลักษณะการทำงานของมนุษย์

ทฤษฎีการจัดการตามระบบราชการ (Bureaucratic management)

องค์การควรจะถูกบริหารบนพื้นฐานของเหตุผลและไม่เป็นส่วนตัว ลักษณะที่สำคัญขององค์การแบบราชการของเวเบอร์ คือ (Weber, ม.ป.ป.)

1. มีการแบ่งงานกันทำเฉพาะด้าน
2. มีการระบุนายการบังคับบัญชาอย่างชัดเจน
3. บุคคลจะถูกคัดเลือกและเลื่อนตำแหน่งบนพื้นฐานของคุณสมบัติทางเทคนิค
4. การบริหารกับการเป็นเจ้าขององค์การจะถูกแยกจากกัน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่บนพื้นฐานของความไม่เป็นส่วนตัว

6. มีการกำหนดกฎและระเบียบวิธีปฏิบัติการไว้อย่างเป็นทางการทฤษฎีการจัดการตามแบบหลักการบริหาร (Administrative management)

Fayol, (1972) เป็นบิดาของทฤษฎีการจัดการปฏิบัติการ (Operational management theory) หรือบางทางก็ถือกันว่าเป็นบิดาของการบริหารจัดการสมัยใหม่ เขาเชื่อว่าการบริหารนั้นเป็นเรื่องของทักษะ และเขาสนใจที่จะศึกษาองค์การโดยรวม และมุ่งเน้นที่กิจกรรมการจัดการ (Managerial activities) ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมห้าอย่างคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา หรือการสั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

ทฤษฎีการศึกษาการจัดการเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral management approach)

การบริหารเชิงพฤติกรรม จะมุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพโดยการทำความเข้าใจมนุษย์ ถ้าผู้บริหารได้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคล และปรับองค์การให้สอดคล้องกับพวกเขาแล้ว ความสำเร็จขององค์การก็จะตามมาเอง

การศึกษาทางจิตวิทยาอุตสาหกรรม (Industrial psychology approach)

1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs theory) หรือทฤษฎีการจูงใจของ มาสโลว์ (Maslow's theory of motivation)

มาสโลว์ เป็นนักจิตวิทยาผู้เสนอแนวความคิดว่า บุคคลได้รับการกระตุ้นโดยความต้องการและจะกระทำเพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการตามลำดับขั้น ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs theory) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น ตามลำดับตั้งแต่ความต้องการพื้นฐานต่ำสุดไปถึงสูงสุด คือ (Abraham Maslow, มปป.)

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs)
3. ความต้องการทางสังคม (Social needs)
4. ความต้องการยกย่องชื่อเสียง (Esteem needs)
5. ความต้องการความสมหวังและความสำเร็จของชีวิต (Self-actualization needs)

2. ทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของ Douglas Mc Gregor

(Douglas McGregor, มปป.) ทฤษฎี X (Theory X) เป็นปรัชญาการบริหารจัดการแบบดั้งเดิม โดยมองว่าพนักงานเกียจคร้าน ไม่กระตือรือร้นไม่ชอบงานและพยายามหลีกเลี่ยงงาน

ทฤษฎี Y (Theory Y) เป็นปรัชญาการบริหารจัดการ โดยมองว่าพนักงานมีความรับผิดชอบมีความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาในการทำงาน และไม่มีความเบื่อหน่ายในการทำงาน แมคเกรเกอร์ ได้เรียกร้องให้ผู้บริหารเปลี่ยนแปลงมุมมองมนุษย์จากมุมมองตามทฤษฎี X ไปเป็นมุมมองตามทฤษฎี Y

การศึกษาการจัดการเชิงปริมาณ (The quantitative management approach)

เป็นทักษะการจัดการซึ่งนำเทคนิคทางคณิตศาสตร์ เครื่องมือสถิติและข้อมูลมาเพื่อช่วยในการแก้ปัญหาทางการบริหารจัดการ

ศาสตร์การจัดการ (Management science) หรือการวิจัยการปฏิบัติการ (Operation research) เป็นทักษะการบริหารเชิงปริมาณซึ่งประยุกต์ใช้โมเดลศาสตร์ในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ผู้ตัดสินใจจะใช้หลักเกณฑ์เชิงปริมาณในการเลือกระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่ โดยเฉพาะในการวางแผน

การจัดการปฏิบัติการ (Operations management)

เป็นการบริหารซึ่งใช้เทคนิคเชิงปริมาณเพื่อปรับปรุงผลผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าและบริการ เช่น การจัดการสินค้าคงเหลือ (Inventory management) เพื่อปรับปรุงการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายสินค้าและบริการ

ระบบข้อมูลการจัดการ (Management System: MIS)

เป็นการบริหารจัดการที่มุ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล และการส่งข้อมูล เพื่อสนับสนุนหน้าที่การจัดการ เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

กลุ่มทฤษฎีการบริการที่เพิ่งได้รับการพัฒนาขึ้นมาในระยะหลังๆ (Recent development in Management theory)

ทฤษฎีระบบ (System theory)

ทฤษฎีนี้เป็นทักษะการบริหารที่มองว่าองค์กรเป็นระบบที่ดำเนินงานอยู่ในสภาพแวดล้อมหมายถึงการรวมกันของส่วนต่าง ๆ ที่ดำเนินงานอยู่ระหว่างกันเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันระบบขององค์กรจะดำเนินอยู่บนพื้นฐานของส่วนประกอบห้าส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation process) 3) ปัจจัยส่งออก (Outputs) 4) สิ่งป้อนกลับ (Feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (External environment)

ทฤษฎีจัดการเชิงสถานการณ์ (Contingency theory)

การบริหารจัดการเชิงสถานการณ์ จะมุ่งเน้นการปรับปรุงพฤติกรรมทางการบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ขององค์การ ความสำเร็จหลักของการบริหารจะถูกกำหนดโดยสถานการณ์ไม่มีกลยุทธ์การบริหารอย่างใดที่สามารถใช้ได้กับสถานการณ์ทุกอย่าง

TQM: Total Quality Management

TQM เป็นกลยุทธ์ขององค์การอย่างหนึ่งที่ส่งมอบผลิตภัณฑ์และ/หรือบริการที่มีคุณภาพให้แก่ลูกค้าการบริหารคุณภาพโดยรวมของ TQM จะมุ่งที่ลูกค้าอย่างแรงกล้า การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องนี้ถือว่าเป็นกระบวนการที่ไม่จบสิ้น จะมีการทำงานเป็นวงจร ที่เรียกว่า "วงจร เคมมิง" คือ วงจรของการวางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-แก้ไข (Plan-Do-Check-Action : PDCA) (วีระพงษ์ ไตรศิริวงกุล, 2549)

แนวคิดด้านการผลิตและการตลาด

ทฤษฎีกลยุทธ์การตลาด (Marketing Strategy) หมายถึงวิธีการใช้ส่วนประสมทางการตลาดให้เหมาะสมกับตลาดเป้าหมาย ส่วนผสมทางการตลาดมีอยู่ 4 อย่าง คือ ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการส่งเสริมการขาย

งานของนักการตลาดเริ่มตั้งแต่ก่อนที่บริษัทจะผลิตสินค้า และรวมถึงงานหลังจากที่ได้มีการขายเรียบร้อยแล้ว นักการตลาดที่ดีควรจะได้ศึกษาถึงความต้องการและความปรารถนาของผู้บริโภค และพยายามพัฒนาแนวความคิดสินค้า ออกแบบลักษณะสินค้า จัดการทิบห่อ และตั้งชื่อตราหือ กำหนดราคาที่เหมาะสมผลกำไรอย่างสมเหตุสมผล และทำการจัดจำหน่าย ติดต่อสื่อสารกับประชาชนให้รู้จักสินค้า ให้ผู้บริโภคได้รู้ว่าซื้อสินค้าได้จากที่ใด และจัดทำแผนการตลาดให้ได้ผลที่น่าพอใจ นั่นคือ เราจะศึกษากลยุทธ์การตลาด ซึ่งเป็นกระบวนการวิเคราะห์หาโอกาส เลือกวัตถุประสงค์ พัฒนากลยุทธ์ กำหนดแผนงาน รวมไปถึงการนำไปปฏิบัติ และการควบคุม

ขั้นตอนของกระบวนการกลยุทธ์การตลาดมี 3 ขั้นตอนดังนี้ (อัจจิมา เศรษฐบุตร และสายสวรรค์ วัฒนพานิช, 2546)

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน เพื่อตั้งวัตถุประสงค์ขององค์กร ส่วนประสมการตลาด และกำหนดแผนงานการตลาด

ขั้นตอนที่ 3 การควบคุมเป็นการนำแผนการตลาด ไปปฏิบัติและควบคุมตลาด

กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด (Marketing – Mix Strategy)

เป็นการพิจารณาว่าจะกำหนดขอบเขตการเสนอสินค้าให้กับตลาดเป้าหมายอะไร นั่นคือ ต้องพิจารณาส่วนประสมการตลาด ซึ่งคือกลุ่มตัวแปรที่บริษัทสามารถควบคุมได้ และใช้เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ซื้อ โดยที่ Mc Carthy ได้กำหนดส่วนประสมทางการตลาดไว้ 4 อย่างคือ

1. **ผลิตภัณฑ์ (Product)** หมายถึง สิ่งใดๆ ที่เสนอขายแก่ตลาดเพื่อดึงดูดความสนใจและการได้มาซึ่งการเป็นเจ้าของ การใช้หรือการบริโภคเพื่อสนองความต้องการหรือความจำเป็นให้เกิดความพึงพอใจ โดยที่ผลิตภัณฑ์อาจเป็นสิ่งใดๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่มีตัวตน บริการ บุคคล สถานที่ องค์กร และความคิด

องค์ประกอบผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1.1 ผลิตภัณฑ์หลัก (Core Product)

1.2 รูปลักษณ์ผลิตภัณฑ์ (Tangible Product) ได้แก่ คุณภาพ รูปร่างลักษณะ รูปแบบการบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า

1.3 ผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง (Expected Product)

1.4 ผลิตภัณฑ์ครบ (Augmented Product)

1.5 ศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (Potential Product)

2. **ราคา (Price)** ราคาเป็นสิ่งที่กำหนดมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในรูปเงินตรา จากความหมายนี้ จะเห็นได้ว่าราคาเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้า (สิ่งที่จับต้องได้) และบริการ (สิ่งที่จับต้องไม่ได้) ราคาของสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งย่อมหมายถึงมูลค่าของสินค้าชนิดนั้นจำนวนหนึ่งในรูปของตัวเงินเสมอ โดยที่มูลค่า (Value) หมายถึง ความสามารถในการแลกเปลี่ยนของผลิตภัณฑ์ชนิดใดชนิดหนึ่งในรูปจำนวนหน่วย และอรรถประโยชน์ (Utility) หมายถึง ความพึงพอใจที่ได้จากการบริโภคสินค้าและบริการ ซึ่งก็คือคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้บริโภคในการเสนอผลิตภัณฑ์ สิ่งนี้นักการตลาดต้องคำนึงถึงราคามูลค่าและอรรถประโยชน์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ศึกษาถึงความต้องการของผู้บริโภค ที่มีต่อผลิตภัณฑ์แล้วเสนอผลิตภัณฑ์โดยคำนึงถึงว่าผลิตภัณฑ์นั้นสามารถสร้างอรรถประโยชน์ (ความพึงพอใจ) แก่ผู้บริโภคอย่างไร ซึ่งทำได้โดยพยายามสร้างมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้นในสายตาของผู้ซื้อ โดยสร้างอรรถประโยชน์ที่แท้จริงของผลิตภัณฑ์ (Core Product) และสร้างผลิตภัณฑ์ส่วนที่มองเห็นได้ (Tangible Product) รวมทั้งผลิตภัณฑ์ควบ (Augmented Product) สิ่งเหล่านี้สามารถ

สร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้นได้ และในขณะเดียวกันผู้บริโภคพึงพอใจในระดับราคานั้น เพราะเขาคิดว่าเขาได้รับประโยชน์จริงจากสินค้านั้น

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place/Distribution) การจัดจำหน่าย หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่หาง่ายสำหรับลูกค้าเมื่อเขาต้องการซื้อ เมื่อใดและที่ไหนก็ตามหรือโครงสร้างช่องทาง (สถาบันและกิจกรรม) ที่ใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ จากองค์กร ไปยังตลาด ลักษณะองค์ประกอบของการจัดจำหน่าย ประกอบด้วย

3.1 การจัดช่องทางการจำหน่ายหรือช่องทางการตลาด หมายถึง เส้นทางที่ผลิตภัณฑ์หรือกรรมสิทธิ์ของผลิตภัณฑ์เคลื่อนย้ายไปยังตลาด หรือหมายถึงกลุ่มบุคคลและองค์กรที่อำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิต ไปยังลูกค้าในช่องทางการจัดจำหน่าย

3.2 การกระจายสินค้า หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายสินค้าจากผู้ผลิต ไปยังผู้บริโภค หรือ หมายถึง กิจกรรมการขนส่งและเก็บรักษาสินค้าของธุรกิจหนึ่งภายในระบบช่องทาง เพื่อให้เกิดการประสานงานและเกิดต้นทุนในการจัดจำหน่ายต่ำสุด โดยมีระดับการให้บริการลูกค้าที่เหมาะสม

4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมซื้อ หรือหมายถึง เครื่องมือที่ใช้เพื่อการแจ้งข่าวสารและจูงใจ และเตือนความทรงจำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการขององค์กร หรือหมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารทางการตลาด โดยใช้คนหรือใช้สื่อเพื่อเตือนความจำ แจ้งข่าวสาร และจูงใจผู้ซื้อที่มีศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ขององค์กร ดังนั้น การส่งเสริมการตลาดถือว่าเป็นตัวหนึ่งของส่วนประสมการตลาด ซึ่งมีลักษณะดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2538)

4.1 เป็นการติดต่อสื่อสารทางการตลาด เกี่ยวกับข้อมูลทางการตลาดระหว่างสองฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ส่งข่าวสารในที่นี้คือ ผู้ขาย และฝ่ายที่รับข่าวสารในที่นี้คือ ผู้ซื้อ

4.2 วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการตลาด เพื่อเตือนความทรงจำ แจ้งข่าวสาร และแรงจูงใจให้เกิดความต้องการผลิตภัณฑ์ และทำให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ

4.3 อาจใช้คนซึ่งถือว่าเป็นการขายโดยพนักงานขายหรือไม่ใช้คน แต่ใช้เครื่องมือ อย่างอื่นแทน เช่น การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การนำเสนอผลการศึกษา

คำจำกัดความและความหมายของการตลาด

ถ้าจะกล่าวอย่างง่ายๆ การตลาดก็คือ วิธีการที่องค์การใช้ดำเนินการเพื่อให้การใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ไปเพื่อการผลิตและดำเนินงาน ให้สามารถผลิตสิ่งซึ่งตรงกับความต้องการของลูกค้า

สมาคมการตลาดแห่งสหรัฐอเมริกาได้เคยให้คำจำกัดความไว้ว่า “การตลาด คือ การปฏิบัติงานหรือการดำเนินงานที่เป็นกิจกรรมทางธุรกิจ ที่มีผลทำให้มีการกำกับให้สินค้าและบริการไหลผ่านจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคหรือผู้ใช้สินค้าและบริการ”

ตามความหมายนี้ย่อมแสดงว่าองค์การธุรกิจทุกแห่งต้องมีงานหลายๆ อย่างที่ต้องทำ คือ ต้องค้นหาว่าผู้ซื้ออยู่ที่ไหน มีใครบ้าง มีความต้องการอะไร รสนิยมเป็นอย่างไร จากนั้นก็ทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ กระตุ้นให้เกิดความสนใจในตัวผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการกำหนดราคาและนำไปจำหน่ายในที่สุด

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป้าหมายในการจัดตั้งธุรกิจ คือ การทำกำไรและสามารถทำต่อไปในระยะยาวด้วย ดังนั้น กิจกรรมทั้งปวงจึงต้องมุ่งผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าวด้วย นั่นคือ

ลักษณะของงานการตลาดจึงต้องประกอบด้วยเงื่อนไข 4 ประการคือ

1. สามารถสร้างความพอใจให้ลูกค้า (Customer Satisfaction) ซึ่งเป็นพื้นฐานแรกเริ่มของความจงรักภักดี และสนับสนุนองค์การธุรกิจต่อไป
2. สามารถทำกำไรกับลูกค้าทุกกลุ่มได้ (Customer Profitability) นั่นคือ จากการสามารถตอบสนองของความพอใจลูกค้าได้ดี ลูกค้ายินดีและเต็มใจจ่ายเพื่อแลกกับสิ่งที่ต้องการ
3. สามารถทำกำไรในทางการตลาด (Marketing Profitability) นั่นคือ การสามารถได้รับผลกำไรจากการขายสินค้าและบริการชนะคู่แข่งได้ ทั้งนี้ เพราะประสิทธิภาพของกิจกรรมทางการตลาดที่เหนือกว่า โดยเสียต้นทุนน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง
4. จากที่กล่าวมา การตลาดจึงมีขอบเขตดังเช่น Peter Drucker ได้กล่าวไว้ว่า พยายามทำให้การขายแตกตัวขายวงออกไปกว้างที่สุดและเร็วที่สุดด้วย การต้องสามารถสร้างลูกค้า จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุดที่ต้องกระทำตลอดเวลา และเป็นเงื่อนไขประการที่ 4 ของการตลาด

เป้าหมายการตลาด

เป้าหมายการตลาดมีจุดมุ่งอยู่ 4 ประการคือ

1. มุ่งที่จะให้ประชาชนมีโอกาสจัดหาการบริโภคสินค้าและบริการมากที่สุด
2. มุ่งที่จะให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจจากการบริโภคดังกล่าวมากที่สุด
3. มุ่งที่จะให้ผู้บริโภคมีโอกาสเลือกมากที่สุด
4. มุ่งที่จะให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการอยู่ดีกินดี โดยได้รับสินค้าและบริการที่ดีมีคุณภาพ ราคาถูก และยังคงรักษาคุณภาพของสภาพแวดล้อมต่างๆ ไว้ได้

แนวคิดทางการตลาด

อาบ นคะจัต (2546) กล่าวสรุปไว้ว่า ศาสตราจารย์ Philip Kotler ได้ให้คำจำกัดความว่า “การตลาด หมายถึง กิจกรรมของมนุษย์ที่ดำเนินไปเพื่อกำกับให้มีการตอบสนองความพอใจและความต้องการต่างๆ โดยอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยน” คำว่าตลาด (Marketing) นั้น มีความหมาย 2 อย่าง คือ 1) สถานที่ ที่ผู้ซื้อติดต่อซื้อขายสินค้า และ 2) กลุ่มผู้บริโภคสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเป็นผู้บริโภคสินค้านั้นอยู่ประจำมีอำนาจซื้อพร้อมจะซื้อ

ตลาดในความหมายว่า สถานที่ดังกล่าวอาจเป็นสถานที่ที่มีอาณาบริเวณกำหนดอย่างไว้ให้เป็นตลาดก็ได้ หรือเป็นอาคารที่ใช้เป็นที่ทำการตลาดซื้อขายสินค้าก็ได้ หรือจะเป็นโทรศัพท์และการติดต่อสื่อสารด้วยเครื่องมืออุปกรณ์ยุคใหม่ที่ทำกรซื้อการขายสินค้าเกิดขึ้นได้สมบูรณ์ตาม เงื่อนไขของกฎหมายก็ได้

ส่วนที่ตลาดหมายความว่าผู้บริโภคสินค้านั้น หมายถึงผู้ซื้อสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งในชุมชนท้องถิ่นหนึ่ง ภูมิภาคหนึ่งหรือในระหว่างประเทศทั่วโลก

คำว่า การตลาด นั้น หมายความว่า การกระทำกิจกรรมทางเศรษฐศาสตร์ หรือการทำหน้าที่การตลาด เพื่อนำสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคในรูปร่าง ในสถานที่ ในเวลา และในราคาที่ผู้บริโภคต้องการ การตลาดสินค้าคือ การผลิตสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะการตลาดทำให้เกิดอรรถประโยชน์แก่ผู้บริโภคในด้านรูปร่างของสินค้า ด้านสถานที่ที่ผู้บริโภคซื้อสินค้าได้ ด้านเวลาที่ผู้บริโภคต้องการซื้อสินค้า และด้านราคาที่ผู้บริโภคมีความต้องการซื้อสินค้า

คำว่า การตลาด หมายความว่า การทำธุรกิจการตลาดสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน เพื่อให้สินค้านี้อาจมีรูปร่างลักษณะที่ผู้บริโภคต้องการหรือการนำสินค้าไปอยู่ในสถานที่ต่างๆ ที่ผู้บริโภคต้องการ เช่น ตัวอย่างการเก็บรักษาข้าวเปลือกไว้สีเป็นข้าวสาร

ออกจำหน่ายให้ ผู้บริโภคตลอดเวลา ที่ผู้บริโภคต้องการหรือการบริหารจัดการ ธุรกิจการตลาด ต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วให้มีค่าใช้จ่ายไม่มากนัก เมื่อบวกกับกำไรแล้วยังทำให้ราคาสินค้านั้นๆ อยู่ในเกณฑ์ที่ผู้บริโภคต้องการซื้อไปบริโภคได้

ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี

อำเภอสนามชัยเขต เป็นอำเภอหนึ่งซึ่งอยู่ในจังหวัดฉะเชิงเทราซึ่งมีวิสาหกิจชุมชน อยู่ในเขตการดำเนินงานของ สวช.1 โดยในอำเภอมียังมีจำนวน 10 วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการอนุมัติ การจดทะเบียนแล้ว คือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีแม่บ้านชัยเขต วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตมะม่วงส่งออก วิสาหกิจชุมชนทอเสื่อกกบ้านนางาม วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งเหียง วิสาหกิจชุมชน กลุ่มสตรีตัดชุดนักเรียนบ้านนางาม วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยชีวภาพบ้านทุ่งเหียงหมู่ 18 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านนาอิสาน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้าน แปลงแปด วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าขาวม้าบ้านนางาม และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำ กระดานสามัคคี

ข้อมูลเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดาน สามัคคี ตั้งอยู่ที่ 421 หมู่ 19 ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการอนุมัติจดทะเบียน วิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ 2 เดือนพฤศจิกายน 2548 มีรหัสขึ้นทะเบียน 3-24-08-02/1-0009 โดยมี สมาชิกแรกเริ่มจำนวน 24 คน ดำเนินกิจกรรมปลูกผักไร้สารพิษ ขายกากน้ำตาล ทำปุ๋ยชีวภาพป่น เม็ด น้ำหมักชีวภาพ และเผาถ่านน้ำส้มควันไม้ เพื่อจำหน่ายในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีนาย อุ่นจิต บุญสินธ์ เป็นประธานของวิสาหกิจชุมชน ในการดำเนินการผลิตของกลุ่มจะใช้สมาชิก ช่วยกันในการดำเนินการผลิต โดยใช้เวลารว่างจากฤดูเพาะปลูก และฤดูเก็บเกี่ยว ส่วนในช่วงฤดู เพาะปลูกและฤดูเก็บเกี่ยว ทางกลุ่มจะใช้วิธีการจ้างแรงงานในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่เป็นบุตรหลาน ของสมาชิกและเกษตรกรในหมู่บ้าน

ปริมาณปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี ที่ผลิตและ จำหน่ายได้ในปี 2549 มีจำนวน 1,520 กระสอบ จำหน่ายราคากระสอบละ 320 บาท รวมเป็นเงินที่ จำหน่ายปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด ได้เป็นเงิน 486,400 บาท ส่วนผักปลอดสารพิษ และน้ำหมักชีวภาพ ขาย ได้ รวมกันเป็นเงินจำนวน 16,000 บาท รายได้รวมเป็นเงินจำนวน 502,400 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายของ การผลิต เป็นค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าอื่นๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 276,320 บาท โดย วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยเป็นวัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่อำเภอสนามชัยเขต และอำเภอใกล้เคียง โดย ทางเลขานุการของกลุ่มเป็นผู้จัดหาแหล่งวัตถุดิบ

วิธีการทำปุ๋ยชีวภาพของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

1. คลุกมูลสัตว์ (ขี้วัว ขี้ไก่ แกลบดิบ ดินร่วน ใบจามจุรี และอินทรีย์วัตถุให้เข้ากัน
2. ผสมน้ำหมักชีวภาพ กากน้ำตาล หรือน้ำตาลทรายแดงกวนให้เข้ากันแล้วรดบนกองปุ๋ย คลุกเคล้าให้เข้ากัน มีความชื้นประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ (ทดลองบีบ ไม่มีน้ำซึมออกจากกำมือ)
3. ผสมรำอ่อนในกองปุ๋ยคลุกเคล้าให้เข้ากัน
4. นำส่วนผสมทั้งหมดกองลงบนพื้นซีเมนต์ หรือพื้นดินที่มีผ้าพลาสติกรองพื้น กองสูงประมาณ 30 ซม. แล้วคลุมด้วยกระสอบป่าน หรือผ้าใบ
5. พลิกกลับกองปุ๋ย ทุกๆ 12 ชั่วโมง เพื่อลดอุณหภูมิของกองปุ๋ย ให้อยู่ในช่วงประมาณ 40-50 องศาเซลเซียส และคลุมด้วยกระสอบป่านหรือผ้าใบทุกครั้ง รวมระยะเวลาประมาณ 5-7 วัน จนอุณหภูมิลดต่ำลง
6. เปิดกระสอบป่านที่คลุมกองปุ๋ยหมัก ปล่อยให้แห้งแล้วนำไปเข้าเครื่องปั่นเม็ด และบรรจุกระสอบเก็บไว้ในที่ร่มไม่ให้โดนความชื้น
7. นำปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ดที่ได้ไปจัดเก็บเพื่อจำหน่ายต่อไป

วิธีการทำน้ำหมักชีวภาพ

1. นำเศษอาหารลงในถุงปุ๋ยหรือตะกร้าที่เตรียมไว้ลงผสมกับกากน้ำตาล และ น้ำในภาชนะที่เตรียมไว้ คลุกให้เข้ากัน
2. ใช้ของหนักวางทับบนเศษอาหาร เพื่อกดไล่อากาศที่มีอยู่ของหนักที่กดควรมีน้ำหนักพอประมาณ
3. ปิดฝาภาชนะที่หมักให้สนิท ของเหลวที่ได้ คือ น้ำหมักชีวภาพ
4. เมื่อน้ำหมักชีวภาพมีปริมาณมากพอ ประมาณ 10-14 วัน ก็ถ่ายน้ำหมัก ชีวภาพออกบรรจุลงในภาชนะ พลาสติก น้ำหมักชีวภาพที่ถ่าย ออกมาใหม่ ๆ จะมีคาร์บอนไดออกไซด์เกิดขึ้น ต้องคอยเปิด ฝาภาชนะบรรจุ ทุกวันจนกว่า จะหมดก๊าซ
5. ควรเก็บถังหมักและปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพไว้ในร่ม อย่าให้ถูกฝนและแสงแดดจัด น้ำหมักชีวภาพ ที่ผ่านการหมักสมบูรณ์แบบแล้ว ถ้าปิดฝาสนิทสามารถเก็บไว้ได้ 6 เดือน ถึง 1 ปี

6. กากที่เหลือจากการหมัก สามารถนำไปฝังเป็นปุ๋ย บริเวณทรงพุ่มต้นไม้ หรือ คลุกกับดินหมัก เอาไปใช้เป็นดินปลูกต้นไม้ก็ได้

น้ำส้มควันไม้ คือน้ำที่เกิดจากการเผาถ่านในช่วงที่ไม้กำลังเปลี่ยนเป็นถ่านเมื่อทำให้ เย็นลงจนควบแน่นแล้วกลั่นตัวเป็นหยดน้ำ ของเหลวที่ได้นี้เรียกว่า น้ำส้มควันไม้ มีกลิ่นไหม้ ส่วนประกอบส่วนใหญ่เป็นกรดอะซิติกมีความเป็นกรดต่ำ มีสีน้ำตาลแกมแดง นำน้ำส้มควันไม้ที่ ได้ทิ้งไว้ในภาชนะพลาสติกประมาณ 3 เดือนในที่ร่ม ไม่สัมผัสความร้อนเพื่อให้ น้ำส้มควันไม้ที่ได้ ตกตะกอนและแยกตัวเป็น 3 ชั้น คือ น้ำมันเบา (ลอยอยู่ผิวน้ำ) น้ำส้ม ไม้ และน้ำมันทาร์ (ตกตะกอน อยู่ด้านล่าง) แยกน้ำส้มควันไม้มาใช้ประโยชน์ต่อไป

ประโยชน์และการนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ประโยชน์

น้ำส้มควันไม้มีสารประกอบต่างๆ มากมาย เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จะมีคุณสมบัติ เช่น เป็นสารปรับปรุงดิน สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารเร่งการเติบโตของพืช นอกจากนี้มีการนำน้ำส้มควันไม้ไปใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรม เช่น ใช้ผลิตสารดับกลิ่นตัว ผลิต สารปรับผิวหุ้ม ใช้ผลิตยารักษาโรคผิวหนัง เป็นต้นเนื่องจากน้ำส้มควันไม้มีความเป็นกรดสูง ดังนั้น ก่อนที่จะนำไปใช้ควรจะนำมาเจือจางให้เกิดสภาวะที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการใช้งาน ดังนี้

อัตราส่วน 1: 20 (ผสมน้ำ 20 เท่า) พ่นลงดินเพื่อฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ที่ไม่เป็นประโยชน์ และแมลงในดินซึ่งควรทำก่อนการเพาะปลูก 10 วัน

อัตราส่วน 1: 50 (ผสมน้ำ 50 เท่า) พ่นลงดินเพื่อฆ่าเชื้อจุลินทรีย์ที่ทำลายพืช หาก ใช้ความเข้มข้นที่มากกว่านี้รากพืชอาจได้รับอันตรายได้

อัตราส่วน 1: 100 (ผสมน้ำ 100 เท่า) ราดโคนต้นไม้รักษาโรครา และโรคเน่า รวมทั้งป้องกันแมลงมาวางไข่

อัตราส่วน 1: 200 (ผสมน้ำ 200 เท่า) พ่นใบไม้รวมทั้งพื้นดินรอบๆ ต้นพืชทุกๆ 7-15 วัน เพื่อขับไล่แมลงและป้องกันเชื้อราและโรค โคนต้นไม้เพื่อเร่งการเจริญเติบโต

อัตราส่วน 1: 500 (ผสมน้ำ 500 เท่า) พ่นผลอ่อน หลังจากติดผลแล้ว 15 วัน ช่วย ขยายผลให้โตขึ้นและพ่นอีกครั้งก่อนเก็บเกี่ยว 20 วัน เพื่อเพิ่มน้ำตาลในผลไม้

อัตราส่วน 1: 1,000 (ผสมน้ำ 1,000 เท่า) เป็นสารจับใบ เนื่องจากสารเคมีสามารถ ออกฤทธิ์ได้ดีในสารละลายที่เป็นกรดอ่อนๆ ช่วยเสริมประสิทธิภาพของสารเคมีทำให้สามารถลด การใช้สารเคมีมากกว่าครึ่งด้วย

ผักปลอดสารพิษ

ผักปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึง ผักที่ปราศจากสารพิษตกค้าง (pesticide residue free) โดยหลักการนี้ต้องเพาะปลูก ในพื้นดินที่ปราศจากสารเคมี และไม่มีการใช้สารเคมีโดยเด็ดขาด โดยจะใช้วิถีธรรมชาติในการเพาะปลูก และต้องได้รับการดูแลจากเกษตรกรเป็นอย่างดี แต่อีกความหมายหนึ่ง ผักปลอดภัยจากสารพิษนั้น รวมถึงผักที่ยังคงมีสารพิษตกค้างปนอยู่บ้าง แต่ไม่เกินค่า MRL (Maximum Residue Limit) ซึ่งเป็นเครื่องมือตรวจระวังระดับของสารพิษตกค้าง ที่กำหนดโดยองค์การอนามัยโลก หรือ ปริมาณตกค้างสูงสุด ซึ่งกำหนดโดย คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารสากล หรือ Codex และเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ เสมือนหนึ่งเป็นการรับรองว่าผักเหล่านี้ปลอดภัย โดยให้เหตุผลว่า การปฏิบัติตามเกณฑ์นี้ ทำให้มีสารพิษตกค้างไม่เกิดขึ้น ก็จะเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546) รายงานการประเมินนโยบายเศรษฐกิจรากหญ้าและหลักประกันสังคมในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์พบว่า สมาชิกมีงานทำเพิ่มมากขึ้นเป็น 8.9 เดือนต่อปี นอกจากนี้ ผลจากการที่ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลมีขอยกการจำหน่ายเพิ่มมากขึ้นยังทำให้สมาชิกร้อยละ 85.9 มีงานทำเพิ่มขึ้นและคนโดยเฉลี่ยต่อกลุ่มเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย คือ จากเฉลี่ย 8.5 เดือน เป็น 8.9 เดือน หรือเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.7 ของจำนวนกลุ่มทั้งหมด และการผลิตของกลุ่มส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 9-12 เดือน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 71.7 ของจำนวนกลุ่มทั้งหมดในปี 2545 โดยกลุ่มนี้มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 ส่วนกลุ่มที่ใช้เวลาการผลิตระหว่าง 1-4 เดือนนั้น ได้มีอัตราการเพิ่มที่ลดลงร้อยละ 9.5

ความเอื้ออาทรของสมาชิกในชุมชนมีมากขึ้นในขณะที่ปัญหาความยากจนและปัญหาขาดแคลนลดลง ผลจากการสอบถามความเห็นจากกลุ่มกรรมการและสมาชิกเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของชุมชนหลังจากรัฐบาลดำเนิน โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ พบว่าความเอื้ออาทร สามัคคีของคนในชุมชนเพิ่มขึ้นระหว่าง 76.7-78.8 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการสำรวจเบื้องต้นการดำเนิน โครงการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลพบว่า ความเกื้อกูลต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านเพิ่มขึ้นร้อยละ 81.7 และร้อยละ 81.7 และร้อยละ 71-76 ระบุว่าโครงการมีส่วนช่วยให้ความยากจนในชุมชนลดลงและร้อยละ 60 เห็นว่าการอพยพของแรงงานไปทำงานทำนอกหมู่บ้านลดลงรวมทั้งช่วยให้ประชาชนที่ออกไปทำงานนอกหมู่บ้านเดินทางกลับมาทำงานในหมู่บ้าน นอกจากนี้

กรรมการร้อยละ 86 มีความเห็นว่าโครงการช่วยลดปัญหาหาหาเสพติดในชุมชน ตลอดจนคนในหมู่บ้านมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพเสริม มีความรู้จากสื่อของโครงการฯ และมีความสามารถในการหาตลาดด้วยตนเอง โดยกรรมการให้ความเห็นร้อยละ 87.3 85.2 และ 77.8 ตามลำดับ ดังนั้นการดำเนินโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ นอกจากจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าแล้ว ยังช่วยบรรเทาปัญหาสังคมในปัจจุบันอีกด้วย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ช่วยเพิ่มความหลากหลาย เพิ่มคุณภาพและการบรรจุหีบห่อที่ดีขึ้น ช่วงก่อนมีโครงการหนึ่งตำบลฯ หน่วยงานต่างๆ ได้ส่งเสริมการให้ประชาชนรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายเป็นรายได้หลัก หรือรายได้เสริมของครอบครัว เมื่อรัฐบาลเร่งส่งเสริมการพัฒนาตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ทำให้กลุ่มต่างๆ ได้รับการพัฒนาที่ทั่วถึงมากขึ้น จากเดิมที่ได้รับเพียง ร้อยละ 36.4 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 71.9 หรือมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 97.6 โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยกลุ่มประเภทสมุนไพร หัตถกรรมและประเภทอาหาร มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว (ร้อยละ 110-125)

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่เป็นการต่อยอดจากประเภทผลิตภัณฑ์ดั้งเดิม โดยกลุ่มผู้ผลิตได้มีการพัฒนาสินค้าใหม่ที่ต่อยอดมาจากผลิตภัณฑ์ดั้งเดิมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดก่อนมีโครงการหนึ่งตำบลฯ เป็นร้อยละ 59.7 หลังมีโครงการหนึ่งตำบลฯ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 84.0 โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพร อาหาร และหัตถกรรมมีการพัฒนาสินค้าใหม่เพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว (ร้อยละ 100.0-166.7) ในขณะที่การพัฒนาสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ใหม่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยจากร้อยละ 8.2 เป็น 12.1 โดยกลุ่มหัตถกรรม และกลุ่มผลิตผลการเกษตรเป็นกลุ่มที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เพิ่มขึ้นมาก

อัจฉรา ภาณุรัตน์ (2546) ศึกษาปัญหาด้านการผลิตและการตลาดผ้าทอมือ พบปัญหาดังนี้

1. ปัญหาด้านผลิตภัณฑ์

1.1 ด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ ปัญหาด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์พบทุกกลุ่มผู้ผลิต ได้แก่ ปัญหาเนื้อผ้าทอแล้วไม่แน่น ขาดความละเอียดสาเหตุมาจากวัตถุดิบและฝีมือทอผ้าขาดคุณภาพ ปัญหาสมาชิกใหม่ยังทอผ้าไม่ชำนาญ การทอที่เร่งการผลิตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ พบในกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมครามกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดงยาง จังหวัดอุดรธานี ปัญหาด้านการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ขาดการแบ่งระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ผู้ผลิตนำผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายปะปนกัน เช่น กลุ่มสตรีสหกรณ์ลำคอน จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มสตรีสหกรณ์ส่งเสริมอาชีพแก่งโสภา จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น ปัญหาผ้าหัดตัว รีมผ้าไม่ได้มาตรฐานเกิดจากปัญหาผู้ผลิตไม่เผื่อความยาวผ้าในการทอผ้าทำให้ผ้าไม่ได้ตามที่ลูกค้าต้องการ

1.2 ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทุกกลุ่มผู้ผลิตกำลังประสบปัญหาที่อยู่ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของกลุ่มผู้ผลิตที่ยังหาทางแก้ปัญหาไม่ได้ ถึงแม้ว่าหน่วยงานของรัฐพยายามจัดอบรมความรู้เพิ่มเติมด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์หลายครั้งแล้วก็ตาม แต่สามารถแก้ปัญหาได้เพียงระยะสั้นๆ กลุ่มผู้ขาดสมาชิกที่มีความสามารถในการพัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจึงมีรูปแบบเดิม ไม่มีความหลากหลาย เกิดการลอกเลียนแบบ หน่วยงานของรัฐจึงควรจัดการอบรมด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่กลุ่มผู้ผลิตอย่างต่อเนื่องทุกปี

2. สภาพปัญหาด้านการตลาด ประกอบด้วยปัญหา

2.1 ด้านผลิตภัณฑ์ ปัญหาที่พบได้แก่ ผู้ผลิตขาดการศึกษาความต้องการของตลาด ผลิตสินค้าตามความชอบของตนเป็นหลัก เมื่อผลิตสินค้าออกมาแล้วไม่ตรงกับความต้องการของตลาดจำหน่ายไม่ได้ นอกจากนี้ก็กลุ่มผู้ผลิตยังขาดการแบ่งระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ก่อนนำออกจำหน่าย ผู้ซื้อจึงมองภาพรวมผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ เกิดความไม่มั่นใจในคุณภาพผลิตภัณฑ์

2.2 ด้านราคา กลุ่มผู้ผลิตจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในราคาต่ำไม่คุ้มกับค่าแรง ขาดอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อผลิตภัณฑ์ สมาชิกขาดเงินทุนหมุนเวียนและไม่มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม หากช่วงเวลาใดมีความเดือดร้อนด้านการเงินจึงมีความจำเป็นต้องนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ให้กับพ่อค้าคนกลางซึ่งจะรับซื้อผลิตภัณฑ์ในราคาต่ำ ชาวบ้านเรียกว่า “กดราคา” แต่สมาชิกต้องจำยอม เพราะมีความจำเป็นต้องใช้เงิน ประกอบกับผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือในตลาดปัจจุบัน มีกลุ่มผลิตผ้าทอมือเป็นจำนวนมาก ผลิตภัณฑ์จึงเกิดภาวะล้นตลาดจำหน่ายได้ยาก กลุ่มไม่สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในราคาสูงได้เพราะคู่แข่งทางการค้ามีมาก

2.3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย สภาพปัญหาของกลุ่มผู้ผลิตด้านช่องทางการตลาด คือ ขาดตลาดรองรับที่แน่นอน ขาดศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และขาดบุคลากรทางด้านการตลาด ส่งผลให้หลายกลุ่มไม่สามารถขยายตลาดได้ แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์หลักอยู่ภายในกลุ่มและงานแสดงสินค้าที่หน่วยราชการเชิญมาปีละประมาณ 2-5 ครั้ง ขึ้นอยู่กับศักยภาพของกลุ่มเพียงกลุ่มแม่บ้านแม่ตาด จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์อยู่ที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดเชียงใหม่ จุดจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ร้านประตูน้ำ ตลาดนัดสวนจตุจักร ซึ่งเป็นจุดรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าชาวต่างชาติ การที่กลุ่มมีแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์หลายแหล่งทำให้กลุ่มสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้

2.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด กลุ่มผู้ผลิตทุกกลุ่มขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการตลาด จึงเป็นจุดค้อยของกลุ่มที่จะส่งเสริมการขายให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเป็นที่รู้จักของผู้บริโภค วิธีการส่งเสริมการขายที่ปฏิบัติกันเป็นประจำคือ การขายตรงเมื่อนำสินค้าไปจัด

แสดงในงานต่างๆ สามารถส่งเสริมการตลาดในกลุ่มผู้บริโภคได้ในวงจำกัด นอกจากนี้ปัญหาที่พบได้แก่ บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีตราสินค้า และขาดการประชาสัมพันธ์

2.5 ด้านคู่แข่งการตลาด การประกอบธุรกิจทุกประเภทย่อมมีคู่แข่งชั้นผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือมีกลุ่มผู้ผลิตมากมายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ การทำการตลาดจึงมีคู่แข่งชั้นมากแต่ละกลุ่มผู้ผลิตขาดความสามารถในการสร้างจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ผลิตภัณฑ์ ขาดความเข้าใจในการประกอบธุรกิจ ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ กลุ่มผู้ผลิตจึงประสบปัญหาการผลิตสินค้าซ้ำซ้อน การลอกเลียนแบบ และการขายสินค้าตัดราคากัน

นุชจริย์ ทิวาวลัย และคณะ (2547) ศึกษาการพัฒนาของกลุ่มอาชีพผู้วิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพแปรรูปน้ำผลไม้พร้อมดื่ม (น้ำลูกสำรอง) ตำบลชากไทย กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ในด้านเศรษฐกิจของตำบลชากไทย มีการทำสวนผลไม้ ซึ่งราคาผลผลิตมักขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา กลุ่มจึงนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นน้ำผลไม้พร้อมดื่ม เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยในระยะแรกแปรรูปน้ำผลไม้จำพวกสละ ชมพู ลูกหว้า มังคุด และพัฒนาบรรจุภัณฑ์จากขวดพลาสติกมาบรรจุกระป๋องนม และเนื่องจากกระแสดความนิยมของผู้บริโภคสมุนไพรไทย กลุ่มจึงคิดที่จะนำพืชสมุนไพรพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นผลไม้พร้อมดื่ม คือ น้ำลูกสำรองมาผ่านกระบวนการผลิต โดยนำมาผสมกับน้ำดอกคำฝอยซึ่งเป็นสมุนไพร ปรากฏว่ากระแสตอบรับจากผู้บริโภคในตลาดดี กลุ่มจึงหันมาแปรรูปน้ำผลไม้พร้อมดื่มนั้น พิจารณาใน 4 ด้านคือ

1. ด้านเงินทุน พบว่า กลุ่มฯมีทุนทางสังคม อันประกอบด้วยวัดอุทิศ ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม เงินทุนที่เกิดจากการระดมหุ้นของสมาชิก และคนในชุมชนตลอดจนสถานที่ทำการของกลุ่มที่ได้รับงบประมาณในการก่อสร้างจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากผู้นำท้องถิ่นในการให้ความรู้ คำแนะนำในการพัฒนา กลุ่ม การขอรับงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกในด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ เช่น การผลิตการตลาด และการบริหารจัดการ โดยเฉพาะด้านเงินทุนจากการกู้ยืมของกลุ่มมีจำนวนค่อนข้างมาก

2. ด้านการผลิต วัตถุประสงค์จากชาวบ้านในพื้นที่เป็นหลัก ส่วนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เช่น กระป๋อง สั่งซื้อจากกรุงเทพฯ สมุทรปราการ และ สมุทรสาคร เนื่องจากราคาถูกกว่าท้องตลาดทั่วไป ส่วนเครื่องบรรจุฝากระป๋องที่ใช้ในการผลิตนั้น กลุ่มยังไม่มีทุนพอที่จะซื้อเป็นของกลุ่ม เนื่องจากราคาแพง ต้องเช่าจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจันทบุรี ซึ่งเป็นแหล่งที่ให้ความรู้ด้านการฝึกอบรมการแปรรูปน้ำผลไม้พร้อมดื่มแก่สมาชิกกลุ่ม

3. ด้านการตลาดค่อนข้างกว้างโดยส่งจำหน่ายภายในจังหวัดจันทบุรี และต่างจังหวัดหลายจังหวัดด้วยกัน ต่อมาเกิดปัญหาคู่แข่งทางการค้าเกิดขึ้น เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดใกล้เคียง ที่มีวัตถุดิบ (ลูกสำรอง) จึงเกิดการแข่งขันด้านการผลิต ด้านราคา และด้านการตลาดขึ้น

4. ด้านรายได้ พบว่าการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพแปรรูปน้ำผลไม้พร้อมดื่ม ทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับสมาชิก และคนในชุมชน ทำให้เกิดการกินคืออยู่ดีขึ้น โดยเฉพาะครัวเรือนเป้าหมายที่ตกเกณฑ์ จปฐ. คือ แรงงานกลุ่มเป้าหมายที่กลุ่มมุ่งเน้นให้มีงานทำ มีรายได้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังเกิดการหมุนเวียนของเงินจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในหมู่บ้านประมาณเดือนละ 500, 000 บาท ผลกระทบจากการดำเนินงานมีทั้งผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ด้านการบริหารจัดการกลุ่มที่ยังเป็นการร่วมกันอย่างแท้จริง ไม่มีการกำหนดแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน และขาดการติดตาม และตรวจสอบผลการดำเนินงานของกลุ่ม คณะทำงานวิจัยของ ศพช.เขต และจังหวัด และพื้นที่ได้ร่วมกันวางแผนเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา โดยจัดเวทีประชาคมเพื่อร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหานั้น

ผ่องผิว หิรัญรังสิต (2539) ศึกษาเรื่องการรวมกลุ่มสตรีในชนบท โดยศึกษากลุ่มสตรีบ้านศรีคอนมูล ตำบลชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มสตรีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านคอนมูล มี 2 ลักษณะ คือ กลุ่มที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นทางการ กลุ่มแรกจะเป็นกลุ่มที่มีลักษณะการเกิดของกลุ่มเป็นการค่อยๆ รวมตัวกัน กิจกรรมที่เกิดขึ้นสมาชิกจะรวมกันคิดเอง กลุ่มที่การขยายตัวจากกลุ่มเล็กๆ ไปเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น วัตถุประสงค์ของกลุ่มไม่ชัดเจนหรือเป็นลายลักษณ์อักษร การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นไปด้วยความสมัครใจ

กลุ่มที่สองเกิดจากวัตถุประสงค์หรือนโยบายของหน่วยงานที่เข้ามาจัดตั้งกลุ่ม การจัดกิจกรรมได้รับการกำหนดอย่างเป็นทางการด้วย ผู้นำในชุมชนจะผลักดันให้ชุมชน ส่วนลักษณะทางสังคม พบว่า กลุ่มสตรีที่เกิดเองโดยธรรมชาติมีความเป็นไปต่อเนื่องและไม่มีกฎเกณฑ์บังคับ ผู้เข้าร่วมกลุ่ม ส่วนกลุ่มสตรีที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของหน่วยงานที่เข้ามาจัดตั้งกลุ่มสมาชิกจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยความกระตือรือร้นของสมาชิกไม่เหนียวแน่นเท่ากลุ่มธรรมชาติ

วิชัย แหวนเพชร (2547) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างเป็นระบบและยั่งยืนในกรุงเทพและปริมณฑล พบว่า

1. บริบทวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษา วิจัย 10 ชุดโครงการย่อยโดยอยู่ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร 6 โครงการ จังหวัดนนทบุรี 1 โครงการ และอยู่ในพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการ 2 โครงการ และจังหวัดสมุทรสาคร 1 โครงการ โดยมีนักวิจัยจาก 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏร่วมรับผิดชอบในการศึกษาวิจัยและพบสภาพของวิสาหกิจชุมชนสรุปโดยรวมดังนี้

1.1 จุดอ่อนของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ขาดการบริหารจัดการทางด้านการตลาด และเครื่องมืออุปกรณ์ด้านมาตรฐานคุณภาพ

1.2 จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้ เป็นผลิตภัณฑ์ด้านฝีมือ มีเอกลักษณ์ของตัวเอง ช่วยก่อให้เกิดรายได้เสริมและสามารถทำเป็นอาชีพได้ เกิดความสามัคคี ความผูกพันกันในหมู่สมาชิก และเป็นการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ โดยมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุน

1.3 ข้อจำกัดของวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ สถานที่ดำเนินการเริ่มคับแคบ มีคู่แข่งมากขึ้น และวัตถุดิบหายากและเป็นฝ่ายต่อรองราคา

1.4 โอกาสของวิสาหกิจชุมชนคือ การสร้างเครือข่ายให้เข้มแข็งมากขึ้น การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกทั้งของภาครัฐและเอกชน

1.4.1 การรวมตัวกันพัฒนาข้อมูล ด้านการเรียนรู้ และด้านการตลาด

2. บริบทชุมชนและผลิตภัณฑ์ จากการศึกษาพื้นที่ 10 โครงการและการสังเคราะห์พอสรุปบริบทชุมชนและผลิตภัณฑ์ได้ดังนี้

2.1 เป็นชุมชนที่รวมกลุ่มกันมาดั้งเดิม การจัดทำผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ได้แก่ ชุมชนเลี้ยงแพะราชอุทิศ เขตมีนบุรี

2.2 เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกิดโดยการกระตุ้นจากหน่วยงานภายนอก จากหน่วยงานของรัฐเช่น ต.ไทรน้อย ที่ทางจังหวัดนนทบุรี สนับสนุนให้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โดยมุ่งให้จังหวัดนนทบุรีเป็นเมืองไม้ดอกไม้ประดับ

2.3 ผลิตภัณฑ์ชุมชนเกิดจากการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาเดิมที่ถ่ายทอดกันมา ยาวนาน เช่นกลุ่มผลิตภัณฑ์นกไม้ กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องทองลงหินของชุมชนประดิษฐ์โทรการ เขตจตุจักร

2.4 ผลิตภัณฑ์ชุมชนอันเกิดจากแรงกดดันตลาดใจ การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่นกลุ่มผลิตภัณฑ์น้ำพริก ของชุมชนเคหะร่มเกล้า เขตลาดกระบัง

2.5 เกิดจากการเรียนรู้ การค้นคว้า ทดลอง ทำจากภูมิปัญญา ได้แก่ผลิตภัณฑ์พื้นที่ภาพบนกระดองปู และกึ่งเหยียด เป็นต้น

2.6 ผลผลิตชุมชนเกิดจากสมาชิกรวมกลุ่มกันแล้วมีความมุ่งมั่นที่จะหาตลาดร่วมกัน ได้แก่ กลุ่มการตลาดผลิตภัณฑ์ OTOP กรุงเทพฯ กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนปากคลองบางปลากด อ.พระสมุทรเจดีย์ เป็นต้น

3. สักยภาพระบบเครือข่าย จากการศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัย 10 โครงการเกี่ยวกับระบบเครือข่ายสรุปได้ดังนี้

3.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีการรวมตัวกัน โดยมีสมาชิกแต่ละกลุ่มประมาณ 15-40 คน

3.2 มีการจัดตั้งกลุ่ม มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มและเครือข่าย

3.3 มีหน่วยงานของรัฐมาให้การสนับสนุน ด้านการส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาเครือข่าย

3.4 การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่ม พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรค แต่ก็มีแนวโน้มที่ดี เมื่อทีมวิจัยเข้าไปช่วยกระตุ้นก็เกิดเครือข่ายระหว่าง กลุ่มขึ้น

4. ผลการพัฒนารูปแบบระบบเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล จากการศึกษาวิจัยและพัฒนา การสังเคราะห์ข้อมูลการวิจัยสรุปผลการพัฒนาเครือข่ายได้ดังนี้

4.1 เกิดการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มด้านการผลิต โดยมีการพัฒนาเครือข่ายภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่ม โดยมีเครือข่ายกับกรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4.2 เกิดการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ โดยการเข้าร่วมประชุม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านกระบวนการผลิต การทำงาน การแก้ปัญหาและการฝึกอบรม

4.3 เกิดการพัฒนาเครือข่ายการจัดการข้อมูล โดยการรวบรวมรายชื่อสมาชิกรวมรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์และข้อมูลด้านการตลาด

4.4 เกิดการพัฒนาเครือข่ายด้านการตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามช่องทางต่อไปนี้ ตลาดนัด ตลาดชุมชน การฝากขาย และกักรจัดจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์ตามเทศกาลงานต่างๆ

4.5 ผลเกิดจากเครือข่ายวิสาหกิจจากภายนอกมาช่วยสนับสนุนส่งเสริมทั้งการส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม การฝึกอบรม การให้คำแนะนำ อาชีพ การให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการตลาด การส่งเสริมให้ขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อความยั่งยืน ซึ่งเครือข่ายภายนอกได้แก่ กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เทศบาลและหรือ

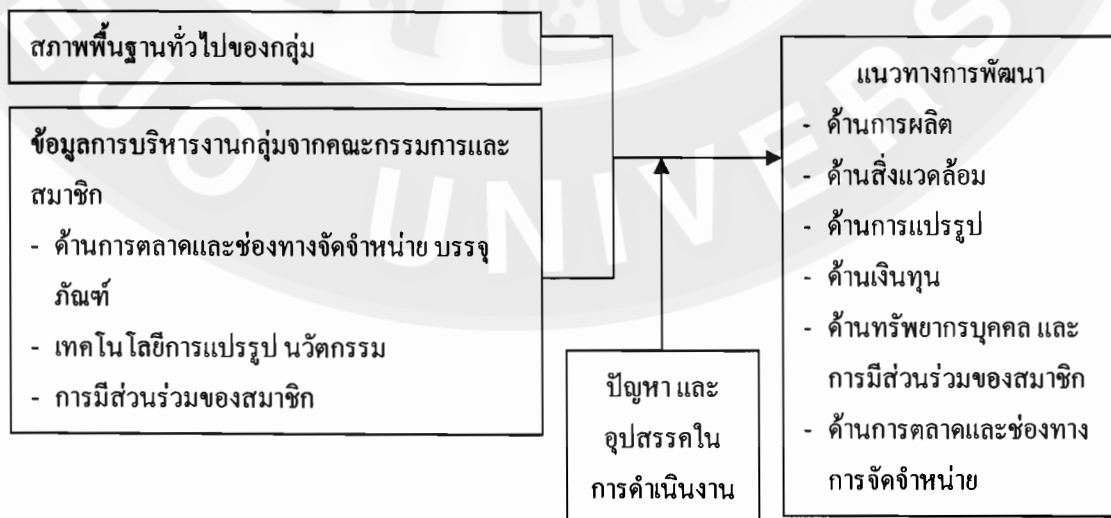
สำนักงานเขตที่เป็นพื้นที่ ของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 แห่งใน กรุงเทพฯ

ภาคสรุป

วิสาหกิจชุมชนเป็นนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยส่งเสริม การสร้างงาน สร้างรายได้ของประชาชนและชุมชนที่เป็นฐานรากและเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งเมื่อประชาชนในกลุ่มนี้มีความเข้มแข็งแล้ว ย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น ซึ่ง วิสาหกิจชุมชนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่เลี้ยงตนเองได้ พึ่งตนเองได้ โดย มิได้หมายถึงการพึ่งพาภายนอก วิสาหกิจชุมชนจะเป็นการเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจระดับ ชุมชนในการพัฒนาความร่วมมือกับระบบเศรษฐกิจภาพรวม เพราะการที่ชุมชนไม่ต้องพึ่งพา เศรษฐกิจภายนอกย่อมหมายถึงโอกาสในการพัฒนาความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันจะเป็นไปได้มาก ขึ้น อันเป็นหลักการที่นำไปสู่ “การเป็นฐานรากทางเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจ ระดับประเทศอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงการบริหารจัดการของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดาน สามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการทำการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สมาชิกจำนวนทั้งหมดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี จำนวน 52 คน โดยแบ่งเป็นคณะกรรมการจำนวน 8 คน และสมาชิกจำนวน 44 คน (สมาชิกของกลุ่ม ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2552)
2. เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบซึ่งกำกับดูแลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ได้แก่ พัฒนาการและพนักงาน ธ.ก.ส.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้แก่ สภาพที่แท้จริงในการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี วิธีการตลาดและการจัดจำหน่ายของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา การบริหารการจัดการของกลุ่ม การผลิตและการตลาด กำหนดราคาประเภทผลิตภัณฑ์ ตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงาน ความต้องการผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้แก่ ข้อมูลของสำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะวิจัยกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา และกรมพัฒนาชุมชนในโครงการสนับสนุนบันทึกและเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านวิสาหกิจชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี เป็นคำถามแบบปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากสภาพที่แท้จริงในปัจจุบัน ในด้านความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการของกลุ่ม ทรัพยากรที่ได้รับ ปัจจัยในการผลิต การจัดหาวัตถุดิบ การพัฒนาคุณภาพการผลิต ความต่อเนื่องในการผลิต การตั้งราคา การบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานการผลิต ระยะเวลาการผลิต การจัดทำบัญชีของกลุ่ม ระเบียบกลุ่ม ความร่วมมือของสมาชิก จุดอ่อนและจุดแข็งของกลุ่ม

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม อาชีพ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มในการตลาดและช่องทางจัดจำหน่าย และเทคโนโลยีการแปรรูป นวัตกรรม บรรจุภัณฑ์

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิก ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการลงทุน การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ส่วนที่ 4 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกในด้านการผลิต ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการแปรรูปและการจำหน่ายผลผลิต ด้านเงินทุน ด้านทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของสมาชิก และด้านการตลาด

การทดสอบแบบสอบถาม

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้ทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรง และความเชื่อถือได้ ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เพื่อให้ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดสิ่งที่ต้องการศึกษาดังนี้

1. ในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้ คณะกรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษแนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ตรงประเด็น และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

2. การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่มีใช้เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในอำเภออื่นๆ ที่มีผลิตภัณฑ์ในรูปแบบคล้ายคลึงกัน จำนวน 10 คน เพื่อหาความเชื่อถือได้ของความสอดคล้องภายใน หากผลการทดสอบได้ค่า 0.80 ขึ้นไป จะถือว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ (ประคอง วรรณสูตร, 2528: 44) จากการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เพื่อทดสอบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกผลการทดสอบได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.947 ซึ่งสูงกว่า 0.80 แสดงว่าแบบสอบถามนี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ได้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี อำเภอสนามชัย เขต จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science/Personal Computer Plus: SPSS for Window) และวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพที่แท้จริงในปัจจุบันของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี จะเป็นการบรรยายเชิงพรรณนาเพื่อให้เห็นภาพของกลุ่มในด้านความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการของกลุ่ม ทรัพยากรที่ได้รับ ปัจจัยในการผลิต การจัดหาวัตถุดิบ การพัฒนาคุณภาพการผลิต ความต่อเนื่องในการผลิต การตั้งราคา การบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานการผลิต ระยะเวลาการผลิต การจัดทำบัญชีของกลุ่ม ระเบียบกลุ่ม และความร่วมมือของสมาชิก

2. วิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของกลุ่มโดยวิธี SWOT ประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน อันเป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน และการวิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของกลุ่มอันเป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกที่กลุ่มจะได้รับจากผลกระทบภายนอก

3. ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มในด้านต่าง ๆ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานของสมาชิกจะใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย

4. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี ใช้แบบสอบถามส่วนประเมนของ Likert แบ่งตามระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด 5 คะแนน มาก 4 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน น้อย 2 คะแนน และไม่มี 1 คะแนน (Thanupon, 1986)

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

ซึ่ง WMS คือ น้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย

f_1 คือ จำนวนความถี่ของการมีส่วนร่วมมากที่สุด

f_2 คือ จำนวนความถี่ของการมีส่วนร่วมมาก

f_3 คือ จำนวนความถี่ของการมีส่วนร่วมปานกลาง

f_4 คือ จำนวนความถี่ของการมีส่วนร่วมน้อย

f_5 คือ จำนวนความถี่ของการไม่มีส่วนร่วม

TNR คือ จำนวนของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด

โดยมีเกณฑ์กำหนดช่วงคะแนนค่าเฉลี่ยไว้ ดังนี้ (จรัส กาใหญ่, 2527: 34-36)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ทำกระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา โครงสร้าง การ จัดองค์กร เงินทุน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ การบริหารจัดการ ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี ผลการดำเนินงาน ธุรกิจ ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และแนวทางการพัฒนา ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกร อินทรีย์ทำกระดานสามัคคี ผลการศึกษาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากสภาพที่แท้จริงในปัจจุบันของกลุ่ม ในด้านความเป็นมาของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดานสามัคคี การบริหารจัดการ ทรัพยากรที่ได้รับ ปัจจัยในการผลิต การจัดหาวัตถุดิบ การพัฒนาคุณภาพการผลิต ความต่อเนื่องในการผลิต การตั้ง ราคา การบรรจุภัณฑ์ มาตรฐานการผลิต ระยะเวลาการผลิต การจัดทำบัญชี ระเบียบ ความร่วมมือ ของสมาชิก จุดอ่อนและจุดแข็งของกลุ่ม

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากคณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ทำกระดานสามัคคี แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มในด้านการตลาดและช่องทางจัดจำหน่าย และ เทคโนโลยีการแปรรูป นวัตกรรม บรรจุภัณฑ์

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิก

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรค แนวทางการพัฒนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากสภาพที่แท้จริงในปัจจุบันของกลุ่ม

ด้านความเป็นมาของกลุ่ม

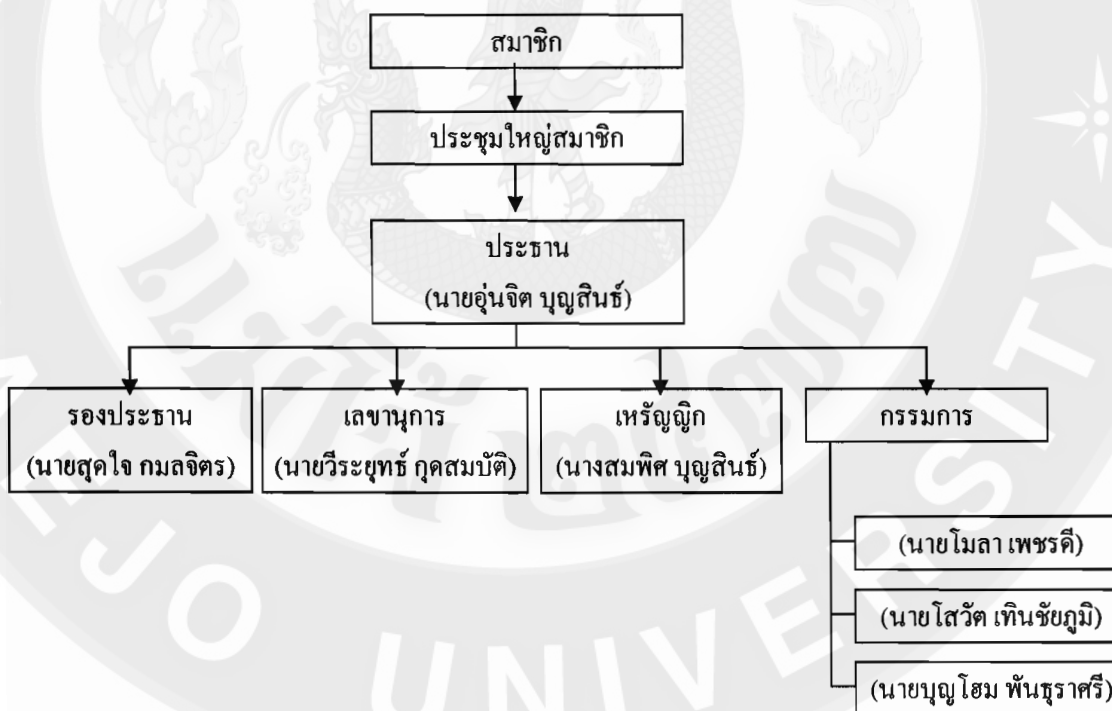
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ทำกระดาน สามัคคี ตั้งอยู่ที่ 421 หมู่ 19 ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการอนุมัติจดทะเบียนวิสาหกิจ ชุมชน เมื่อวันที่ 2 เดือนพฤศจิกายน 2548 มีรหัสขึ้นทะเบียน 3-24-08-02/1-0009 โดยมีสมาชิก แรกเริ่มจำนวน 24 คน ดำเนินกิจกรรมปลูกผักไร้สารพิษ ขายกาน้ำตาล ทำปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด

นำหมักชีวภาพ และเผาถ่านน้ำส้มควันไม้ เพื่อจำหน่ายในชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียง โดยมีนาย
อุ้นจิต บุญสินธ์ เป็นประธานของกลุ่ม

คณะกรรมการ 7 คน คือ

1. นายอุ้นจิต	บุญสินธ์	ประธานกรรมการ
2. นายสุดใจ	กมลจิตร	รองประธาน
3. นายวีระยุทธ	กุดสมบัติ	เลขานุการ
4. นางสมพิศ	บุญสินธ์	เหรัญญิก
5. นายโมลา	เพชรดี	กรรมการ
6. นายโสวัต	เทินชัยภูมิ	กรรมการ
7. นายบุญโฮม	พันธุราศรี	กรรมการ

มีโครงสร้างการบริหารงานกลุ่มดังนี้

ภาพ 2 โครงสร้างกลุ่ม

การแบ่งหน้าที่

ประธานกรรมการ ทำหน้าที่ประสานงานกับส่วนงานภายนอก ควบคุมการผลิต และการจำหน่ายดูแลเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในกลุ่ม เป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิก ให้ความรู้ในเรื่องการผลิตแก่สมาชิก

รองประธานกรรมการ ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประธานกรรมการและสนับสนุนการตัดสินใจของประธานกรรมการ อำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในเรื่องของข้อมูลในการผลิต รวมถึงให้ความรู้ด้านการผลิตแก่สมาชิก

เลขานุการ ทำหน้าที่ในด้านการจัดทำเอกสารของกลุ่ม รวมถึงหนังสือติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ รวบรวมข้อมูลประวัติ การดำเนินงานของกลุ่ม

เหรัญญิก ทำหน้าที่ ดูแลการเงินของกลุ่มทั้งด้านรายได้ ค่าใช้จ่าย การเบิกจ่ายเงินของกลุ่มรวมทั้งเป็นผู้จัดทำบัญชี รายรับ รายจ่าย เพื่อแสดงให้สมาชิกของกลุ่มได้ทราบ

กรรมการ ทำหน้าที่ อำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในเรื่องของข้อมูลการผลิต และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่ม

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม

1. เพื่อสร้างอาชีพและพัฒนาความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน
2. เพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นกลุ่มวิสาหกิจที่เข้มแข็ง
3. เพื่อให้ความรู้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์บ้านเม็ดเม็ดแก่ชาวบ้าน เพื่อลดต้นทุนในการผลิต
4. เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน
5. เพื่อให้เกิดความสามัคคี และการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชน

การผลิต

ด้านการบริหารจัดการของกลุ่ม

ปัจจุบัน ณ ปี 2551 กลุ่ม มีสมาชิกทั้งสิ้น 52 คน อาชีพส่วนใหญ่ของสมาชิกในกลุ่มคือ อาชีพเกษตรกร แหล่งที่วางจำหน่ายของปุ๋ยชีวภาพบ้านเม็ดของกลุ่มนั้นมีอยู่ที่ สหกรณ์การเกษตรนาหวาดสามัคคี จำกัด ธ.ก.ส. สาขาสนามชัยเขต สหกรณ์การเกษตรสนามชัยเขต จำกัด ในปี 2550 ปริมาณปุ๋ยชีวภาพบ้านเม็ดของกลุ่ม ที่ผลิตและจำหน่าย มีจำนวน 1,520 กระสอบ จำหน่ายราคากระสอบละ 320 บาท รวมเป็นเงินที่จำหน่ายปุ๋ยชีวภาพบ้านเม็ดได้เป็นเงิน 486,400 บาท ส่วนผักปลอดสารพิษ และน้ำหมักชีวภาพ ขายได้ รวมกันเป็นเงินจำนวน 16,000 บาท รายได้รวมเป็นเงินจำนวน 502,400 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายของการผลิต เป็นค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าอื่นๆ รวมเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน 276,320 บาท ส่วนของกำไรในปีการผลิต 2551 นั้นทางกลุ่มมีกำไรจากการขายปุ๋ยชีวภาพบ้านเม็ดจำนวนเฉลี่ย 22,000 บาทต่อคน

ด้านทรัพยากรที่ได้รับ

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มซึ่งแต่เดิมมีการปลูกผักไร้สารพิษ การขายกากน้ำตาล น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด และเผาถ่านน้ำส้มควันไม้ นั้น ปัจจุบันคงเหลือแต่เพียง การทำปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด เท่านั้นเนื่องจาก กิจกรรมอื่น ไม่มีตลาดในพื้นที่รองรับ ทำให้ไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ไปขายได้

ด้านปัจจัยในการผลิต

ทุน

ด้านการจัดหางบประมาณประธานกลุ่ม และเลขานุการเป็นผู้ติดต่อส่วนงานต่างๆ เพื่อขอทุนสนับสนุน นอกจากนี้ ประธานกลุ่มจะจัดประชุมร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่มในการหางบประมาณ โดยประธานจะเป็นผู้ติดต่อกับ ธ.ก.ส. ในการกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุนในการผลิตของกลุ่ม ทุนส่วนใหญ่ของกลุ่ม มาจาก 2 แหล่ง คือ

1. การระดมหุ้นจากสมาชิก ซึ่งไม่เพียงพอในการดำเนินงาน เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย การถือหุ้นของสมาชิกในกลุ่มจึงมีแต่เพียงแรกเข้าเท่านั้น ไม่มีการถือหุ้นเพิ่ม หุ้นที่สมาชิกถือแรกเข้ามีจำนวน 50 หุ้นหุ้นละ 10 บาท ปัจจุบันมีหุ้นของกลุ่มจำนวนทั้งสิ้น 5,300 หุ้นเป็นเงิน 53,000 บาท ส่วนสมาชิกรายใดที่ออกจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มก็จะถอนหุ้นคืน สาเหตุในการออกจากการเป็นสมาชิกมาจากหลายสาเหตุ ส่วนสาเหตุใหญ่คือ เดินทางไปทำงานในเมืองใหญ่ ย้ายกลับภูมิลำเนา เป็นต้น
2. จากการกู้ยืม และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ได้แก่ อบต.ท่ากระดาน และ ธ.ก.ส. โดยกลุ่มขอสินเชื่อจาก ธ.ก.ส.สาขาสนามชัยเขต เพื่อนำมาซื้อเครื่องจักรและอุปกรณ์ภายในกลุ่ม ตั้งแต่ปี 2549 จำนวน 600,000 บาท ปัจจุบันต้นเงินคงเหลือ 300,000 บาท ซึ่งกำไรจากการขายปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดจำนวนทั้งหมดทางกลุ่มมีมติให้ตัดชำระหนี้กับทางธนาคารทั้งหมดโดยไม่มีการปันผลให้แก่สมาชิก

วัสดุอุปกรณ์

ทรัพย์สินของกลุ่มมีโรงเรือนผลิตปุ๋ยขนาด กว้าง 5 เมตร ยาว 10 เมตร ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต.ท่ากระดานจำนวน 70,000 บาท นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนเครื่องปั้นเม็ด เครื่องตีฝุ่น เครื่องบรรจุปุ๋ย และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต จากกรมพัฒนาที่ดิน

กำลังคน

ในการดำเนินการผลิตของกลุ่มจะใช้สมาชิกช่วยกันในการดำเนินการผลิต โดยใช้เวลารว่างจากการทำการเกษตรในแต่ละวัน นอกจากนี้กลุ่มจะจ้างแรงงานในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานของสมาชิกและเกษตรกรในหมู่บ้านช่วยผลิตในช่วงที่มีความต้องการสินค้ามาก

ด้านการจัดหาวัตถุดิบ

วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตปุยเป็นวัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่อำเภอสนามชัยเขต และอำเภอใกล้เคียง โดยประธานกลุ่ม และรองประธานเป็นผู้ดำเนินการจัดหาวัตถุดิบและส่วนประกอบต่างๆ ที่ใช้ในการผลิต

ด้านการพัฒนาคุณภาพการผลิต

หน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนให้ความรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาระบบงานให้แก่กลุ่มได้แก่ เกษตรอำเภอสนามชัยเขต ธ.ก.ส. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักงานปฏิรูปที่ดิน

ด้านความต่อเนื่องในการผลิต

ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มยังขาดความต่อเนื่องในการผลิต เนื่องจากสมาชิกใช้เวลาว่างจากฤดูเพาะปลูก และฤดูเก็บเกี่ยวในการผลิต และจ้างแรงงานในท้องถิ่นผลิตในช่วงฤดูเพาะปลูก และฤดูเก็บเกี่ยวซึ่งเป็นแรงงานที่ยังขาดความชำนาญทำให้ผลผลิตที่ได้มีปริมาณน้อยและไม่ได้มาตรฐานที่กลุ่มกำหนด

ด้านการตั้งราคา และการจัดจำหน่าย

ในการตั้งราคาผลผลิตนั้น ทางคณะกรรมการกลุ่มจะปรึกษารือ และมีการตรวจสอบราคาในพื้นที่ใกล้เคียง รวมทั้งคำนวณต้นทุนเพื่อกำหนดราคาที่สามารแข่งขันกับคู่แข่ง และกลุ่มมีกำไรเพียงพอในการบริหารจัดการต่อไป

ส่วนการจัดจำหน่ายนั้น ประธานกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการจัดหาตลาดและติดต่อกับส่วนราชการเพื่อช่วยในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

ด้านการบรรจุภัณฑ์

ในการบรรจุผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม จะบรรจุเพียงขนาด และราคาเดียว

ด้านมาตรฐานการผลิต

สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะได้รับการอบรมวิธีการผลิตปุ๋ย และการอบรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต จากหลายหน่วยงาน ได้แก่ ธ.ก.ส. และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งกลุ่มได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ (ปุ๋ยชีวภาพปัสปี่เม็ด) จากมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

ด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่ม

กลุ่มได้รับการอบรมวิธีการทำบัญชี ดังนั้น จึงมีการจัดทำบัญชีรับ-จ่าย งบดุล และงบกำไรขาดทุน พร้อมทั้งมีการชี้แจงรายละเอียดการเงินให้แก่สมาชิกในกลุ่มทุก ๆ เดือน โดยการติดรายละเอียดการเงินไว้ที่บอร์ดของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถดูได้ตลอดเวลา

สำหรับผู้จัดทำบัญชานั้น เภรชญญิกของกลุ่มเป็นผู้จัดทำบัญชี ส่วนประธานและคณะกรรมการของกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการจัดการประชุมเพื่อเสนอที่ประชุมในการแจ้งรายรับ รายจ่ายให้กับสมาชิก ได้ทราบ

ด้านระเบียบกลุ่ม

กลุ่มไม่มีการกำหนดระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษร มีแต่เพียงระเบียบหลวม ๆ ที่ถือปฏิบัติกันเป็นบรรทัดฐาน

ความร่วมมือของสมาชิก

สมาชิกของกลุ่มมีความสามัคคี และร่วมมือกันในการทำกิจกรรมพอสมควร ซึ่งการทำกิจกรรมนั้น กลุ่มมีการแบ่งหน้าที่ให้แก่สมาชิกแต่ละคน โดยการรวมกลุ่มประมาณ 5 คน เพื่อช่วยกันทำงาน

จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของกลุ่ม

จุดอ่อน

1. ไม่มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ทำให้การทำงานไม่เป็นระบบ และกิจกรรมไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ขาดบุคลากรที่มีทักษะความชำนาญเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความชำนาญในการใช้เครื่องจักร หรือเทคนิคการผลิต ทำให้มาตรฐานของสินค้าไม่สม่ำเสมอ ไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่นได้
3. การผลิตไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากสมาชิกจะใช้เวลาว่างทำการผลิต
4. ขาดทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน
5. ขาดบุคลากรด้านการตลาดที่มีความชำนาญแบบมืออาชีพ ทำให้ไม่สามารถหาแหล่งตลาดรองรับการผลิตอย่างเพียงพอ
6. ขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ
7. การบรรจุผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ดราสินค้าไม่น่าสนใจ
8. สมาชิกไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสม่ำเสมอ
9. ไม่มีการระดมทุนจากการออมของสมาชิกเพิ่ม
10. ไม่มีกฎระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นระบบ
11. เครื่องมืออุปกรณ์ล้าสมัย และไม่เพียงพอกับการผลิต

จุดแข็ง

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มที่ชัดเจน และสมาชิกมีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน
2. มีการวางแผนในการดำเนินงานแม้จะไม่เป็นระบบก็ตาม
3. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหาง่ายในท้องถิ่น ราคาถูก อีกทั้งยังมีเครือข่ายวัตถุดิบจากท้องถิ่นใกล้เคียงอื่น ๆ
4. มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุและอุปกรณ์ เช่น อบรม. กรมพัฒนาที่ดิน
5. มีแหล่งความรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะความชำนาญ รวมทั้งพัฒนาความรู้เทคนิควิธีการผลิตให้ได้มาตรฐานอยู่ในท้องถิ่น และท้องถิ่นใกล้เคียง
6. คณะกรรมการมีความร่วมมือในการผลักดันให้เกิดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

โอกาส

1. เกษตรกรนิยมใช้ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์มากขึ้น เช่น ปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด
2. ปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ทำลายสภาพดินและน้ำ
3. ผลผลิตที่ได้จากการใช้เกษตรอินทรีย์จะได้รับความนิยมจากผู้บริโภค เนื่องจากในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาใส่ใจในเรื่องของสุขภาพกันมากขึ้น
4. ปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดและน้ำหมักชีวภาพยังมีการผลิตที่ไม่แพร่หลายมากนัก มีคู่แข่งชั้นทางการตลาดน้อย
5. ต้นทุนในการผลิตต่ำ วัตถุดิบที่ใช้สามารถหาได้จากแหล่งธรรมชาติ

อุปสรรค

1. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับวิธีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
2. กลยุทธ์ด้านการตลาดของปุ๋ยเคมีค่อนข้างเข้มแข็ง ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เนื่องจากปุ๋ยอินทรีย์ หรือผลิตภัณฑ์ชีวภาพเพื่อการเพาะปลูกต่าง ๆ เห็นผลช้า
3. สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาให้แน่นอนได้
4. การขนส่งสินค้าทำได้ยากเพราะกลุ่มอยู่ห่างไกลจากแหล่งจำหน่ายสินค้า ห่างไกลจากแหล่งชุมชนและตลาดมาก (ระยะทางจากที่ตั้งกลุ่มกับตัวอำเภอ ห่างประมาณ 65 ก.ม.)
5. ช่องทางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีน้อยมาก

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากคณะกรรมการ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ ท่ากระดานสามัคคี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตาราง 1 พบว่า

เพศ

โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 61.5 เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 38.5 โดยกรรมการ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 87.5 และ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ส่วนสมาชิก เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.8 และ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 43.2

ศาสนา

โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 98.1 ศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 1.9 โดยกรรมการ ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 100.0 ส่วนสมาชิกส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 97.7 และศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 2.3

ระดับการศึกษา

โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 78.8 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 15.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 3.8 และระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ โดย

กรรมการมีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 25.0 เท่ากัน

สมาชิกส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 84.1 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 13.6 และระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 2.3

สถานภาพสมรส

โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 84.6 รองลงมา คือ ยังโสด คิดเป็นร้อยละ 7.7 หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.8 และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 1.9 ตามลำดับ โดยกรรมการทั้งหมดสมรสแล้วและยังอยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 100.0 ส่วนสมาชิกส่วนใหญ่สมรสแล้วและอยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมา คือ โสด คิดเป็นร้อยละ 9.1 หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 6.8 และเป็นหม้าย คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	7	87.5	25	56.8	32	61.5
หญิง	1	12.5	19	43.2	20	38.5

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ศาสนา						
พุทธ	8	100.0	43	97.7	51	98.1
คริสต์	0	0.0	1	2.3	1	1.9
ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษา	4	50.0	37	84.1	41	78.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	2	25.0	6	13.6	8	15.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	25.0	0	0.0	2	3.8
อนุปริญญา	0	0.0	1	2.3	1	1.9
สถานภาพสมรส						
โสด	0	0.0	4	9.1	4	7.7
สมรส (อยู่ด้วยกัน)	8	100.0	36	81.8	44	84.6
หย่าร้าง	0	0.0	3	6.8	3	5.8
หม้าย	0	0.0	1	2.3	1	1.9

อายุ

จากตาราง 2 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.4 มีอายุ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.5 และ มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.9 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 42.12 ปี สูงสุด 59 ปี และต่ำสุด 25 ปี โดย

กรรมการ มีอายุระหว่าง 41 – 50 และ 51 – 60 ปี เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา คือ 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 เฉลี่ยแล้วกรรมการมีอายุ 47.75 ปี สูงสุด 56 ปี และต่ำสุด 37 ปี

สมาชิกมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.9 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.4 และ มีอายุ 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.3 เฉลี่ยแล้วสมาชิก มีอายุ 48.18 ปี สูงสุด 59 ปี และต่ำสุด 25 ปี

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของอายุ จำแนกตามกลุ่มสมาชิกของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ (ปี)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
21 - 30	0	0.0	1	2.3	1	1.9
31 - 40	2	25.0	5	11.4	7	13.5
41 - 50	3	37.5	20	45.5	23	44.2
51 - 60	3	37.5	18	40.9	21	40.4
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	47.75 ปี ¹	48.18 ปี ²	48.12 ปี ³
	S. D =	7.517	7.163	7.145
	Min =	37 ปี	25 ปี	25 ปี
	Max =	56 ปี	59 ปี	59 ปี

จำนวนแรงงานในการเกษตร

จากตาราง 3 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนแรงงานในการเกษตร 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 51.9 รองลงมา คือ มีจำนวนแรงงานในการเกษตร 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5 มีจำนวนแรงงานในการเกษตร 7-8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และมีจำนวนแรงงานในการเกษตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนแรงงานในการเกษตร 4 คน สูงสุด 7 คน และต่ำสุด 2 คน โดย

กรรมการมีจำนวนแรงงานในการเกษตร 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมา คือ มีจำนวนแรงงานในการเกษตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมการ มีจำนวนแรงงานในการเกษตร 3 คน สูงสุด 4 คน และต่ำสุด 2 คน

สมาชิกมีจำนวนแรงงานในการเกษตร 3-4 และ 5-6 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมา คือ มีจำนวนแรงงานในการเกษตร 7-8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และมีจำนวนแรงงานในการเกษตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีจำนวนแรงงานในการเกษตร 5 คน สูงสุด 7 คน และต่ำสุด 2 คน

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของจำนวนแรงงานในการเกษตร จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนแรงงานในการเกษตร (คน)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2	1	12.5	1	2.3	2	3.8
3 - 4	7	87.5	20	45.5	27	51.9
5 - 6	0	0.0	20	45.5	20	38.5
7 - 8	0	0.0	3	6.8	3	5.8
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	3 คน ¹	5 คน ²	4 คน ³
	S. D =	0.707	1.229	1.245
	Min =	2 คน	2 คน	2 คน
	Max =	4 คน	7 คน	7 คน

ตำแหน่งทางสังคม

จากตาราง 4 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 90.4 รองลงมาคือ เป็นผู้นำทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 9.6 โดย กรรมกรทั้งหมดไม่มีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 100.0 ส่วนสมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 88.6 และเป็นผู้นำทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 11.4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของสถานภาพความเป็นผู้นำทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามตำแหน่ง

สถานภาพความเป็นผู้นำ ทางสังคม	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ		สมาชิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	8	100.0	39	88.6	47	90.4
ผู้นำทางสังคม	0	0.0	5	11.4	5	9.6
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

รายได้จากภาคการเกษตรต่อปี/ครัวเรือน

จากตาราง 5 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 50,001 – 100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมา คือ มีรายได้จากภาคการเกษตร ไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 9.6 และ 100,001 – 150,000 บาทต่อปี และ 150,001 – 200,000 บาทต่อปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 84,961.54 บาท สูงสุด 200,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 6,000 บาทต่อปี โดย

กรรมการส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 50,001 – 100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 87.5 และ ไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมการมีรายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 57,000.00 บาท สูงสุด 75,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 6,000 บาทต่อปี

สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 50,001 – 100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมา คือ ไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี 100,000 – 150,000 บาทต่อปี และ 150,001 – 200,000 บาทต่อปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.1 เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีรายได้จากภาคการเกษตรต่อปี 90,045.45 บาท สูงสุด 200,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 30,000 บาทต่อปี

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของรายได้จากภาคการเกษตรต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

รายได้จากภาคเกษตรต่อปี (บาท)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่เกิน 50,000	1	12.5	4	9.1	5	9.6
50,001 - 100,000	7	87.5	32	72.7	39	75.0
100,001 - 150,000	0	0.0	4	9.1	4	7.7
150,001 - 200,000	0	0.0	4	9.1	4	7.7
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	57,000.00 บาทต่อปี ¹	90,045.45 บาทต่อปี ²	84,961.54 บาทต่อปี ³
	S. D =	21,856.676	39,901.597	39,406.858
	Min =	6,000 บาทต่อปี	30,000 บาทต่อปี	6,000 บาทต่อปี
	Max =	75,000 บาทต่อปี	200,000 บาทต่อปี	200,000 บาทต่อปี

รายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี/ครัวเรือน

จากตาราง 6 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี คิดเป็นร้อยละ 82.7 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 17.3 เท่านั้นที่ไม่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตร โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 10,000 บาทต่อปี และ 10,001 – 20,000 บาทต่อปี เท่ากัน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีรายได้จากนอกภาคการเกษตร 20,001 – 30,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 17.3 มีรายได้ 40,001 – 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 7.7 และมีรายได้ 30,001 – 40,000 บาทต่อปี และ 50,001 บาทต่อปีขึ้นไป เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี 22,534.88 บาท สูงสุด 60,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี โดย

กรรมกรทั้งหมดมีรายได้จากนอกภาคการเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาคือ 20,001 - 30,000 บาทต่อปี และ 40,001 - 50,000 บาทต่อปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมกรมีรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี 23,750.00 บาท สูงสุด 50,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 15,000 บาทต่อปี

สมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 79.5 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 20.5 เท่านั้นที่ไม่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตร ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาคือ มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 18.2 มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 15.9 มีรายได้ 40,001 – 50,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 6.8 และมีรายได้ 30,001 – 40,000 บาทต่อปี และ 50,001 บาทต่อปีขึ้นไป เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.5 เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี 22,257.14 บาท สูงสุด 60,000 บาทต่อปี และต่ำสุด 2,000 บาทต่อปี

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของรายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปีต่อครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

รายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี (บาท)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มีรายได้	0	0.0	9	20.5	9	17.3
มีรายได้	8	100.0	35	79.5	43	82.7
ไม่เกิน 10,000	0	0.0	13	29.5	13	25.0
10,001 - 20,000	6	75.0	7	15.9	13	25.0
20,001 - 30,000	1	12.5	8	18.2	9	17.3
30,001 - 40,000	0	0.0	2	4.5	2	3.8
40,001 - 50,000	1	12.5	3	6.8	4	7.7
50,001 ขึ้นไป	0	0.0	2	4.5	2	3.8
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	23,750.00 บาทต่อปี ¹	22,257.14 บาทต่อปี ²	22,534.88 บาทต่อปี ³
	S. D =	11,572.751	17,092.040	16,098.431
	Min =	15,000 บาทต่อปี	2,000 บาทต่อปี	2,000 บาทต่อปี
	Max =	50,000 บาทต่อปี	60,000 บาทต่อปี	60,000 บาทต่อปี

จำนวนหุ่นในกลุ่ม

จากตาราง 7 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนหุ่นในกลุ่มทั้งหมด 151 – 200 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ มี 51 – 100 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 32.7 และมีไม่เกิน 50 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 23.1 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีหุ่นในกลุ่มทั้งหมด 132 หุ่น สูงสุด 200 หุ่น และต่ำสุด 30 หุ่น โดย

กรรมการทั้งหมดมีจำนวนหุ่นในกลุ่ม 151 – 200 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 100.0 เฉลี่ยแล้วกรรมการมีหุ่นในกลุ่มทั้งหมด 200 หุ่น

สมาชิกมีจำนวนหุ่นในกลุ่ม 51 – 100 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมาคือ มี 151 – 200 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 34.1 และมีไม่เกิน 50 หุ่น คิดเป็นร้อยละ 27.3 เฉลี่ยแล้วสมาชิกมีหุ่นในกลุ่มทั้งหมด 120 หุ่น สูงสุด 200 หุ่น และต่ำสุด 30 หุ่น

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของจำนวนหุ่นในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

จำนวนหุ่นในกลุ่มทั้งหมด (หุ่น)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่เกิน 50	0	0.0	12	27.3	12	23.1
51 - 100	0	0.0	17	38.6	17	32.7
101 - 150	0	0.0	0	0.0	0	0.0
151 - 200	8	100.0	15	34.1	23	44.2
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	200.00 หุ่น ¹	120.00 หุ่น ²	132.31 หุ่น ³
	S. D =	0.000	61.908	63.881
	Min =	200 หุ่น	30 หุ่น	30 หุ่น
	Max =	200 หุ่น	200 หุ่น	200 หุ่น

มูลค่าหุ้นในกลุ่ม

มูลค่าหุ้นของสหกรณ์ หุ้นละ 10 บาท จากตาราง 8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีมูลค่าหุ้น 1,501 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ 501 - 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.7 และไม่เกิน 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.1 ตามลำดับ ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีมูลค่าหุ้น 1,323.08 บาท สูงสุด 2,000 บาท และต่ำสุด 300 บาท โดย

กรรมการทั้งหมดมีมูลค่าหุ้นในกลุ่ม 1,501 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100.0 เฉลี่ยแล้วกรรมการมีมูลค่าหุ้น 2,000.00

สมาชิกมีมูลค่าหุ้นในกลุ่ม 501 - 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมาคือ 1,501 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.1 และไม่เกิน 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.3 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสมาชิกมีมูลค่าหุ้น 1,200.00 บาท สูงสุด 2,000.00 บาท และต่ำสุด 300.00 บาท

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของมูลค่าหุ้นในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

มูลค่าหุ้น (บาท)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่เกิน 500	0	0.0	12	27.3	12	23.1
501 - 1,000	0	0.0	17	38.6	17	32.7
1,501 - 2,000	8	100.0	15	34.1	23	44.2
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	2,000.00 บาท ¹	1,200.00 บาท ²	1,323.08 บาท ³
	S. D =	0.000	619.077	638.815
	Min =	2,000 บาท	300 บาท	300 บาท
	Max =	2,000 บาท	2,000 บาท	2,000 บาท

ภาระหนี้สิน แหล่งเงินกู้ และอัตราดอกเบี้ย

จากตาราง 9 - 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 84.6 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 15.4 เท่านั้นที่ไม่มีหนี้สิน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่มีหนี้สินมีภาระหนี้สินไม่เกิน 25,000 บาท และ 25,001 - 50,000 บาท เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมา

คือ มีหนี้สิน 50,001 – 75,000 บาท และ 75,001 – 100,000 บาท เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และมีหนี้สิน 125,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.8 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภาระหนี้สิน มีภาระหนี้สิน 39,000.00 บาท สูงสุด 150,000.00 บาท และต่ำสุด 4,000.00 บาท ซึ่งผู้ที่มีหนี้สินกู้จาก ธ.ก.ส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมาคือ จากกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และจาก ธ.ก.ส. และกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.9 โดยกู้เงินในอัตราดอกเบี้ย 6.75% ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมาคือ 6.25% ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 อัตราดอกเบี้ย 3.00% ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 13.5 อัตราดอกเบี้ย 7.25% ต่อปี และ 7.50% ต่อปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามกู้เงินในอัตราดอกเบี้ย 6.09% ต่อปี สูงสุด 7.50% และต่ำสุด 3.00% เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า

กรรมการทั้งหมดมีภาระหนี้สิน ซึ่งมีหนี้สิน ไม่เกิน 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ มีหนี้สิน 25,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.5 และมีหนี้สิน 75,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมการมีหนี้สิน 30,125.00 บาท สูงสุด 80,000.00 บาท และต่ำสุด 4,000.00 บาท ซึ่งกรรมการที่มีหนี้สินกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ กู้เงินจาก ธ.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 37.5 และจาก ธ.ก.ส. และกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 12.5 โดยกู้เงินในอัตราดอกเบี้ย 3.00% ต่อปี และ 6.75% ต่อปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 เฉลี่ยแล้วกรรมการกู้เงินในอัตราดอกเบี้ย 6.36% ต่อปี สูงสุด 7.50% ต่อปี และต่ำสุด 3.00% ต่อปี

สมาชิกส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 81.8 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 18.2 เท่านั้นที่ไม่มีภาระหนี้สิน ซึ่งสมาชิกที่มีภาระหนี้สิน มีหนี้สิน 25,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.1 รองลงมาคือมีหนี้สิน ไม่เกิน 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.8 มีหนี้สิน 50,001 – 75,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.8 และมีหนี้สิน 75,001 – 100,000 บาท และ 125,001 – 150,000 บาท เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 4.5 เฉลี่ยแล้วสมาชิกที่มีหนี้สิน มีหนี้สิน 40,972.22 บาท สูงสุด 150,000.00 บาท และต่ำสุด 10,000.00 บาท ซึ่งสมาชิกที่มีหนี้สินกู้เงินจาก ธ.ก.ส. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.0 และ กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 6.8 โดยกู้เงินในอัตราดอกเบี้ย 6.75% ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมา คือ 6.25% ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 29.5 อัตราดอกเบี้ย 3.00% ต่อปี 7.25% ต่อปี และ 7.50% ต่อปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.8 เฉลี่ยแล้วสมาชิกกู้เงินในอัตราดอกเบี้ย 4.88% ต่อปี สูงสุด 6.75% ต่อปี และต่ำสุด 3.00% ต่อปี

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของภาระหนี้สินของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

หนี้สิน (บาท)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มีหนี้สิน	0	0.0	8	18.2	8	15.4
มีหนี้สิน	8	100.0	36	81.8	44	84.6
ไม่เกิน 25,000	4	50.0	14	31.8	18	34.6
25,001 - 50,000	3	37.5	15	34.1	18	34.6
50,001 - 75,000	0	0.0	3	6.8	3	5.8
75,001 - 100,000	1	12.5	2	4.5	3	5.8
125,001 - 150,000	0	0.0	2	4.5	2	3.8
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	30,125.00 บาท ¹	40,972.22 บาท ²	39,000.00 บาท ³
	S. D =	27,004.960	33,226.913	32,175.391
	Min =	4,000 บาท	10,000 บาท	4,000 บาท
	Max =	80,000 บาท	150,000 บาท	150,000 บาท

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของแหล่งเงินกู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

แหล่งเงินกู้	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ		สมาชิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มีหนี้สิน	0	0.0	8	18.2	8	15.4
มีหนี้สิน	8	100.0	36	81.8	44	84.6
ธ.ก.ส.	3	37.5	33	75.0	36	69.2
กองทุนหมู่บ้าน	4	50.0	3	6.8	7	13.5
ธ.ก.ส. และกองทุนหมู่บ้าน	1	12.5	0	0.0	1	1.9
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของอัตราดอกเบี้ยต่อปีของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

อัตราดอกเบี้ย (ต่อปี)	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹		สมาชิก ²		รวม ³	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่มีหนี้สิน	0	0.0	8	18.2	8	15.4
มีหนี้สิน	8	100.0	36	81.8	44	84.6
3	4	50.0	3	6.8	7	13.5
6.25	0	0.0	13	29.5	13	25.0
6.75	4	50.0	14	31.8	18	34.6
7.25	0	0.0	3	6.8	3	5.8
7.5	0	0.0	3	6.8	3	5.8
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	4.88% ต่อปี ¹	6.36% ต่อปี ²	6.09% ต่อปี ³
	S. D =	2.004	1.101	1.406
	Min =	3% ต่อปี	3% ต่อปี	3% ต่อปี
	Max =	6.75% ต่อปี	7.5% ต่อปี	7.5% ต่อปี

ผลประโยชน์ทางตรง และผลประโยชน์ทางอ้อมจากการเข้ากลุ่ม

จากตาราง 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับผลตอบแทนรูปต่าง ๆ มากกว่า 1 ชนิด ซึ่งทั้งหมดได้รับค่าตอบแทน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ ได้มีโอกาสเข้าสังคม คิดเป็นร้อยละ 80.8 และได้เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 42.3 และผลตอบแทนอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 55.8 ได้แก่ การได้รับความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่น การผลิตปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาคือ ลดต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการผลิต และได้รับความรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เกิดความสามัคคี และได้รับการยอมรับจากคนในกลุ่มและชุมชน เท่ากัน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 1.9 สำหรับค่าตอบแทนที่ได้รับนั้น เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามได้รับค่าตอบแทน 1,653.85 บาท สูงสุด 4,000 บาท และต่ำสุด 500 บาท และเมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า

กรรมการส่วนใหญ่ได้รับผลตอบแทนรูปต่าง ๆ มากกว่า 1 ชนิด ซึ่งทั้งหมดได้รับค่าตอบแทน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ ได้มีโอกาสเข้าสังคมและได้เพื่อน เท่ากัน คิดเป็น

ร้อยละ 62.5 และผลตอบแทนอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 87.5 ได้แก่ ได้รับความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่น การผลิตปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ ลดต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการผลิต สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.5 สำหรับค่าตอบแทนที่ได้รับนั้น เฉลี่ยแล้วกรรมการได้รับค่าตอบแทน 3,375.00 บาท สูงสุด 4,000 บาท และต่ำสุด 3,000 บาท

สมาชิกส่วนใหญ่ได้รับผลตอบแทนรูปต่าง ๆ มากกว่า 1 ชนิด ซึ่งทั้งหมดได้รับค่าตอบแทน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ ได้มีโอกาสเข้าสังคม คิดเป็นร้อยละ 84.1 ได้เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 38.6 และผลตอบแทนอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ได้แก่ ได้รับความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มเติม เช่นการผลิตปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 38.6 รองลงมาคือ ได้รับความรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต คิดเป็นร้อยละ 4.5 ลดต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการผลิต พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เกิดความสามัคคี และได้รับการยอมรับจากคนในกลุ่มและชุมชน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.3 สำหรับค่าตอบแทนที่ได้รับนั้น เฉลี่ยแล้วสมาชิกได้รับค่าตอบแทน 1,340.91 บาท สูงสุด 4,000 บาท และต่ำสุด 500 บาท

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของผลประโยชน์ทางตรง และผลประโยชน์ทางอ้อมของการเข้าร่วมกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ผลประโยชน์ทางตรง และผลประโยชน์ทางอ้อมของการเข้าร่วมกลุ่ม*	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ผลประโยชน์ทางตรง						
ค่าตอบแทน	8 ¹	100.0	44 ²	100.0	52 ³	100.0
ผลประโยชน์ทางอ้อม						
ได้มีโอกาสเข้าสังคม	5	62.5	37	84.1	42	80.8
ได้เพื่อน	5	62.5	17	38.6	22	42.3
อื่น ๆ	7	87.5	22	50.0	29	55.8
ได้รับความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มเติม	4	50.0	17	38.6	21	40.4
เช่น การผลิตปุ๋ย						
ลดต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการผลิต	1	12.5	1	2.3	2	3.8
ได้รับความรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิต	0	0.0	2	4.5	2	3.8
สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว	1	12.5	0	0.0	1	1.9
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	1	12.5	0	0.0	1	1.9

ตาราง 12 (ต่อ)

ผลประโยชน์ทางตรง และผลประโยชน์ทางอ้อม ของการเข้าร่วมกลุ่ม*	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เกิดความสามัคคี	0	0.0	1	2.3	1	1.9
ได้รับการยอมรับจากคนในกลุ่มและชุมชน	0	0.0	1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

Mean =	3,375.00 บาท	1,340.91 บาท	1,653.85 บาท
S. D =	517.549	721.535	1,012.367
Min =	3,000 บาท	500 บาท	500 บาท
Max =	4,000 บาท	4,000 บาท	4,000 บาท

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกในกลุ่ม

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกของกลุ่มมาแล้ว 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมา คือ เป็นสมาชิกของกลุ่มมาแล้ว 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 เป็นสมาชิกของกลุ่มมาแล้ว ไม่เกิน 1 ปี และ 4 ปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ที่เหลือ เป็นสมาชิกของกลุ่มมาแล้ว 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.7 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มเป็นระยะเวลา 2.78 ปี สูงสุด 4.167 ปี และต่ำสุด 1.000 ปี นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดไม่มีการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกับกลุ่มอื่น เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า

กรรมการส่วนใหญ่เข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 87.5 ที่เหลือ เข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมการเข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 4.13 ปี สูงสุด 4.17 ปี และต่ำสุด 3.83 ปี

สมาชิกเข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมา คือ เข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.5 เข้าร่วมกลุ่มมาแล้วไม่เกิน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.7 เข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.1 และ เข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.8 เฉลี่ยแล้วสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มมาแล้ว 2.53 ปี สูงสุด 4.167 ปี และต่ำสุด 1.000 ปี

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การเข้าร่วมกลุ่ม	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ระยะเวลาเป็นสมาชิกกลุ่ม (ปี)						
ไม่เกิน 1			10	22.7	10	19.2
1			13	29.5	13	25.0
2			4	9.1	4	7.7
3	1	12.5	14	31.8	15	28.8
4	7	87.5	3	6.8	10	19.2
การเข้าร่วมกลุ่มอื่น						
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ	Mean =	4.13 ปี ¹	2.53 ปี ²	2.78 ปี ³
	S. D =	0.118	1.180	1.230
	Min =	3.83 ปี	1.00 ปี	1.00 ปี
	Max =	4.17 ปี	4.17 ปี	4.17 ปี

การเข้ารับการอบรม/ดูงาน

จากตาราง 14 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเคยเข้ารับการอบรม/ดูงาน คิดเป็นร้อยละ 61.5 ที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 38.5 ไม่เคยเข้ารับการอบรม / ดูงาน สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้ารับการอบรม/ดูงาน เคยเข้ารับการอบรมดูงาน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมา คือ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.1 เข้ารับการอบรม/ดูงาน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.7 เข้ารับการอบรม 4 ครั้ง และ 6 ครั้ง เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามเข้ารับการอบรม/ดูงาน 2 ครั้ง สูงสุด 6 ครั้ง และต่ำสุด 1 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม/ดูงานเรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 82.4 รองลงมา คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.9 สัจธรรมชีวิต คิดเป็นร้อยละ 17.6 ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ อ.ส.ม. เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.9 ลดละเลิก วิถีทำกิน และน้ำหมักชีวภาพ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.9 หากพิจารณาตามตำแหน่งพบว่า

กรรมการทั้งหมดเคยเข้ารับการอบรม/ดูงาน โดยเข้ารับการอบรม/ดูงาน 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา คือ 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.0 เข้ารับการอบรม/ดูงาน 4 ครั้ง และ 6 ครั้ง

เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมการเคยเข้ารับการอบรม/ดูงาน 3 ครั้ง สูงสุด 6 ครั้ง และต่ำสุด 2 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม/ดูงานเรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพ และการจัดทำบัญชีครัวเรือน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมา คือ สังคมชีวิต คิดเป็นร้อยละ 50.0 ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง และ อ.ส.ม. เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และลดละเลิก คิดเป็นร้อยละ 12.5

สมาชิกเคยเข้ารับการอบรม/ดูงาน คิดเป็นร้อยละ 54.5 และไม่เคยเข้ารับการอบรม/ดูงาน คิดเป็นร้อยละ 45.5 สำหรับสมาชิกที่เคยเข้ารับการอบรม/ดูงาน เคยเข้ารับการอบรมดูงาน 1 ครั้ง และ 2 ครั้ง เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 27.3 ที่เหลือ เข้ารับการอบรม/ดูงาน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.5 เฉลี่ยแล้วสมาชิกเข้ารับการอบรม/ดูงาน 2 ครั้ง สูงสุด 3 ครั้ง และต่ำสุด 1 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม/ดูงานเรื่องการผลิตปุ๋ยชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 84.6 รองลงมา คือ การจัดทำบัญชีครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 50.0 สังคมชีวิต และอ.ส.ม. เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 7.7 วิถีทำกิน และน้ำหมักชีวภาพ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของการเข้ารับการอบรม/ดูงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การเข้ารับการอบรม/ดูงาน	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
การเข้าร่วมอบรม/จำนวนครั้ง						
ไม่เคย	0	0.0	20	45.5	20	38.5
เคย	8	100.0	24	54.5	32	61.5
1	0	0.0	12	27.3	12	23.1
2	4	50.0	12	27.3	16	30.8
3	2	25.0	2	4.5	4	7.7
4	1	12.5	0	0.0	1	1.9
6	1	12.5	0	0.0	1	1.9

ตาราง 14 (ต่อ)

การเข้ารับการอบรม/ดูงาน	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
เรื่องที่ได้รับการอบรม*						
การผลิตปุ๋ยชีวภาพ	6	75.0	22	84.6	28	82.4
การจัดทำบัญชีครัวเรือน	6	75.0	13	50.0	19	55.9
สังขกรรมชีวิต	4	50.0	2	7.7	6	17.6
ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจ						
พอเพียง	2	25.0	0	0.0	2	5.9
อ.ส.ม.	0	0.0	2	7.7	2	5.9
ลดละเลิก	1	12.5	0	0.0	1	2.9
วิถีทำกิน	0	0.0	1	3.8	1	2.9
น้ำหมักชีวภาพ	0	0.0	1	3.8	1	2.9

หมายเหตุ

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

Mean = 3.00 ครั้ง 1.62 ครั้ง 1.94 ครั้ง

S. D = 1.414 0.637 1.043

Min = 2 ครั้ง 1 ครั้ง 1 ครั้ง

Max = 6 ครั้ง 3 ครั้ง 6 ครั้ง

การได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากภาครัฐและภาคเอกชน

จากตาราง 15 พบว่า

ด้านเงินทุน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนทั้งด้านเงินทุน ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และด้านวิชาการความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการความรู้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดได้รับการสนับสนุน โดยผู้ที่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนได้รับการสนับสนุน จาก อบต. ท่ากระดาน คิดเป็นร้อยละ 88.5 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 11.5 เท่านั้นที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ส่วนผู้ที่ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 80.8

มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 19.2 เท่านั้นที่ไม่ได้รับการสนับสนุน สำหรับการสนับสนุนด้านวิทยากรนั้น ทั้งหมดได้รับการสนับสนุนจาก ธ.ก.ส. รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 80.08 เกษตรอำเภอ และพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 13.5 และ 1.9 ตามลำดับ หากพิจารณาตาม ตำแหน่ง พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกรรมการได้รับการสนับสนุนจาก อบต.ท่ากระดาน และไม่ได้รับการสนับสนุน จำนวน 4 รายเท่ากัน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 50.0

กรรมการที่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนได้รับการสนับสนุน จาก อบต.ท่ากระดาน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และอีกคิดเป็นร้อยละ 50.0 ไม่ได้รับการสนับสนุน ส่วนกรรมการที่ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 62.5 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 37.5 เท่านั้นที่ไม่ได้รับการสนับสนุน สำหรับการสนับสนุนด้านวิทยากรนั้น กรรมการทั้งหมดได้รับการสนับสนุนจาก ธ.ก.ส. รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และ เกษตรอำเภอเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 62.5 และพัฒนาชุมชน คิดเป็นร้อยละ 12.5

สมาชิกที่ได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุน จาก อบต.ท่ากระดาน คิดเป็นร้อยละ 95.5 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 4.5 เท่านั้นที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ส่วนสมาชิกที่ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 84.1 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 15.9 เท่านั้นที่ไม่ได้รับการสนับสนุน สำหรับการสนับสนุนด้านวิทยากรนั้น สมาชิกทั้งหมดได้รับการสนับสนุนจาก ธ.ก.ส. รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 84.1 และเกษตรอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 4.5

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของการได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากภาครัฐและเอกชนของ ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากภาครัฐและเอกชน	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ด้านเงินทุน						
ไม่ได้รับการสนับสนุน	4	50.0	2	4.5	6	11.5
ได้รับการสนับสนุนจาก อบต. ท่ากระดาน	4	50.0	42	95.5	46	88.5

ตาราง 15 (ต่อ)

การได้รับการสนับสนุนด้านต่าง ๆ จากภาครัฐและเอกชน	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ด้านวัสดุอุปกรณ์						
ไม่ได้รับการสนับสนุน	3	37.5	7	15.9	10	19.2
ได้รับการสนับสนุนจากกรม พัฒนาที่ดิน	5	62.5	37	84.1	42	80.8
ด้านวิทยาการความรู้/หน่วยงาน สนับสนุน						
ได้รับการสนับสนุน	8	100.0	44	100.0	52	100.0
ธ.ก.ส.	8	100.0	44	100.0	52	100.0
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	5	62.5	37	84.1	42	80.8
เกษตรอำเภอ	5	62.5	2	4.5	7	13.5
พัฒนาชุมชน	1	12.5	0	0.0	1	1.9

การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงาน และ แหล่งข้อมูล

จากตาราง 16 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเคยได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 100.0 โดยส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากคณะกรรมการ คิดเป็นร้อยละ 88.5 รองลงมาคือ จากสมาชิกในกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 78.8 จากวิทยุโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 36.5 จากสิ่งพิมพ์ จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.1 และจากแหล่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 34.6 ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาคือจากเกษตรอำเภอ / พัฒนาการอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 5.8 และจากเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 1.9 โดย

กรรมการทั้งหมดเคยได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงาน โดยส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาคือ จากสิ่งพิมพ์ และคณะกรรมการ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 75.0 จากสมาชิกในกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 12.5 และจากแหล่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาคือจากเกษตรอำเภอ/พัฒนาการอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 25.0 และจากเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน คิดเป็นร้อยละ 12.5

สมาชิกทั้งหมดเคยได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงาน โดยส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารจากคณะกรรมการ และ สมาชิกในกลุ่ม เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 90.9 รองลงมาคือ จากวิทยุโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 27.3 จากสื่อสิ่งพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 13.6 และจากแหล่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 36.4 ได้แก่ เจ้าหน้าที่ ฐ.ก.ส คิดเป็นร้อยละ 36.4 ที่เหลือได้รับจากเกษตรอำเภอ/พัฒนาการอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 2.3

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การได้รับข้อมูลข่าวสารและแหล่งข้อมูล	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
การได้รับข้อมูลข่าวสาร						
เคย	8	100.0	44	100.0	52	100.0
แหล่งข้อมูล*						
สื่อสิ่งพิมพ์	6	75.0	6	13.6	12	23.1
วิทยุโทรทัศน์	7	87.5	12	27.3	19	36.5
คณะกรรมการ	6	75.0	40	90.9	46	88.5
สมาชิกในกลุ่ม	1	12.5	40	90.9	41	78.8
แหล่งอื่น ๆ	3	37.5	16	36.4	19	36.5
เจ้าหน้าที่ ฐ.ก.ส	3	37.5	16	36.4	19	36.5
เกษตรอำเภอ/พัฒนาการอำเภอ	2	25.0	1	2.3	3	5.8
เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน	1	12.5	0	0.0	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มในด้านการผลิตและการตลาด

ข้อมูลด้านการผลิต

ชนิดของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์หลักที่ผลิต

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผลิตผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 94.2 มีเพียงร้อยละ 5.8 เท่านั้นที่ไม่ผลิต โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่ผลิตทั้งหมดผลิตปุ๋ยชีวภาพ ร้อยละ 94.2 รองลงมาคือ ปลูกข้าว คิดเป็นร้อยละ 90.4 ที่เหลือปลูกพืชและผลิตน้ำหมักชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 7.7 และ 3.8 ตามลำดับ โดย

คณะกรรมการส่วนใหญ่ผลิตผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ คิดเป็นร้อยละ 87.5 มีเพียงร้อยละ 12.5 เท่านั้นที่ไม่ผลิต/ปลูก โดยกรรมการที่ผลิต/ปลูก ทั้งหมดผลิตปุ๋ยชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมาคือ ปลูกข้าว คิดเป็นร้อยละ 62.5 ที่เหลือผลิตน้ำหมักชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 12.5

สมาชิกส่วนใหญ่ผลิตผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ ร้อยละ 95.5 มีเพียงร้อยละ 4.5 เท่านั้นที่ไม่ผลิต/ปลูก โดยสมาชิกที่ผลิต/ปลูก ทั้งหมดผลิตปุ๋ยชีวภาพและปลูกข้าว เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 95.5 ที่เหลือปลูกพืชผัก และผลิตน้ำหมักชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 9.1 และ 2.3 ตามลำดับ โดย

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละของชนิดของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์หลักที่ผลิตของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ชนิดของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่ผลิต	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ		สมาชิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ไม่ผลิต	1	12.5	2	4.5	3	5.8
ผลิต*	7	87.5	42	95.5	49	94.2
ปุ๋ยชีวภาพ	7	87.5	42	95.5	49	94.2
ข้าว	5	62.5	42	95.5	47	90.4
พืชผัก	0	0.0	4	9.1	4	7.7
น้ำหมักชีวภาพ	1	12.5	1	2.3	2	3.8
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ลักษณะการปลูกข้าว

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ปลูกข้าว ปลูกข้าวหอมแดง กข6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา คือ ข้าวหอมนิล คิดเป็นร้อยละ 19.2 ข้าวหอมมะลิ 105 คิดเป็นร้อยละ 15.4 และข้าวเหลือง คิดเป็นร้อยละ 1.9 ใช้เนื้อที่ในการปลูกข้าว 6 – 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมา คือ ไม่เกิน 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.2 ปลูก 11 – 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.5 ปลูก 21 – 25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.8 และ ปลูก 16 -20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.8 เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามใช้เนื้อที่ในการปลูกข้าว 9.06 ไร่ สูงสุด 25 ไร่ และต่ำสุด 2 ไร่ โดยได้ปริมาณผลผลิต 501 – 600 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมา คือ ได้ปริมาณผลผลิต 401 – 500 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.3 และได้ปริมาณผลผลิต 301 – 400 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.8 เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามได้ปริมาณผลผลิตจากการปลูกข้าว 539.57 ก.ก.ต่อไร่ สูงสุด 600 ก.ก. ต่อไร่ และต่ำสุด 400 ก.ก. ต่อไร่ โดย

กรรมการที่ปลูกข้าว ปลูกข้าวหอมแดง กข6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.5 ที่เหลือปลูกข้าวเหลือง คิดเป็นร้อยละ 12.5 ใช้เนื้อที่ในการปลูกข้าว 6 – 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 50.0 และที่เหลือปลูกไม่เกิน 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมการใช้เนื้อที่ในการปลูกข้าว 6.60 ไร่ สูงสุด 10 ไร่ และต่ำสุด 5 ไร่ โดยได้ปริมาณผลผลิต 501 – 600 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ที่เหลือได้ปริมาณผลผลิต 401 – 500 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.5 เฉลี่ยแล้วกรรมการได้ปริมาณผลผลิตข้าว 580.00 ก.ก. ต่อไร่ สูงสุด 600 ก.ก. ต่อไร่ และต่ำสุด 500 ก.ก. ต่อไร่

สมาชิกที่ปลูกข้าว ปลูกข้าวหอมแดง กข6 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมา คือปลูกข้าวหอมนิล คิดเป็นร้อยละ 22.7 ที่เหลือปลูกข้าวหอมมะลิ 105 คิดเป็นร้อยละ 18.2 ใช้เนื้อที่ในการปลูกข้าว 6 – 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.7 รองลงมา คือ ปลูกไม่เกิน 5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.7 ปลูก 11 – 15 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.6 ปลูก 21 – 25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 6.8 และปลูก 16 – 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.5 เฉลี่ยแล้วสมาชิกใช้เนื้อที่ในการปลูกข้าว 9.36 ไร่ สูงสุด 25 ไร่ และต่ำสุด 2 ไร่ โดยได้ปริมาณผลผลิต 401 – 500 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.7 รองลงมา คือ 501 – 600 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.2 ที่เหลือได้ปริมาณผลผลิต 301 – 400 ก.ก. ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.5 เฉลี่ยแล้วสมาชิกได้ปริมาณผลผลิตข้าว 534.76 ก.ก. ต่อไร่ สูงสุด 600 ก.ก. ต่อไร่ และต่ำสุด 400 ก.ก. ต่อไร่

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของการปลูกข้าวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การปลูกข้าว	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ชนิดของพันธุ์ข้าวที่ปลูก						
ไม่ปลูก	3	37.5	2	4.5	5	9.6
ปลูก*	5	62.5	42	95.5	47	90.4
ข้าวหอมแดง กข6	5	62.5	24	54.5	29	55.8
ข้าวหอมนิล	0	0.0	10	22.7	10	19.2
ข้าวหอมมะลิ 105	0	0.0	8	18.2	8	15.4
ข้าวเหลือ	1	12.5	0	0.0	1	1.9
จำนวนพื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)						
ไม่ปลูก	3	37.5	2	4.5	5	9.6
ปลูก	5	62.5	42	95.5	47	90.4
ไม่เกิน 5	1	12.5	10	22.7	11	21.2
6 - 10	4	50.0	21	47.7	25	48.1
11 - 15	0	0.0	6	13.6	6	11.5
16 - 20	0	0.0	2	4.5	2	3.8
21 - 25	0	0.0	3	6.8	3	5.8

ตาราง 18 (ต่อ)

การปลูกข้าว	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ปริมาณผลผลิตข้าวต่อไร่ (ก.ก.)						
ไม่ปลูก	3	37.5	2	4.5	5	9.6
ปลูก	5	62.5	42	95.5	47	90.4
301 - 400	0	0.0	2	4.5	2	3.8
401 - 500	1	12.5	21	47.7	22	42.3
501 - 600	4	50.0	19	43.2	23	44.2

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จำนวนพื้นที่ปลูกข้าว

Mean = 6.60 ไร่¹ 9.36 ไร่² 9.06 ไร่³

S. D = 1.949 5.750 5.526

Min = 5 ไร่ 2 ไร่ 2 ไร่

Max = 10 ไร่ 25 ไร่ 25 ไร่

ปริมาณผลผลิตข้าวต่อไร่ Mean = 580.00 ก.ก.¹ 534.76 ก.ก.² 539.57 ก.ก.³

S. D = 44.721 65.304 64.604

Min = 500 ก.ก. 400 ก.ก. 400 ก.ก.

Max = 600 ก.ก. 600 ก.ก. 600 ก.ก.

การปลูกพืช

จากตาราง 19 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ปลูกพืชชนิดใดเลย คิดเป็นร้อยละ 59.6 มีผู้ปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 40.4 โดยพืชที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ มันสำปะหลัง คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมา คือ ถั่วฝักยาว คิดเป็นร้อยละ 7.7 และข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 3.8 ใช้น้ำในการปลูก 1 - 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.3 ปลูก 3 - 4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.5 ปลูก 7 - 8 ไร่ และ 9 - 10 ไร่ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และปลูก 5 - 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.9 เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามใช้น้ำในการปลูกพืช 10.57 ไร่ สูงสุด 50 ไร่ และต่ำสุด 1 ไร่ โดยได้ปริมาณผลผลิต 2,001 - 2,500 ก.ก.ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.8 ที่เหลือได้ปริมาณผลผลิต 1,500 - 2,000 ก.ก.

ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.5 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามได้ปริมาณผลผลิตพืช 3,285.71 ก.ก.ต่อไร่ สูงสุด 5,000 ก.ก.ต่อไร่ และต่ำสุด 2,000 ก.ก.ต่อไร่ โดย

กรรมการที่ปลูกพืช และไม่ปลูกพืช เท่ากัน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 50.0 ซึ่งกรรมการที่ปลูกพืช ปลูกมันสำปะหลังมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 และปลูกข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 25.0 ใช้เนื้อที่ในการปลูก 7 - 8 ไร่ และ 9 - 10 ไร่ เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามปลูกพืช 30.00 ไร่ สูงสุด 50 ไร่ และต่ำสุด 20 ไร่ โดยได้ปริมาณผลผลิต 2,001 - 2,500 ก.ก.ต่อไร่ เฉลี่ยแล้วกรรมการได้ปริมาณผลผลิตพืช 4,500.00 ก.ก.ต่อไร่ สูงสุด 5,000 ก.ก.ต่อไร่ และต่ำสุด 4,000 ก.ก.ต่อไร่

สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ปลูกพืช คิดเป็นร้อยละ 61.4 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 38.6 เท่านั้นที่ปลูกพืช ซึ่งพืชผักที่นิยมปลูก คือ มันสำปะหลัง คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมา คือ ถั่วฝักยาว คิดเป็นร้อยละ 9.1 ใช้พื้นที่ในการปลูกพืช 1 - 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.5 ใช้พื้นที่ 3 - 4 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.9 และใช้พื้นที่ 5 - 6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.3 เฉลี่ยแล้วสมาชิกใช้พื้นที่ในการปลูกพืช 6.00 ไร่ สูงสุด 15 ไร่ และต่ำสุด 1 ไร่ ได้ปริมาณผลผลิต 2,001 - 2,500 ก.ก.ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ที่เหลือได้ปริมาณผลผลิต 1,500 - 2,000 ก.ก.ต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.6 เฉลี่ยแล้วสมาชิกได้ปริมาณผลผลิตพืช 3,000.00 ก.ก.ต่อไร่ สูงสุด 5,000 ก.ก.ต่อไร่ และต่ำสุด 2,000 ก.ก.ต่อไร่

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของการปลูกพืชของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การปลูกพืช	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ชนิดของพืชที่ปลูก						
ไม่ปลูก	4	50.0	27	61.4	31	59.6
ปลูก*	4	50.0	17	38.6	21	40.4
มันสำปะหลัง	4	50.0	15	34.1	19	36.5
ถั่วฝักยาว	0	0.0	4	9.1	4	7.7
ข้าวโพด	2	25.0	0	0.0	2	3.8

ตาราง 19 (ต่อ)

การปลูกพืชผัก	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
จำนวนพื้นที่ปลูกพืช (ไร่)						
ไม่ปลูก	4	50.0	27	61.4	31	59.6
ปลูก	4	50.0	17	38.6	21	40.4
1-2	0	0.0	9	20.5	9	17.3
3-4	0	0.0	7	15.9	7	13.5
5-6	0	0.0	1	2.3	1	1.9
7-8	2	25.0	0	0.0	2	3.8
9-10	2	25.0	0	0.0	2	3.8
ปริมาณผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)						
ไม่ปลูก	4	50.0	27	61.4	31	59.6
ปลูก	4	50.0	17	38.6	21	40.4
1,500 - 2,000	0	0.0	6	13.6	6	11.5
2,001 - 2,500	4	50.0	11	25.0	15	28.8

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

พื้นที่ปลูกพืช	Mean = 30.00 ไร่ ¹	6.00 ไร่ ²	10.57 ไร่ ³
	S.D = 14.142	3.791	11.608
	Min = 20 ไร่	1 ไร่	1 ไร่
	Max = 50 ไร่	15 ไร่	50 ไร่

ปริมาณผลผลิตต่อไร่	Mean = 4500.00 ก.ก. ¹	3000.00 ก.ก. ²	3285.71 ก.ก. ³
	S.D = 577.350	1000.000	1101.946
	Min = 4000 ก.ก.	2000 ก.ก.	2000 ก.ก.
	Max = 5000 ก.ก.	5000 ก.ก.	5000 ก.ก.

การผลิตปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด และน้ำหมักชีวภาพ

จากตาราง 20 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด คิดเป็นร้อยละ 94.2 ที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 5.8 ไม่ผลิตปุ๋ย นอกจากนี้ ส่วนใหญ่จะไม่ผลิตน้ำหมักชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 96.2 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่ผลิตน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งมีเพียงคิดเป็นร้อยละ 3.8 จะผลิตน้ำหมักชีวภาพจากเศษผัก ผลไม้ หรือจากปฏิกูลสัตว์ (ขี้หมู) คิดเป็นร้อยละ 3.8 โดย

กรรมการส่วนใหญ่ผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด คิดเป็นร้อยละ 87.5 ที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 12.5 ไม่ผลิตปุ๋ย นอกจากนี้ ส่วนใหญ่จะไม่ผลิตน้ำหมักชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 87.5 สำหรับกรรมการที่ผลิตน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งมีเพียงคิดเป็นร้อยละ 12.5 จะผลิตน้ำหมักชีวภาพจากเศษผัก ผลไม้

สมาชิกส่วนใหญ่ผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด คิดเป็นร้อยละ 95.5 ที่เหลือคิดเป็นร้อยละ 4.5 ไม่ผลิตปุ๋ย นอกจากนี้ ส่วนใหญ่จะไม่ผลิตน้ำหมักชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 76.7 สำหรับสมาชิกที่ผลิตน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งมีเพียงคิดเป็นร้อยละ 2.3 จะผลิตน้ำหมักชีวภาพจากเศษผัก ผลไม้ หรือจากปฏิกูลสัตว์ (ขี้หมู)

ตาราง 20 จำนวนและร้อยละของการผลิตปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การผลิตปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ชนิดของปุ๋ยที่ผลิต						
ไม่ผลิต	1	12.5	2	4.5	3	5.8
ปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ด	7	87.5	42	95.5	49	94.2
ชนิดของน้ำหมักชีวภาพ						
ไม่ผลิต	7	87.5	43	76.7	50	96.2
ผลิต	1	12.5	1	2.3	2	3.8
น้ำหมักชีวภาพจากเศษผักผลไม้	1	12.5	0	0.0	1	1.9
น้ำหมักชีวภาพจากปฏิกูลสัตว์ (ขี้หมู)	0	0.0	1	2.3	1	1.9

แหล่งวัตถุดิบ

จากตาราง 21 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบธรรมชาติภายในชุมชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.1 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 26.9 เท่านั้น ที่ใช้แหล่งวัตถุดิบจากภายนอก โดย กรรมการทั้งหมดใช้แหล่งวัตถุดิบจากธรรมชาติภายในชุมชน ส่วนสมาชิกนั้น ส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติภายในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 95.5 มีเพียงคิดเป็นร้อยละ 31.8 ที่ใช้วัตถุดิบจากภายนอก

ตาราง 21 จำนวนและร้อยละของแหล่งวัตถุดิบของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

แหล่งวัตถุดิบ	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
จากธรรมชาติภายในชุมชน	8	100.0	37	84.1	45	86.5
จากภายนอก	0	0.0	2	4.4	2	3.8
จากภายในบางส่วน และภายนอกบางส่วน	0	0.0	5	11.4	5	9.6
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

การใช้วัตถุดิบจากภายนอก

จากตาราง 22 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้วัตถุดิบจากภายนอก ใช้ปริมาณวัตถุดิบจากภายนอก 401 – 600 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 5.8 รองลงมา คือ ใช้ปริมาณวัตถุดิบจากภายนอก 601 – 800 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 3.8 และใช้ปริมาณวัตถุดิบจากแหล่งภายนอก 201 – 400 และ 801 – 1,000 หน่วย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามใช้ปริมาณวัตถุดิบจากภายนอก 628.57 หน่วย สูงสุด 1,000 หน่วย และต่ำสุด 300 หน่วย ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้วัตถุดิบจากภายนอกทั้งหมด ซื้อวัตถุดิบในราคา 2 บาทต่อหน่วย โดย

กรรมการทั้งหมดไม่ใช้วัตถุดิบจากภายนอก

สมาชิกที่ใช้วัตถุดิบจากภายนอก ใช้ปริมาณวัตถุดิบจากภายนอก 401 – 600 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 6.8 รองลงมา คือ ใช้ปริมาณวัตถุดิบจากภายนอก 601 – 800 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 4.5 และใช้ปริมาณวัตถุดิบจากแหล่งภายนอก 201 – 400 และ 801 – 1,000 หน่วย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.3 ซึ่งเฉลี่ยแล้วสมาชิกใช้ปริมาณวัตถุดิบจากภายนอก 628.57 หน่วย สูงสุด 1,000 หน่วย

และต่ำสุด 300 หน่วย ซึ่งสมาชิกที่ใช้วัตุดิบจากภายนอกทั้งหมด ซื้อวัตุดิบในราคา 2 บาทต่อหน่วย โดย

ตาราง 22 จำนวนและร้อยละของการใช้วัตุดิบจากภายนอกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การใช้วัตุดิบภายนอก	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ปริมาณวัตุดิบจากภายนอก						
201 - 400	0	0.0	1	2.3	1	1.9
401 - 600	0	0.0	3	6.8	3	5.8
601 - 800	0	0.0	2	4.5	2	3.8
801 - 1,000	0	0.0	1	2.3	1	1.9
ราคาต่อหน่วย (บาท)						
2	0	0.0	7	15.9	7	13.5

หมายเหตุ ปริมาณวัตุดิบ	Mean =	0.00 หน่วย ¹	628.57 หน่วย ²	628.57 หน่วย ³
	S.D =	0.000	242.997	242.997
	Min =	0 หน่วย	300 หน่วย	300 หน่วย
	Max =	0 หน่วย	1000 หน่วย	1000 หน่วย
ราคาต่อหน่วย	Mean =	0.00 บาท ¹	2.00 บาท ²	2.00 บาท ³
	S.D =	0.000	0.000	0.000
	Min =	0 บาท	2 บาท	2 บาท
	Max =	0 บาท	2 บาท	2 บาท

การใช้วัตุดิบจากธรรมชาติภายในชุมชน

จากตาราง 23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้วัตุดิบภายในชุมชน ส่วนใหญ่ใช้ปริมาณวัตุดิบ 2,001 – 3,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 32.7 รองลงมาคือ ไม่เกิน 1,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 23.1 ใช้ปริมาณ 1,001 – 2,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 11.5 ใช้วัตุดิบปริมาณ 4,001 – 5,000 หน่วย 5,001 – 6,000 หน่วย 3,001 – 4,000 หน่วย และ 7,001 – 8,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 9.6, 9.6,

7.7 และ 1.9 ตามลำดับ ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามใช้วัตถุดิบธรรมชาติจากชุมชน 3,012 หน่วย สูงสุด 8,000 หน่วย และต่ำสุด 200 หน่วย นอกจากนี้ ทั้งหมดซื้อในราคาหน่วยละ 5 บาท โดย

คณะกรรมการทั้งหมดใช้วัตถุดิบ 3,000 หน่วย ในราคาหน่วยละ 5 บาท

สมาชิกใช้วัตถุดิบจากชุมชน ไม่เกิน 1,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 27.3 รองลงมาคือ 2,001 – 3,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 20.5 ใช้วัตถุดิบ 1,001 – 2,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 13.6 ใช้วัตถุดิบ 4,001 – 5,000 หน่วย 5,001 – 6,000 หน่วย 3,001 – 4,000 หน่วย และ 7,001 – 8,000 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 11.3, 11.3, 9.1 และ 2.3 ตามลำดับ เฉลี่ยแล้วสมาชิกซื้อวัตถุดิบธรรมชาติจากชุมชน 3,014.29 หน่วย สูงสุด 8,000 หน่วย และต่ำสุด 200 หน่วย ซึ่งสมาชิกทั้งหมดซื้อในราคาหน่วยละ 5 บาท

ตาราง 23 จำนวนและร้อยละของการใช้วัตถุดิบธรรมชาติจากชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การใช้วัตถุดิบธรรมชาติจาก ชุมชน	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ปริมาณวัตถุดิบจากชุมชน (หน่วย)						
ไม่เกิน 1,000	0	0.0	12	27.3	12	23.1
1,001 - 2,000	0	0.0	6	13.6	6	11.5
2,001 - 3,000	8	100.0	9	20.5	17	32.7
3,001 - 4,000	0	0.0	4	9.1	4	7.7
4,001 - 5,000	0	0.0	5	11.3	5	9.6
5,001 - 6,000	0	0.0	5	11.3	5	9.6
7,001 - 8,000	0	0.0	1	2.3	1	1.9

ตาราง 23 (ต่อ)

การใช้วัตถุดิบธรรมชาติจาก ชุมชน	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
ราคาต่อหน่วย (บาท)						
5	8	100.0	42	95.5	50	96.2

หมายเหตุ ปริมาณวัตถุดิบ	Mean = 3,000 หน่วย ¹	3,014.29 หน่วย ²	3,012.00 หน่วย ³
	S.D = 0.000	1,996.04	1,825.85
	Min = 3,000 หน่วย	200 หน่วย	200 หน่วย
	Max = 3,000 หน่วย	8,000 หน่วย	8000 หน่วย
ราคาต่อหน่วย	Mean = 5.00 บาท ¹	5.00 บาท ²	5.00 บาท ³
	S.D = 0.000	0.000	0.000
	Min = 5 บาท	5 บาท	5 บาท
	Max = 5 บาท	5 บาท	5 บาท

ระดับคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรอง

มาตรฐาน

จากตาราง 24 พบว่า ผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ได้รับการรับรองมาตรฐานจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แห่งเดียว โดยผลิตภัณฑ์ของกลุ่มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน คือ น้อยชีวภาพอัดเม็ด

ตาราง 24 จำนวนและร้อยละของหน่วยงานที่รับรองคุณภาพ/มาตรฐาน และผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

หน่วยงานที่รับรองคุณภาพ และผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ที่ได้รับการรับรอง	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานที่รับรอง		
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	52	100.0
ชนิดของผลผลิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน		
ปุ๋ยชีวภาพปัสสาวะ	52	100.0

ข้อมูลเบื้องต้นในการผลิต ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์

จากตาราง 25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยชนิดเดียวในการปลูกพืช มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ใช้ปุ๋ยหลายประเภท โดยปุ๋ยที่นิยมใช้มากที่สุดและผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดใช้ คือ ปุ๋ยชีวภาพสำเร็จรูป ส่วนปุ๋ยชนิดอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนใช้ คือ ปุ๋ยคอก น้ำหมักชีวภาพ และ ปุ๋ยพืชสดคิดเป็นร้อยละ 9.6, 9.6 และ 5.8 ตามลำดับ ซึ่งปุ๋ยที่ใช้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผลิตขึ้นใช้เองทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 59.6 ที่เหลืออีกคิดเป็นร้อยละ 40.4 ผลิตขึ้นใช้เองบางส่วนและซื้อบางส่วน โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่ผลิตปุ๋ยขึ้นใช้เองมีปริมาณการผลิต ไม่เกิน 1,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมา คือ 3,001 - 4,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 9.6 มีปริมาณการผลิต 2,001 - 3,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 7.7 มีปริมาณการผลิต 5,001 ก.ก. ขึ้นไป และ 1,001 - 2,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 3.8 และ 1.9 ตามลำดับ ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามผลิตปุ๋ยขึ้นในเอง 1,906.45 ก.ก. สูงสุด 6,000 ก.ก. และต่ำสุด 300 ก.ก. ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ผลิตปุ๋ยใช้เองบางส่วนจะผลิตไม่เกิน 1,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 17.3 รองลงมา คือ ผลิต 2,001 - 3,000 ก.ก. และ 3,001 - 4,000 ก.ก. เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ที่เหลือจะผลิตประมาณ 1,001 - 2,000 ก.ก. 4,001 - 5,000 ก.ก. 5,001 - 6,000 ก.ก และ 6,001 ก.ก. ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.8, 3.8, 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามที่ผลิตปุ๋ยใช้เองบางส่วนจะผลิตปุ๋ย 2,695.00 ก.ก. สูงสุด 7,000 ก.ก. และต่ำสุด 500 ก.ก. นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจะเก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์เอง มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ซื้อจากศูนย์ของทางราชการ แลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน หรือซื้อจากตลาด/บริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 7.7, 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ

กรรมการทั้งหมดจะใช้ปุ๋ยชนิดเดียวในการปลูกพืช คือ ปุ๋ยชีวภาพสำเร็จรูป ซึ่งปุ๋ยที่ใช้กรรมการผลิตขึ้นใช้เองบางส่วนและซื้อบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ที่เหลืออีก คิดเป็นร้อยละ 37.5 ผลิตขึ้นใช้เองทั้งหมด โดยกรรมการที่ผลิตปุ๋ยขึ้นใช้เองทั้งหมด ผลิตไม่เกิน 1,000 ก.ก. ซึ่ง

เฉลี่ยแล้วกรรมการผลิตปุ๋ยขึ้นในเอง 566.67 ก.ก. สูงสุด 600 ก.ก. และต่ำสุด 500 ก.ก. ส่วนกรรมการที่ผลิตปุ๋ยขึ้นใช้เองบางส่วนและซื้อบางส่วนจะผลิตไม่เกิน 1,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 37.5 ที่เหลือผลิต 1,001 – 2,000 ก.ก. และ 2,001 – 3,000 ก.ก. เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.5 นอกจากนี้กรรมการทั้งหมดจะใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้ทำพันธุ์มาปลูกในแปลงเกษตร

สมาชิกส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยชนิดเดียวในการปลูกพืช มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ใช้ปุ๋ยหลายประเภท โดยปุ๋ยที่นิยมใช้มากที่สุดและสมาชิกทั้งหมดใช้ คือ ปุ๋ยชีวภาพสำเร็จรูป ส่วนปุ๋ยชนิดอื่น ๆ คือ ปุ๋ยคอก น้ำหมักชีวภาพ และ ปุ๋ยพืชสด คิดเป็นร้อยละ 11.4, 11.4 และ 6.8 ตามลำดับ ซึ่งปุ๋ยที่ใช้สมาชิกผลิตขึ้นใช้เองทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 63.6 ที่เหลืออีก คิดเป็นร้อยละ 36.4 ผลิตขึ้นใช้เองบางส่วนและซื้อบางส่วน โดยสมาชิกที่ผลิตปุ๋ยขึ้นใช้เองมีปริมาณการผลิต ไม่เกิน 1,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมา คือ 3,001 - 4,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 11.4 มีปริมาณการผลิต 2,001 - 3,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 9.1 มีปริมาณการผลิต 5,001 ก.ก. ขึ้นไป และ 1,001 - 2,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 4.5 และ 2.3 ตามลำดับ ซึ่งเฉลี่ยแล้วสมาชิกผลิตปุ๋ยขึ้นในเอง 2,050.00 ก.ก. สูงสุด 6,000 ก.ก. และต่ำสุด 300 ก.ก. ส่วนสมาชิกที่ผลิตปุ๋ยใช้เองบางส่วนจะผลิตไม่เกิน 1,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 13.6 รองลงมา คือ ผลิต 3,001 – 4,000 ก.ก. คิดเป็นร้อยละ 6.8 ที่เหลือจะผลิตประมาณ 2,001 - 3,000 ก.ก. 4,001 – 5,000 ก.ก. 1,001 - 2,000 ก.ก. 5,001 - 6,000 ก.ก และ 6,001 ก.ก. ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.8, 4.5, 4.5, 2.3 และ 2.3 ตามลำดับ ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามที่ผลิตปุ๋ยใช้เองบางส่วนจะผลิตปุ๋ย 3,086.67 ก.ก. สูงสุด 7,000 ก.ก. และต่ำสุด 500 ก.ก. นอกจากนี้ทั้งหมดจะใช้เมล็ดพันธุ์ที่เก็บไว้ทำพันธุ์มาปลูกในแปลงเกษตร มีเพียงบางส่วนจะซื้อจากศูนย์ของทางราชการ แลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน หรือซื้อจากตลาด/บริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 9.1, 2.3 และ 2.3 ตามลำดับ

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเบื้องต้นในการผลิตผลิตภัณฑ์อินทรีย์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อมูลเบื้องต้นในการผลิต	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
แหล่งอาหารที่สำคัญของพืช*						
ปุ๋ยชีวภาพสำเร็จรูป	8	100.0	44	100.0	52	100.0
ปุ๋ยคอก	0	0.0	5	11.4	5	9.6
น้ำหมักชีวภาพ	0	0.0	5	11.4	5	9.6
ปุ๋ยพืชสด	0	0.0	3	6.8	3	5.8
แหล่งที่มาของปุ๋ย						
ผลิตขึ้นใช้เองทั้งหมด	3	37.5	28	63.6	31	59.6
ผลิตขึ้นใช้เองบางส่วนและซื้อบางส่วน	5	62.5	16	36.4	21	40.4
ปริมาณปุ๋ยที่ผลิตขึ้นใช้เอง (ก.ก.)						
ผลิตเองบางส่วน	5	62.5	16	36.4	21	40.4
ไม่เกิน 1,000	3	37.5	16	36.4	19	36.5
1,001 - 2,000	0	0.0	1	2.3	1	1.9
2,001 - 3,000	0	0.0	4	9.1	4	7.7
3,001 - 4,000	0	0.0	5	11.4	5	9.6
5,001 ขึ้นไป	0	0.0	2	4.5	2	3.8
ปริมาณปุ๋ยที่ผลิตเองบางส่วน (ก.ก.)						
ผลิตเองทั้งหมด	3	37.5	28	63.6	31	59.6
ไม่เกิน 1,000	3	37.5	6	13.6	9	17.3
1,001 - 2,000	1	12.5	1	2.3	2	3.8
2,001 - 3,000	1	12.5	2	4.5	3	5.8
3,001 - 4,000	0	0.0	3	6.8	3	5.8
4,001 - 5,000	0	0.0	2	4.5	2	3.8
5,001 - 6,000	0	0.0	1	2.3	1	1.9
6,001 ขึ้นไป	0	0.0	1	2.3	1	1.9

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้นในการผลิต	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมกร ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
แหล่งของเมล็ดพืช/กิ่งพันธุ์*						
เก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์เอง	8	100.0	44	100.0	52	100.0
แลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน	0	0.0	1	2.3	1	1.9
ซื้อเมล็ดพันธุ์จากศูนย์ของทางราชการ	0	0.0	4	9.1	4	7.7
ซื้อเมล็ดพันธุ์จากตลาด/บริษัทเอกชน	0	0.0	1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปริมาณปุ๋ยผลิตเอง	Mean = 1,520.00 ¹ ก.ก.	3,086.67 ² ก.ก.	2,695.00 ³ ก.ก.
	S.D = 965.401	2,093.482	1,977.365
	Min = 800 ก.ก.	500 ก.ก.	500 ก.ก.
	Max = 3,000 ก.ก.	7,000 ก.ก.	7,000 ก.ก.
ปริมาณปุ๋ยผลิตบางส่วน	Mean = 566.67 ¹ ก.ก.	2,050.00 ² ก.ก.	1,906.45 ³ ก.ก.
	S.D = 57.735	1,755.309	1,723.936
	Min = 500 ก.ก.	300 ก.ก.	300 ก.ก.
	Max = 600 ก.ก.	6,000 ก.ก.	6,000 ก.ก.

ข้อมูลเกี่ยวกับการการซื้อปุ๋ยจากภายนอก

จากตาราง 26 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ซื้อปุ๋ยใช้ ส่วนใหญ่ซื้อจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่ากระดาน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ที่เหลืออีกคิดเป็นร้อยละ 15.4 ซื้อจาก ธ.ก.ส. โดยซื้อในราคาไม่เกิน 500 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 25.0 ที่เหลือซื้อในราคา 501 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.4 ซึ่งเฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามซื้อปุ๋ยในราคา 552.38 บาท สูงสุด 930 บาท และต่ำสุด 320 บาท โดย

กรรมกรที่ซื้อปุ๋ย ทั้งหมดซื้อจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่ากระดาน โดยทั้งหมดซื้อในราคาไม่เกิน 500 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 62.5 เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามซื้อปุ๋ยในราคา 320.00 บาท สูงสุด 320 บาท และต่ำสุด 320 บาท

สมาชิกที่ซื้อปุ๋ยใช้เอง ซึ่งจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่ากระดาน และจากธ.ก.ส. โดยซื้อในราคาไม่เกิน 500 บาทต่อหน่วย และ 501 – 1,000 บาทต่อหน่วยเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ตามลำดับ เฉลี่ยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามซื้อปุ๋ย ราคา 625.00 บาท สูงสุด 930 บาท และต่ำสุด 320 บาท

ตาราง 26 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการการซื้อปุ๋ยจากภายนอกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อมูลเกี่ยวกับการการซื้อปุ๋ยจากภายนอก	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ ¹ (n=8)		สมาชิก ² (n=44)		รวม ³ (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
แหล่งที่ซื้อปุ๋ย						
ผลิตเองทั้งหมด	3	37.5	28	63.6	31	59.6
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่ากระดานฯ	5	62.5	8	18.2	13	25.0
ธ.ก.ส.	0	0.0	8	18.2	8	15.4
ราคาดูปุ๋ยที่ซื้อ (บาทต่อหน่วย)						
ผลิตเองทั้งหมด	3	37.5	28	63.6	31	59.6
ไม่เกิน 500	5	62.5	8	18.2	13	25.0
501 - 1,000	0	0.0	8	18.2	8	15.4

หมายเหตุ	Mean = 320.00 บาทต่อหน่วย ¹	625.00 บาทต่อหน่วย ²	552.38 บาทต่อหน่วย ³
	S.D = 0.000	315.003	303.544
	Min = 320 บาทต่อหน่วย	320 บาทต่อหน่วย	320 บาทต่อหน่วย
	Max = 320 บาทต่อหน่วย	930 บาทต่อหน่วย	930 บาทต่อหน่วย

วิธีกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช และแหล่งที่มาของวิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์

จากตาราง 27 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีกล เช่น ตรวจแปลงเพื่อเก็บแมลงศัตรูพืช กางมุ้ง กับดักแมลง แสงไฟล่อแมลง ห่อผลไม้ป้องกันการทำลายของแมลง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.2 รองลงมา คือ ใช้สารสกัดสมุนไพร และปลูกพืชไล่แมลง

คิดเป็นร้อยละ 38.5 และ 7.7 ตามลำดับ ส่วนวิธีการกำจัดวัชพืช ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้วิธีการ เช่น ถาก ถาง ตัด ถอน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.1 รองลงมาคือ ใช้น้ำสกัดชีวภาพ และ สารเคมี/ยา คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 7.7 ตามลำดับ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามได้วิธีการ/เทคนิค ในการ ป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์ จากการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ คิด เป็นร้อยละ 59.6 รองลงมา คือ คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 36.5 และเป็นองค์ ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 3.8 โดย

กรรมการทั้งหมดกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีการใช้สารสกัดสมุนไพรมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้วิธีการ เช่น ตรวจสอบแปลงเพื่อเก็บแมลงศัตรูพืช กำจัด กำกับแมลง แสงไฟล่อแมลง ห่อผลไม้ ป้องกันการทำลายของแมลง คิดเป็นร้อยละ 87.5 ส่วนวิธีการกำจัดวัชพืช กรรมการส่วนใหญ่ใช้วิธี การ เช่น ถาก ถาง ตัด ถอน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมา คือ ใช้น้ำสกัดชีวภาพ คิดเป็น ร้อยละ 75.0 ซึ่งกรรมการทั้งหมดได้วิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลง เกษตรอินทรีย์ จากการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ

สมาชิกส่วนใหญ่กำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีการ เช่น ตรวจสอบแปลงเพื่อเก็บแมลงศัตรูพืช กำจัด กำกับแมลง แสงไฟล่อแมลง ห่อผลไม้ป้องกันการทำลายของแมลง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.5 รองลงมา คือ ใช้สารสกัดสมุนไพร และปลุกพืชไล่แมลง คิดเป็นร้อยละ 27.2 และ 9.1 ตามลำดับ ส่วนวิธีการกำจัดวัชพืช สมาชิกทั้งหมดใช้วิธีการ เช่น ถาก ถาง ตัด ถอน มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 98.1 รองลงมาคือ ใช้สารเคมี/ยา และน้ำสกัดชีวภาพ คิดเป็นร้อยละ 9.1 และ 4.5 ตามลำดับ ซึ่งสมาชิกได้วิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์ จากการ ถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมา คือ คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วย ตนเอง คิดเป็นร้อยละ 43.2 และเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน คิดเป็น ร้อยละ 4.5

ตาราง 27 จำนวนและร้อยละของวิธีกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช และแหล่งที่มาของวิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

วิธีกำจัดศัตรูพืช/วัชพืช และแหล่งที่มาของวิธีการ/เทคนิค	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
วิธีกำจัดศัตรูพืช*						
ป้องกันโดยวิธีกล เช่น ตรวจสอบแปลงเพื่อเก็บแมลงศัตรูพืช กางมุ้ง กับดักแมลง แสงไฟล่อแมลง ห่อผลไม้ป้องกันการทำลายของแมลง	7	87.5	42	95.5	49	94.2
สารสกัดสมุนไพร	8	100.0	12	27.3	20	38.5
ปลูกพืชไล่แมลง	0	0.0	4	9.1	4	7.7
ใช้ตัวห้ำ ตัวเบียน และจุลินทรีย์ชนิดต่าง ๆ	0	0.0	0	0.0	0	0.0
วิธีกำจัดวัชพืช*						
ใช้วิธีกล เช่น ถาก ถาง ตัด ถอน	7	87.5	44	100.0	51	98.1
น้ำสกัดชีวภาพ	6	75.0	2	4.5	8	15.4
สารเคมี/ยา	0	0.0	4	9.1	4	7.7
แหล่งที่มาของวิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์						
ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ	8	100.0	23	52.3	31	59.6
คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง	0	0.0	19	43.2	19	36.5
เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน	0	0.0	2	4.5	2	3.8

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง

จากตาราง 28 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้เครื่องมืออุปกรณ์ และวิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง จากการคิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา คือ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 38.5 เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจาก

กระบวนการพัฒนาในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และสืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 1.9 สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้วัตถุดิบจากหลายแหล่ง แต่แหล่งวัตถุดิบที่ส่วนใหญ่ที่ได้มา คือ จากท้องถิ่นโดยไม่ต้องจัดซื้อคิดเป็นร้อยละ 98.1 รองลงมา คือ ซื้อจากท้องถิ่นอื่น คิดเป็นร้อยละ 90.4 ซื้อจากในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 86.5 และได้จากท้องถิ่นอื่น โดยไม่ต้องจัดซื้อ คิดเป็นร้อยละ 7.7 มีรายละเอียดในแต่ละแหล่งที่มาของวัตถุดิบดังนี้

วัตถุดิบที่ได้จากท้องถิ่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ จะเป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติหลากหลายที่มา แต่ส่วนใหญ่จะเป็นเหลือใช้จากพืช เช่น รำข้าว เศษผักผลไม้ ขี้เถ้าแกลบ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.5 รองลงมา คือ วัสดุเหลือใช้ที่ได้จากครัวเรือน เช่น เศษอาหาร คิดเป็นร้อยละ 76.9 วัสดุเหลือใช้ที่ได้จากสัตว์ เช่น มูลวัว มูลหมู มูลไก่ คิดเป็นร้อยละ 32.7 และจากแหล่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.9

วัตถุดิบที่ซื้อจากท้องถิ่นอื่น ส่วนใหญ่จะเป็นมูลไก่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.4 รองลงมาคือ มูลหมู คิดเป็นร้อยละ 7.7 และขี้เถ้าแกลบ คิดเป็นร้อยละ 1.9

วัตถุดิบที่ซื้อจากในท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะเป็นขี้เถ้าแกลบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมา คือ มูลวัว คิดเป็นร้อยละ 65.4 และรำข้าว คิดเป็นร้อยละ 7.7

วัตถุดิบที่ได้จากท้องถิ่นอื่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ จะเป็นขี้เถ้าแกลบ กับ มูลไก่ คิดเป็นร้อยละ 3.8 และ เศษผักผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 1.9

เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า

กรรมการทั้งหมดได้เครื่องมืออุปกรณ์ และวิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง จากการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ กรรมการทั้งหมดได้วัตถุดิบจาก 3 แหล่ง คือ หาได้ในท้องถิ่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ ซื้อจากท้องถิ่นอื่น และซื้อจากในท้องถิ่น โดยวัตถุดิบหาได้ในท้องถิ่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ จะเป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติหลากหลายที่มา ส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุเหลือใช้จากพืช เช่น รำข้าว เศษผักผลไม้ ขี้เถ้าแกลบ คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมา คือ วัสดุเหลือใช้ที่ได้จากครัวเรือน เช่น เศษอาหาร คิดเป็นร้อยละ 62.5 และวัสดุเหลือใช้ที่ได้จากสัตว์ เช่น มูลวัว มูลหมู มูลไก่ คิดเป็นร้อยละ 25.0 วัตถุดิบที่ซื้อในท้องถิ่น กรรมการทั้งหมดนิยมซื้อขี้เถ้าแกลบมากที่สุด รองลงมาคือ มูลวัว คิดเป็นร้อยละ 75.0 และรำข้าว คิดเป็นร้อยละ 25.0 และวัตถุดิบที่ได้ซื้อจากท้องถิ่นอื่น กรรมการทั้งหมดนิยมซื้อมูลไก่อย่างเดียว

สมาชิกได้เครื่องมืออุปกรณ์ และวิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง จากการคิดค้นทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 65.9 รองลงมา คือ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 27.3 เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน และสืบทอดจาก

ภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 4.5 และ 2.3 ตามลำดับ สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ สมาชิกส่วนใหญ่ได้วัตถุดิบจากในท้องถิ่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ คิดเป็นร้อยละ 97.7 รองลงมา คือ ซื้อจากท้องถิ่นอื่น คิดเป็นร้อยละ 88.6 ซื้อจากในท้องถิ่น และได้จากท้องถิ่นอื่น โดยไม่ต้องจัดซื้อ คิดเป็นร้อยละ 84.1 และ 9.1 ตามลำดับ โดยวัตถุดิบหาได้ในท้องถิ่น โดยไม่ต้องจัดซื้อ จะเป็นวัตถุดิบจากธรรมชาติหลากหลายที่มา ส่วนใหญ่จะเป็นวัสดุเหลือใช้จากพืช เช่น รำข้าว เศษผักผลไม้ ขี้เถ้า แกลบ คิดเป็นร้อยละ 88.6 รองลงมา คือ วัสดุเหลือใช้ที่ได้จากครัวเรือน เช่น เศษอาหาร คิดเป็นร้อยละ 79.5 และวัสดุเหลือใช้ที่ได้จากสัตว์ เช่น มูลวัว มูลหมู มูลไก่ คิดเป็นร้อยละ 34.1 สำหรับวัตถุดิบที่ซื้อจากท้องถิ่น ส่วนใหญ่สมาชิกจะซื้อ ขี้เถ้าแกลบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.1 รองลงมา คือ มูลวัว คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 63.6 และรำข้าว คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 4.5 ส่วนวัตถุดิบที่ได้จากท้องถิ่นอื่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ ได้แก่ ขี้เถ้าแกลบ มูลไก่ และ เศษผักผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 4.5, 4.5 และ 2.3 ตามลำดับ และวัตถุดิบที่ซื้อจากท้องถิ่นอื่น สมาชิกส่วนใหญ่จะซื้อมูลไก่มากที่สุด คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 88.6 รองลงมา คือ มูลหมู และขี้เถ้าแกลบ คิดเป็นร้อยละ 9.1 และ 2.3 ตามลำดับ

ตาราง 28 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
แหล่งที่มาของวิธีการผลิตปุ๋ย*						
คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง	0	0.0	29	65.9	29	55.8
การถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ	8	100.0	12	27.3	20	38.5
เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนา ในชุมชน	0	0.0	2	4.5	2	3.8
สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น	0	0.0	1	2.3	1	1.9
แหล่งวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์*						
หาได้ในท้องถิ่น โดยไม่ต้องจัดซื้อ	8	100.0	43	97.7	51	98.1
ซื้อจากท้องถิ่นอื่น	8	100.0	39	88.6	47	90.4
ซื้อจากในท้องถิ่น	8	100.0	37	84.1	45	86.5
ได้จากท้องถิ่นอื่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ	0	0.0	4	9.1	4	7.7

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
วัตถุดิบในท้องถิ่นที่ไม่ต้องจัดซื้อ*						
วัสดุเหลือใช้จากพืช เช่น รำข้าว เศษผักผลไม้ ขี้เถ้าแกลบ	7	87.5	39	88.6	46	88.5
วัสดุเหลือใช้ที่ได้จากครวเรือน เช่น เศษ อาหาร	5	62.5	35	79.5	40	76.9
วัสดุเหลือใช้ที่ได้จากสัตว์ เช่น มูลวัว มูลหมู มูลไก่	2	25.0	15	34.1	17	32.7
ซื้อจากในท้องถิ่น*						
ขี้เถ้าแกลบ	8	100.0	37	84.1	45	86.5
ขี้วัว	6	75.0	28	63.6	34	65.4
รำข้าว	2	25.0	2	4.5	4	7.7
ได้จากท้องถิ่นอื่นโดยไม่ต้องจัดซื้อ*						
ขี้เถ้าแกลบ	0	0.0	2	4.5	2	3.8
มูลไก่	0	0.0	2	4.5	2	3.8
เศษผักผลไม้	0	0.0	1	2.3	1	1.9
ซื้อจากท้องถิ่นอื่น*						
มูลไก่	8	100.0	39	88.6	47	90.4
มูลหมู	0	0.0	4	9.1	4	7.7
ขี้เถ้าแกลบ	0	0.0	1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การศึกษาดูงานจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการผลิตเกษตรอินทรีย์

จากตาราง 29 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นว่า ในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียงมีแปลงเกษตรอินทรีย์ที่สามารถเข้าไปศึกษาดูงาน อีกทั้งยังมีบุคคลที่ได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์ชาวบ้านที่สามารถเข้าไปศึกษาหาหรือได้ ในชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง

ตาราง 29 จำนวนและร้อยละของการศึกษาดูงานจากแหล่งต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาดูงานจากแหล่งต่าง ๆ	จำนวน	ร้อยละ
แปลงเกษตรอินทรีย์ใกล้เคียง		
มี	52	100.0
ปราชญ์ชาวบ้าน		
มี	52	100.0

ประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพที่ได้จากการผลิต
จากตาราง 30 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นกรรมการ หรือสมาชิก ต่างก็เห็นเหมือนกันว่า การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพที่ได้จากการผลิตช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและปรับปรุงสภาพดิน เป็นการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

ตาราง 30 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพที่ได้จากการผลิตช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและปรับปรุงสภาพดินช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพ	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ		สมาชิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
เห็นด้วย	8	100.0	44	100.0	52	100.0
รวม	8	100.0	44	100.0	52	100.0

ด้านการตลาด

การตลาดและช่องทางการตลาด

จากตาราง 31 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ในตลาดชุมชน คิดเป็นร้อยละ 98.1 รองลงมา คือ ธ.ก.ส. สาขาสนามชัยเขต คิดเป็นร้อยละ 26.9 บริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ส่งให้กลุ่ม และ ตลาดในจังหวัด เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ด้านแนวโน้มการตลาดผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 84.3 รองลงมา คือ ไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 13.7 และมี

แนวโน้มลดลง คิดเป็นร้อยละ 2.0 นอกจากนี้กลุ่มมีผลกำไรจากการจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ โดยมีกำไร 252,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.2 และมีผลกำไร 125,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.8 เหลือแล้วผู้ตอบแบบสอบถามมีผลกำไรจากการจำหน่ายสินค้า 247,115.38 บาท สูงสุด 252,000 บาท และต่ำสุด 125,000 บาท โดย

กรรมการทั้งหมดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในตลาดชุมชน รองลงมา คือ บริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และส่งให้กลุ่ม กับ ตลาดในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 25.0 ด้านแนวโน้มการตลาดกรรมการทั้งหมดเห็นว่าความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นอกจากนี้กรรมการทั้งหมด มีผลกำไรจากการจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ 125,000 บาท

สมาชิกส่วนใหญ่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ในตลาดชุมชน คิดเป็นร้อยละ 97.7 รองลงมา คือ ช.ก.ส. สาขาสนามชัยเขต คิดเป็นร้อยละ 31.8 และบริโภคในครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.8 0 ด้านแนวโน้มการตลาดสมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 81.4 รองลงมา คือ ไม่เปลี่ยนแปลง คิดเป็นร้อยละ 16.3 และมีแนวโน้มลดลง คิดเป็นร้อยละ 2.3 นอกจากนี้ สมาชิกทั้งหมดมีผลกำไรในการจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ 252,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.5 และมีผลกำไรจากการจำหน่ายสินค้า 125,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.5 เหลือแล้วสมาชิกมีผลกำไรจากการจำหน่ายสินค้า 246,227.27 บาท สูงสุด 252,000 บาท และต่ำสุด 125,000 บาท

ตาราง 31 จำนวนและร้อยละของการตลาดและช่องทางการตลาดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

การตลาดและช่องทางการตลาด	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์*						
ตลาดชุมชน	8	100.0	43	97.7	51	98.1
ช.ก.ส. สาขาสนามชัยเขต	0	0.0	14	31.8	14	26.9
ผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน	6	75.0	3	6.8	9	17.3
ส่งให้กลุ่ม	2	25.0	0	0.0	2	3.8
ตลาดในจังหวัด	2	25.0	0	0.0	2	3.8
ความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์						
มีปัญหาการกระจายผลผลิตไม่สม่ำเสมอ	8	100.0	44	100.0	52	100.0

ตาราง 31 (ต่อ)

การตลาดและช่องทางการตลาด	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
แนวโน้มตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์						
มีความต้องการเพิ่มขึ้น	8	100.0	35	81.4	43	84.3
ไม่เปลี่ยนแปลง	0	0.0	7	16.3	7	13.7
มีความต้องการลดลง	0	0.0	1	2.3	1	2.0
ผลกำไรในการจำหน่ายสินค้าอินทรีย์ของกลุ่ม						
มี	8	100.0	44	100.0	52	100.0
125,000	0	0.0	2	4.5	2	3.8
252,000	8	100.0	42	95.5	50	96.2

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

Mean =	252,000.00 บาท	246,227.27 บาท	247,115.38 บาท
S. D =	0.000	26,759.796	24,661.356
Min =	252,000 บาท	125,000 บาท	125,000 บาท
Max =	252,000 บาท	252,000 บาท	252,000 บาท

เทคโนโลยีการแปรรูป นวัตกรรม และบรรจุภัณฑ์

จากตาราง 32 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ทั้งกรรมการและสมาชิกมีการแปรรูปผลผลิตก่อนจำหน่าย โดยมีผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวที่จำหน่าย คือ ปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด และในการบรรจุผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์บ่งบอกว่าเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ ส่วนเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการแปรรูปปุ๋ยชีวภาพปั้นเม็ดนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามใช้เทคโนโลยีผสมผสาน โดยทั้งหมดใช้เทคโนโลยีจากการถ่ายทอดองค์ความรู้จากทางราชการเป็นหลักมากที่สุด รองลงมาคือ การคิดค้นทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 80.8 จากองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 5.8 โดย

กรรมการทั้งหมดใช้เทคโนโลยีที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากทางราชการรวมทั้ง การคิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ร้อยละ 87.5 ส่วนสมาชิกนอกจากการใช้เทคโนโลยีที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากทางราชการ แล้วยังใช้การคิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ใช้องค์

ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน และ จากการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็น ร้อยละ 18.2, 18.2 และ 6.8 ตามลำดับ

ตาราง 32 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการจำหน่ายผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

เทคโนโลยีการแปรรูป นวัตกรรม และบรรจุภัณฑ์	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม					
	กรรมการ		สมาชิก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รูปแบบการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์						
แปรรูปก่อนจำหน่าย (ปุยชีวภาพปั่นเม็ด)	8	100.0	44	100.0	52	100.0
รูปแบบบรรจุภัณฑ์						
มีบรรจุภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์บ่งบอกว่าเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์	8	100.0	44	100.0	52	100.0
เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการแปรรูป*						
การถ่ายทอดองค์ความรู้จากราชการ	8	100.0	44	100.0	52	100.0
คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง	7	87.5	35	79.5	42	80.8
องค์ความรู้จากกระบวนการพัฒนาชุมชน	0	0.0	8	18.2	8	15.4
สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น	0	0.0	3	6.8	3	5.8

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิก

ระดับการยอมรับนับถือผู้นำชุมชน และความสนใจในกิจกรรมของชุมชน

จากตาราง 33 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า สมาชิกในชุมชนมีการยอมรับนับถือผู้นำชุมชนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 94.2 มีเพียงร้อยละ 5.8 เท่านั้น ที่ยอมรับในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าความสนใจในการจัดกิจกรรมของชุมชนจากสมาชิกในชุมชนอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 69.2 รองลงมา คือ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.9 และมีเพียงร้อยละ 3.8 เท่านั้น ที่เห็นว่าสมาชิกมีความสนใจระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.8 โดย

กรรมการทั้งหมดเห็นว่า สมาชิกในชุมชนมีการยอมรับนับถือผู้นำชุมชนในระดับมาก ส่วนความสนใจในการจัดกิจกรรมของชุมชน กรรมการเห็นว่าสมาชิกในชุมชนมีความสนใจในระดับมาก และระดับปานกลางเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0

สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่า สมาชิกในชุมชนมีการยอมรับนับถือผู้นำชุมชนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 93.2 มีเพียงร้อยละ 6.8 เท่านั้น ที่เห็นว่าสมาชิกยอมรับนับถือผู้นำชุมชนในระดับปานกลาง ส่วนความสนใจในการจัดกิจกรรมของชุมชน สมาชิกเห็นว่าสมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชนมีความสนใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมาคือ สนใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 22.7 และสนใจระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.5

ตาราง 33 จำนวนและร้อยละของระดับการยอมรับนับถือผู้นำชุมชน และความสนใจในกิจกรรมของชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

	มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การยอมรับผู้นำชุมชน	49	94.2	3	5.8	0	0.0
กรรมการ	8	100.0	0	0.0	0	0.0
สมาชิก	41	93.2	3	6.8	0	0.0
ความสนใจในการจัดกิจกรรม	36	69.2	14	26.9	2	3.8
กรรมการ	4	50.0	4	50.0	0	0.0
สมาชิก	32	72.7	10	22.7	2	4.5

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

จากตาราง 34 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระดับมาก (WMS.= 3.63, S.D.= 0.501) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่า เกือบทุกประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในระดับมาก มีเพียงประเด็นการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไปเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการผลิตซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักสูงสุด (WMS.= 3.98, S.D.= 0.577) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม (WMS.=3.85, S.D.= 0.697) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม (WMS.=3.79, S.D.= 0.572) การมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ

สมาชิก (WMS.=3.62, S.D.= 0.631) การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น (WMS.= 3.62, S.D.= 0.745) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ กติกาในการดำเนินงาน (WMS.= 3.60, S.D.= 0.634) การมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการดำเนินการของกลุ่ม (WMS.= 3.60, S.D.= 0.569) การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการผลิต (WMS.= 3.46, S.D.= 0.641) การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กลุ่ม (WMS.= 3.42, S.D.= 0.723) ส่วนประเด็นที่มีส่วนร่วมระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไป (WMS.= 3.37, S.D.= 0.817)

เมื่อพิจารณาความเห็นในแต่ละตำแหน่ง พบว่า

โดยภาพรวมกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในระดับมาก (WMS. = 3.83, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่า ทุกประเด็นกรรมการมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม (WMS. = 4.13, S.D. = 0.35) การมีส่วนร่วมในการผลิต (WMS. = 4.13, S.D. = 0.64) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม (WMS. = 3.88, S.D. = 0.64) การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กลุ่ม (WMS. = 3.88, S.D. = 0.83) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ กติกาในการดำเนินงาน (WMS. = 3.75, S.D. = 0.46) การมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการดำเนินการของกลุ่ม (WMS. = 3.75, S.D. = 0.46) การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการผลิต (WMS. = 3.75, S.D. = 0.71) การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น (WMS. = 3.75, S.D. = 0.71) การมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก (WMS. = 3.63, S.D. = 0.52) และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไป (WMS. = 3.63, S.D. = 0.74)

โดยภาพรวมสมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในระดับมาก (WMS. = 3.59, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่า เกือบทุกประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในระดับมาก มีเพียงประเด็นการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไปเท่านั้นที่มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการผลิต (WMS. = 3.95, S.D. = 0.57) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม (WMS. = 3.84, S.D. = 0.71) การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม (WMS. = 3.73, S.D. = 0.59) การมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก (WMS. = 3.61, S.D. = 0.65) การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น (WMS. = 3.59, S.D. = 0.76) การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ กติกาในการดำเนินงาน (WMS. = 3.57, S.D. = 0.66) การมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการดำเนินการของกลุ่ม (WMS. = 3.57, S.D. = 0.59) และการมีส่วนร่วมในการเผยแพร่

เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการผลิต (WMS. = 3.41, S.D. = 0.62) ส่วนประเด็นที่มีส่วนร่วมระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กลุ่ม (WMS. = 3.34, S.D. = 0.68) และการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไป (WMS. = 3.32, S.D. = 0.83)

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ทั้งกรรมการ และสมาชิกมีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยทั้ง 2 ฝ่าย ต่างก็เห็นว่าสมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในระดับมาก แต่ทั้งนี้ในประเด็นของการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไปเป็นประเด็นที่สมาชิกเห็นว่า มีการมีส่วนร่วมปานกลาง ฉะนั้น กลุ่มจึงต้องหาแนวทางในการกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

ตาราง 34 ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	กรรมการ			สมาชิก			รวม		
	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการผลิต	4.13	0.64	มาก	3.95	0.57	มาก	3.98	0.577	มาก
การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม	3.88	0.64	มาก	3.84	0.71	มาก	3.85	0.697	มาก
การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม	4.13	0.35	มาก	3.73	0.59	มาก	3.79	0.572	มาก
การมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก	3.63	0.52	มาก	3.61	0.65	มาก	3.62	0.631	มาก
การมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น	3.75	0.71	มาก	3.59	0.76	มาก	3.62	0.745	มาก
การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ กติกาในการดำเนินงาน	3.75	0.46	มาก	3.57	0.66	มาก	3.60	0.634	มาก
การมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการดำเนินการของกลุ่ม	3.75	0.46	มาก	3.57	0.59	มาก	3.60	0.569	มาก
การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการผลิต	3.75	0.71	มาก	3.41	0.62	มาก	3.46	0.641	มาก
การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กลุ่ม	3.88	0.83	มาก	3.34	0.68	ปานกลาง	3.42	0.723	มาก
การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นข้อมูล ทางการตลาดในปีต่อไป	3.63	0.74	มาก	3.32	0.83	ปานกลาง	3.37	0.817	ปานกลาง
รวม	3.83	0.43	มาก	3.59	0.51	มาก	3.63	0.501	มาก

การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ

จากตาราง 35 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน และตัดสินใจ ระดับปานกลาง ($WMS = 3.63, S.D. = 0.501$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น จะพบว่าทุกประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด แปรรูป เลือกว่าตัดดูดิบและการบรรจุหีบห่อ ($WMS = 3.38, S.D. = 0.771$) การมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ ($WMS = 3.35, S.D. = 0.711$) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการตลาด แปรรูป เลือกว่าตัดดูดิบการบรรจุหีบห่อ การส่งเสริมการขาย ($WMS = 3.37, S.D. = 0.721$)

เมื่อพิจารณาความเห็นในแต่ละตำแหน่ง พบว่า

โดยภาพรวมกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจระดับมาก ($WMS = 3.92, S.D. = 0.39$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่าทุกประเด็นกรรมการมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ ($WMS = 4.13, S.D. = 0.35$) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการตลาด แปรรูป เลือกว่าตัดดูดิบการบรรจุหีบห่อ การส่งเสริมการขาย ($WMS = 3.88, S.D. = 0.64$) และการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด แปรรูป เลือกว่าตัดดูดิบและการบรรจุหีบห่อ ($WMS = 3.75, S.D. = 0.46$)

โดยภาพรวมสมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจระดับปานกลาง ($WMS = 3.27, S.D. = 0.72$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่าทุกประเด็นสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด แปรรูป เลือกว่าตัดดูดิบและการบรรจุหีบห่อ ($WMS = 3.30, S.D. = 0.85$) การมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ ($WMS = 3.25, S.D. = 0.75$) และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการตลาด แปรรูป เลือกว่าตัดดูดิบการบรรจุหีบห่อ การส่งเสริมการขาย ($WMS = 3.25, S.D. = 0.69$)

จากข้อมูลข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน และตัดสินใจของกรรมการ และสมาชิกไม่สอดคล้องกัน โดยกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน และตัดสินใจระดับมาก ในขณะที่สมาชิกมีส่วนร่วมปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมาชิกเห็นว่า กรรมการเปรียบเหมือนตัวแทนของสมาชิก และเป็นผู้ที่มีความสามารถ สมาชิกมีความไว้วางใจ สมาชิกจึงไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและวางแผน ฉะนั้น กรรมการควรเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็น

ตาราง 35 ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน และตัดสินใจ จำแนกตามตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ	กรรมการ			สมาชิก			รวม		
	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด แปรรูป เลือกวัตถุดิบและ การบรรจุหีบห่อ	3.75	0.46	มาก	3.30	0.85	ปานกลาง	3.38	0.771	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์	4.13	0.35	มาก	3.25	0.75	ปานกลาง	3.35	0.711	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการตลาด แปรรูป เลือกวัตถุดิบการ บรรจุหีบห่อ การส่งเสริมการขาย	3.88	0.64	มาก	3.25	0.69	ปานกลาง	3.37	0.721	ปานกลาง
รวม	3.92	0.39	มาก	3.27	0.72	ปานกลาง	3.38	0.771	ปานกลาง

การมีส่วนร่วมในการลงทุน

จากตาราง 36 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการลงทุนระดับมาก (WMS.= 3.53, S.D.= 0.696) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่าเกือบทุกประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมมาก คือ การมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ (WMS.= 3.75, S.D.= 0.837) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาหุ้นในการดำเนินการ (WMS.= 3.54, S.D.= 0.727) ส่วนประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินลงทุนในการดำเนินงานผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมระดับปานกลาง (WMS.= 3.31, S.D.= 0.729)

เมื่อพิจารณาความเห็นในแต่ละตำแหน่ง พบว่า

โดยภาพรวมกรรมการมีส่วนร่วมในการลงทุนในระดับมาก (WMS. = 4.13, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า เกือบทุกประเด็นกรรมการมีส่วนร่วมในการลงทุนในระดับมาก ยกเว้นประเด็น การมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ กรรมการมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยประเด็นที่กรรมการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ (WMS. = 4.25, S.D. = 0.46) ประเด็นที่เหลือกรรมการมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินลงทุนในการดำเนินงาน (WMS. = 4.13, S.D. = 0.35) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาหุ้นในการดำเนินการ (WMS. = 4.00, S.D. = 0.53)

โดยภาพรวมสมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุนในระดับมาก (WMS. = 3.42, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่า เกือบทุกประเด็นสมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุนในระดับมาก ยกเว้นประเด็น การมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินลงทุนในการดำเนินงาน สมาชิกมีส่วนร่วมปานกลาง โดยประเด็นที่สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ (WMS. = 3.66, S.D. = 0.86) และการมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาหุ้นในการดำเนินการ (WMS. = 3.45, S.D. = 0.73) ส่วนประเด็นที่เหลือสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินลงทุนในการดำเนินงาน (WMS. = 3.16, S.D. = 0.68)

จากข้อมูล อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมในการลงทุนของกรรมการ และสมาชิกมีความแตกต่างกันไม่มากนัก เพราะต่างก็มีส่วนร่วมในระดับมากเหมือนกัน แต่ทั้งนี้จะเห็นว่า ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินลงทุนในการดำเนินงานนั้น สมาชิกจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การจัดสรรเงินลงทุนเป็นหน้าที่รับผิดชอบของกรรมการ จึงทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ตาราง 36 ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการลงทุนจำแนกตามตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมในการลงทุน	กรรมการ			สมาชิก			รวม		
	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ	4.25	0.46	มากที่สุด	3.66	0.86	มาก	3.75	0.837	มาก
การมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาหุ้นในการดำเนินการ	4.00	0.53	มาก	3.45	0.73	มาก	3.54	0.727	มาก
การมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินลงทุนในการดำเนินงาน	4.13	0.35	มาก	3.16	0.68	ปานกลาง	3.31	0.729	ปานกลาง
รวม	4.13	0.40	มาก	3.42	0.69	มาก	3.53	0.696	มาก

การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์

จากตาราง 37 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ระดับมาก (WMS.= 3.45, S.D.= 0.651) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่าทุกประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรับค่าแรงในการปฏิบัติกิจกรรมในการดำเนินงาน (WMS.= 3.48, S.D.= 0.671) และการมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล (WMS.= 3.42, S.D.= 0.667)

เมื่อพิจารณาความเห็นในแต่ละตำแหน่ง พบว่า

กรรมการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ในระดับมาก (WMS. = 4.00, S.D. = 0.00) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่าทุกประเด็นกรรมการมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรับค่าแรงในการปฏิบัติกิจกรรมในการดำเนินงาน (WMS. = 4.00, S.D. = 0.00) และการมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล (WMS. = 4.00, S.D. = 0.00)

โดยภาพรวมสมาชิกมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ในระดับปานกลาง(WMS. = 3.35, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นจะพบว่าทุกประเด็นกรรมการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการรับค่าแรงในการปฏิบัติกิจกรรมในการดำเนินงาน (WMS. = 3.39, S.D. = 0.69) และการมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล (WMS. = 3.32, S.D. = 0.67)

จากข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมของกรรมการ และสมาชิกแตกต่างกัน โดยกรรมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มาก ในขณะที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ปานกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล ซึ่งตามหลักการดำเนินงานของกลุ่มแล้ว กำไรและเงินปันผล จะต้องเป็นผลประโยชน์ของสมาชิกในกลุ่มทุก ๆ คน ซึ่งทุกคนจะต้องได้รับประโยชน์ในสัดส่วนที่เป็นธรรม ซึ่งจากผลที่เกิดขึ้น อาจสะท้อนให้เห็นถึงการร่วมมือในการทำกิจกรรมภายในกลุ่ม ซึ่งอาจจะยังไม่เข้มแข็ง สมาชิกส่วนใหญ่อาจจะยังไม่เห็นความสำคัญของการร่วมกิจกรรมกลุ่มเท่าที่ควร ซึ่งจะมีสมาชิกบางกลุ่มที่กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรรมการ

ตาราง 37 ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จำแนกตามตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์	กรรมการ			สมาชิก			รวม		
	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการรับค่าแรงในการปฏิบัติกิจกรรมในการ ดำเนินงาน	4.00	0.00	มาก	3.39	0.69	ปานกลาง	3.48	0.671	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล	4.00	0.00	มาก	3.32	0.67	ปานกลาง	3.42	0.667	มาก
รวม	4.00	0.00	มาก	3.35	0.66	ปานกลาง	3.45	0.651	มาก

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

จากตาราง 38 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลระดับปานกลาง (WMS.= 3.19, S.D.= 0.768) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่าทุกประเด็นผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการดำเนินงาน (WMS.= 3.19, S.D.= 0.817) และการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไปของกลุ่ม (WMS.= 3.19, S.D.= 0.817)

เมื่อพิจารณาความเห็นในแต่ละตำแหน่ง พบว่า

โดยภาพรวมกรรมการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับมาก (WMS. = 4.06, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่าทุกประเด็นกรรมการมีส่วนร่วมในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการดำเนินงาน (WMS. = 4.13, S.D. = 0.35) และการมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไปของกลุ่ม (WMS. = 4.00, S.D. = 0.76)

โดยภาพรวมสมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในระดับปานกลาง (WMS. = 3.35, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นพบว่าทุกประเด็นสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไปของกลุ่ม (WMS. = 3.05, S.D. = 0.75) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการดำเนินงาน (WMS. = 3.02, S.D. = 0.76)

จากข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า การที่กรรมการ และสมาชิก มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล แตกต่างกัน โดยกรรมการมีส่วนร่วมมาก แต่สมาชิกมีส่วนร่วมปานกลางนั้น อาจเป็นเพราะ สมาชิกยังไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่มเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ค่อนข้างมีความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป็นอย่างมาก

ตาราง 38 ค่าคะแนนเฉลี่ยต่อวงน้าหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	กรรมการ			สมาชิก			รวม		
	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการดำเนินงาน	4.13	0.35	มาก	3.02	0.76	ปานกลาง	3.19	0.817	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานในปี ต่อไปของกลุ่ม	4.00	0.76	มาก	3.05	0.75	ปานกลาง	3.19	0.817	ปานกลาง
รวม	4.06	0.50	มาก	3.03	0.70	ปานกลาง	3.19	0.768	ปานกลาง

การบริหารจัดการ

จากตาราง 39 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการระดับมาก (WMS.= 3.43, S.D.=0.513) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการวางแผนและการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมระดับปานกลาง โดย ด้านที่มีส่วนร่วมระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ (WMS.=3.63, S.D. = 0.501) ด้านการลงทุน (WMS.= 3.53, S.D.= 0.696) และด้านการรับผลประโยชน์ (WMS.=3.45, S.D.=0.651) ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ (WMS.=3.37, S.D.=0.721) และด้านการติดตามและประเมินผล (WMS.=3.19, S.D.=0.768) โดย

โดยภาพรวมกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ในระดับมาก (WMS. = 3.99, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า กรรมการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการลงทุน (WMS. = 4.13, S.D. = 0.40) ด้านการติดตามและประเมินผล (WMS. = 4.06, S.D. = 0.50) ด้านการรับผลประโยชน์ (WMS. = 4.00, S.D. = 0.00) ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ (WMS. = 3.92, S.D. = 0.39) และด้านการบริหารจัดการ (WMS. = 3.83, S.D. = 0.43)

โดยภาพรวมสมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในระดับปานกลาง (WMS. = 3.33, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริหารจัดการ และด้านการลงทุน มีส่วนร่วมปานกลาง โดย ด้านที่มีส่วนร่วมระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการ (WMS. = 3.59, S.D. = 0.51) และการลงทุน (WMS. = 3.42, S.D. = 0.69) ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการรับผลประโยชน์ (WMS. = 3.35, S.D. = 0.66) ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ (WMS. = 3.27, S.D. = 0.72) และด้านการติดตามและประเมินผล (WMS. = 3.03, S.D. = 0.70)

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า กรรมการและสมาชิกมีส่วนร่วมระดับมากในด้านการบริหารจัดการ และการลงทุน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนการมีส่วนร่วมที่กรรมการมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิก คือ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการวางแผนและตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งทั้ง 3 ด้าน ถือเป็นด้านที่มีความสำคัญในการพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า ฉะนั้น จึงควรมีแนวทางในการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกและกรรมการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตาราง 39 ค่าคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ จำแนกตามตำแหน่ง

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ	กรรมการ			สมาชิก			รวม		
	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล	WMS.	S.D.	แปลผล
การบริหารจัดการ	3.83	0.43	มาก	3.59	0.51	มาก	3.63	0.501	มาก
การลงทุน	4.13	0.40	มาก	3.42	0.69	มาก	3.53	0.696	มาก
การรับผลประโยชน์	4.00	0.00	มาก	3.35	0.66	ปานกลาง	3.45	0.651	มาก
การวางแผนและการตัดสินใจ	3.92	0.39	มาก	3.27	0.72	ปานกลาง	3.37	0.721	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล	4.06	0.50	มาก	3.03	0.70	ปานกลาง	3.19	0.768	ปานกลาง
รวม	3.99	0.28	มาก	3.33	0.48	ปานกลาง	3.43	0.513	มาก

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิก

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของสมาชิก

ปัญหาด้านการผลิต

จากตาราง 40 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นซึ่งคิดเป็นร้อยละ 75.4 เห็นว่าปัญหาด้านการผลิต คือ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากราคาวัตถุดิบสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือ ขาดความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านเครื่องจักรกล และเทคนิคการผลิต คิดเป็นร้อยละ 23.1 ปริมาณการผลิตไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภค บางช่วงขาดตลาด บางช่วงผลิตเกิน คิดเป็นร้อยละ 7.7 การควบคุมต้นทุนการผลิตไม่ได้มาตรฐาน ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน เครื่องมืออุปกรณ์ล้าสมัย และไม่เพียงพอกับการผลิต และขาดแคลนแรงงานในช่วงฤดูทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 5.8, 5.8, 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ โดย

กรรมการที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 37.5 เห็นว่าปัญหาด้านการผลิต คือ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจาก ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 70.4 เห็นว่า ปัญหาด้านการผลิต ได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจาก ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 43.18 รองลงมาคือ ขาดความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านเครื่องจักรกล และเทคนิคการผลิต คิดเป็นร้อยละ 27.27 ปริมาณการผลิตไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคบางช่วงขาดตลาด บางช่วงผลิตเกิน การควบคุมต้นทุนการผลิตไม่ได้มาตรฐาน ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน เครื่องมืออุปกรณ์ล้าสมัย และไม่เพียงพอกับการผลิต และ ขาดแคลนแรงงานในช่วงฤดูทำการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 9.09, 6.82, 6.82, 2.27 และ 2.27 ตามลำดับ

ตาราง 40 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการผลิตของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านการผลิต	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น	5	62.5	13	29.6	18	34.6
แสดงความเห็น*	3	37.5	31	70.4	62	75.4
ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจาก ราคาวัตถุดิบสูงขึ้น	3	37.5	19	43.2	22	42.3
ขาดความรู้และความเชี่ยวชาญใน ด้านเครื่องจักรกล และเทคนิค การผลิต			12	27.3	12	23.1
ปริมาณการผลิตไม่เหมาะสมกับ ความต้องการของผู้บริโภค บาง ช่วงขาดตลาด บางช่วงผลิตเกิน			4	9.1	4	7.7
การควบคุมต้นทุนการผลิตไม่ได้ มาตรฐาน			3	6.8	3	5.8
ผลผลิตไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน			3	6.8	3	5.8
เครื่องมืออุปกรณ์ล้าสมัย และไม่ เพียงพอกับการผลิต			1	2.3	1	1.9
ขาดแคลนแรงงานในช่วงฤดูทำ การเกษตร			1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

จากตาราง 41 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความเห็น ซึ่งมีร้อยละ 67.3 เห็น
ว่า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คือ การระบาดของโรค และศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 50.0 ที่เหลือ ได้แก่
ประสบปัญหาน้ำท่วมผลผลิตเสียหาย ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ดินขาดแร่ธาตุ และปัญหาขาด
น้ำในฤดูแล้ง คิดเป็นร้อยละ 36.5, 19.2 และ 3.8 ตามลำดับ โดย

กรรมการที่แสดงความเห็น ทั้งหมดเห็นว่าปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คือ การระบาดของ
ของโรค และศัตรูพืช รองลงมาได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ดินขาดแร่ธาตุ และประสบ
ปัญหาน้ำท่วมผลผลิตเสียหาย คิดเป็นร้อยละ 75.0 และ 37.5 ตามลำดับ

สมาชิกที่แสดงความเห็น เห็นว่าปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คือ การระบาดของโรค และศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 40.9 รองลงมาได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ดินขาดแร่ธาตุ ประสบปัญหาน้ำท่วมผลผลิตเสียหาย และปัญหาขาดน้ำในฤดูแล้ง คิดเป็นร้อยละ 36.4, 9.1 และ 4.6 ตามลำดับ

ตาราง 41 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น			17	38.6	17	32.7
แสดงความเห็น*	8	100.0	27	61.4	35	67.3
การระบาดของโรค และศัตรูพืช	8	100.0	18	40.9	26	50.0
ประสบปัญหาน้ำท่วมผลผลิตเสียหาย	3	37.5	16	36.4	19	36.5
ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ดินขาดแร่ธาตุ	6	75.0	4	9.1	10	19.2
ปัญหาขาดน้ำในฤดูแล้ง			2	4.6	2	3.8

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปัญหาด้านการแปรรูป

จากตาราง 42 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีร้อยละ 63.5 เห็นว่าปัญหาด้านการแปรรูป คือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ ช่องทางการจำหน่าย สถานที่ในการจัดจำหน่ายมีน้อย มีแต่ในท้องถิ่น การออกแบบตราสินค้าไม่น่าสนใจ ขาดความชัดเจนและทันสมัย และ สินค้าไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด คิดเป็นร้อยละ 21.2, 19.2 และ 11.5 ตามลำดับ โดย

กรรมการที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีร้อยละ 87.5 เห็นว่าปัญหาด้านการแปรรูป คือ ช่องทางการจำหน่าย สถานที่ในการจัดจำหน่ายมีน้อย มีแต่ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 87.50

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีร้อยละ 58.1 เห็นว่าปัญหาด้านการแปรรูป คือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ร้อยละ 34.1 รองลงมาคือ การออกแบบตราสินค้าไม่น่าสนใจ ขาด

ความชัดเจนและทันสมัย สินค้าไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด และช่องทางการจำหน่าย สถานที่ในการจัดจำหน่ายมีน้อย มีแต่ในท้องถิ่น ร้อยละ 22.7, 13.6 และ 9.1 ตามลำดับ

ตาราง 42 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการแปรรูปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านการแปรรูป	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความคิดเห็น	1	12.5	18	40.9	19	36.5
แสดงความคิดเห็น*	7	87.5	26	58.1	33	63.5
รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย			15	34.1	15	28.8
ช่องทางการจำหน่าย สถานที่ในการจัดจำหน่ายมีน้อย มีแต่ในท้องถิ่น	7	87.5	4	9.1	11	21.2
การออกแบบตราสินค้าไม่น่าสนใจ			10	22.7	10	19.2
ขาดความชัดเจนและทันสมัย						
สินค้าไม่ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด			6	13.6	6	11.5

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปัญหาด้านเงินทุน

จากตาราง 43 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีร้อยละ 63.5 เห็นว่าปัญหาด้านเงินทุน คือ ขาดความรู้ทางบัญชี ขาดความชำนาญในการจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา คือ ขาดแหล่งสนับสนุนแบบให้เปล่า ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐ และ ขาดแคลนเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 9.6, 9.6 และ 5.8 ตามลำดับ

กรรมการที่แสดงความคิดเห็น ทั้งหมดเห็นว่า ปัญหาด้านเงินทุน คือ ขาดความชำนาญในการจัดทำบัญชี

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีร้อยละ 56.8 เห็นว่า ปัญหาด้านเงินทุน คือ ขาดความชำนาญในการจัดทำบัญชี ร้อยละ 40.9 รองลงมาคือ ขาดแหล่งสนับสนุนแบบให้เปล่า ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐ และขาดแคลนเงินทุน ร้อยละ 11.4, 11.4 และ 6.8 ตามลำดับ

ตาราง 43 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านเงินทุนของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านเงินทุน	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น			19	43.2	19	36.5
แสดงความเห็น*	8	100.0	25	56.8	33	63.5
ขาดความชำนาญในการจัดทำบัญชี	8	100.0	18	40.9	26	50.0
ขาดแหล่งสนับสนุนแบบให้เปล่า			5	11.4	5	9.6
ขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนจาก ภาครัฐ			5	11.4	5	9.6
ขาดแคลนเงินทุน			3	6.8	3	5.8

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของสมาชิก

จากตาราง 44 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.5 เห็นว่าปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ ขาดหน่วยงานให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมาคือ สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ มีปัญหาขัดแย้ง และ สมาชิกติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ 7.7 ตามลำดับ

กรรมการที่แสดงความเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 12.5 เห็นว่าปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ สมาชิกติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 12.5

สมาชิกที่แสดงความเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 63.6 เห็นว่าปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของสมาชิก คือ ขาดหน่วยงานให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 40.9 รองลงมาคือ สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ มีปัญหาขัดแย้ง และสมาชิกติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 29.6 และ 6.8 ตามลำดับ

ตาราง 44 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านทรัพยากรบุคคล และการมีส่วนร่วมของสมาชิกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคลและการมีส่วนร่วมของสมาชิก	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความคิดเห็น	7	87.5	16	36.4	7	87.5
แสดงความคิดเห็น*	1	12.5	28	63.6	29	12.5
ขาดหน่วยงานให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง			18	40.9	18	34.6
สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ มีปัญหาขัดแย้ง			13	29.6	13	25.0
สมาชิกคิดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง	1	12.5	3	6.8	4	7.7

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ปัญหาด้านการตลาด

จากตาราง 45 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.1 เห็นว่า ปัญหาด้านการตลาด คือ ช่องทางการตลาดมีน้อย มีเฉพาะในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ คุณภาพผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานทำให้ตลาดไม่ยอมรับ ร้อยละ 17.3 ขาดหน่วยงานสนับสนุนด้านตลาด ต้นทุนการผลิตสูงทำให้ราคาสินค้าสูง ไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน และ ขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 5.8, 3.8, 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ

เป็นกรรมการที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62.5 เห็นว่า ปัญหาด้านการตลาด คือ ช่องทางการตลาดมีน้อย มีเฉพาะในท้องถิ่น ร้อยละ 25.0 รองลงมา คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน ต้นทุนการผลิตสูง ทำให้ราคาสินค้าสูง ไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ และขาดหน่วยงานสนับสนุนด้านตลาด เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 12.5

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 75.0 เห็นว่า ปัญหาด้านการตลาด คือ ช่องทางการตลาดมีน้อย มีเฉพาะในท้องถิ่น ร้อยละ 54.6 รองลงมาคือ คุณภาพผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานทำให้ตลาดไม่ยอมรับ ร้อยละ 20.5 ขาดหน่วยงานสนับสนุนด้านตลาด ต้นทุนการผลิตสูง ทำให้ราคาสินค้าสูง ไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ และขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 4.6, 2.3 และ 2.3 ตามลำดับ

ตาราง 45 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการตลาดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านการตลาด	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น	3	37.5	11	25.0	14	26.9
แสดงความเห็น*	5	62.5	33	75.0	38	73.1
ช่องทางการตลาดมีน้อย มีเฉพาะในท้องถิ่น	2	25.0	24	54.6	26	50.0
คุณภาพผลิตภัณฑ์ไม่ได้มาตรฐานทำให้ตลาดไม่ยอมรับ			9	20.5	9	17.3
ขาดหน่วยงานสนับสนุนด้านตลาด	1	12.5	2	4.6	3	5.8
ต้นทุนการผลิตสูงทำให้ราคาสินค้าสูงไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้	1	12.5	1	2.3	2	3.8
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน	1	12.5			1	1.9
ขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ			1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

แนวทางการพัฒนา

สมาชิกให้ความคิดเห็นว่ากลุ่มควรมีแนวทางการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่สำคัญ 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

ด้านการผลิต

จากตาราง 46 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 38.5 ให้แนวทางการพัฒนาด้านการผลิต ดังนี้ ควรจัดอบรมความรู้เทคนิคการใช้เครื่องจักรกลในการผลิตให้สมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.3 รองลงมาคือ ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ควรให้หน่วยงานราชการหรือ ช.ก.ส. เข้ามาสนับสนุนในด้านอุปกรณ์ผลิตต่าง ๆ และ ควรมีการศึกษาถึงกระบวนการผลิตปุ๋ยชีวภาพป้อนเม็ดให้มากขึ้นเพื่อคุณภาพการผลิตที่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 15.4, 3.8 และ 1.9

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 35.5 ให้แนวทางการพัฒนาด้านการผลิต ดังนี้ ควรจัดอบรมความรู้เทคนิคการใช้เครื่องจักรกลในการผลิตให้สมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 20.4 รองลงมาคือ ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ควรให้หน่วยงานราชการหรือ ช.ก.ส. เข้ามาสนับสนุนในด้านอุปกรณ์ผลิตต่าง ๆ และ ควรมีการศึกษาถึงกระบวนการผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดให้มากขึ้นเพื่อคุณภาพการผลิตที่ได้มาตรฐาน คิดเป็นร้อยละ 12.2, 4.5 และ 2.3 ตามลำดับ

ตาราง 46 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการตลาดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

แนวทางการพัฒนาด้านการผลิต	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความคิดเห็น	8	100.0	24	54.5	32	61.5
แสดงความคิดเห็น*	0	0.0	20	35.5	20	38.5
ควรจัดอบรมความรู้เทคนิคการใช้เครื่องจักรกลในการผลิตให้สมาชิกเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง			9	20.4	9	17.3
ลดต้นทุนการผลิตโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น			8	18.2	8	15.4
ควรให้หน่วยงานราชการหรือ ช.ก.ส. เข้ามาสนับสนุนในด้านอุปกรณ์ผลิตต่าง ๆ			2	4.5	2	3.8
ควรมีการศึกษาถึงกระบวนการผลิตปุ๋ยชีวภาพป่นเม็ดให้มากขึ้นเพื่อคุณภาพการผลิตที่ได้มาตรฐาน			1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านสิ่งแวดล้อม

จากตาราง 47 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.5 ให้แนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม ดังนี้ ควรมีการติดต่อเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการให้

ความรู้เกี่ยวกับการปรับสภาพดิน การกำจัดแมลงและศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 19.2 รองลงมาคือ หน่วยงานราชการควรแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในท้องถิ่นโดยการสร้างฝาย กั้นน้ำ หน่วยงานราชการให้ ความรู้ในด้านการกำจัดแมลงศัตรูพืช โรคพืช โดยไม่ใช้สารเคมี ควรคิดค้นปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการ ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ควรพัฒนาคิดค้นทำผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาดของ พืช น่าจะตรงกับความต้องการในปัจจุบัน และ หน่วยงานของรัฐควรมีการจัดการแหล่งน้ำสำรองใน ถุดูแล้งเพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำในระหว่างเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 9.6, 3.8, 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ

กรรมการที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.5 ให้แนวทางการพัฒนาด้าน สิ่งแวดล้อม ดังนี้ ควรมีการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่วนงานราชการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับสภาพดิน การกำจัดแมลงและศัตรูพืช คิดเป็นร้อยละ 75.0 และหน่วยงานราชการควรแก้ไขปัญหาน้ำท่วมใน ท้องถิ่นโดยการสร้างฝาย กั้นน้ำ หน่วยงานราชการให้ความรู้ในด้านการกำจัดแมลงศัตรูพืช โรคพืช โดยไม่ใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ 12.50

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 27.3 ให้แนวทางการพัฒนาด้าน สิ่งแวดล้อม ดังนี้ ควรมีการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่วนงานราชการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับสภาพดิน การกำจัดแมลงและศัตรูพืช และหน่วยงานราชการควรแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในท้องถิ่นโดยการสร้าง ฝาย กั้นน้ำ หน่วยงานราชการให้ความรู้ในด้านการกำจัดแมลงศัตรูพืช โรคพืช โดยไม่ใช้สารเคมี คิดเป็นร้อยละ 9.1 รองลงมาคือ ควรคิดค้นปุ๋ยชีวภาพเพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ควร พัฒนาคิดค้นทำผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาดของพืช น่าจะตรงกับความต้องการ ในปัจจุบัน และหน่วยงานของรัฐควรมีการจัดการแหล่งน้ำสำรองในถุดูแล้งเพื่อป้องกันการขาด แคลนน้ำในระหว่างเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 4.6, 2.27 และ 2.7

ตาราง 47 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

แนวทางการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น	1	12.5	32	72.7	1	12.5
แสดงความเห็น*	7	87.5	12	27.3	51	87.5
ควรมีการติดต่อเจ้าหน้าที่ส่วนงานราชการให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับสภาพดิน การกำจัดแมลงและศัตรูพืช	6	75.00	4	9.09	10	19.2
หน่วยงานราชการควรแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในท้องถิ่น โดยการสร้างฝายกั้นน้ำ หน่วยงานราชการให้ความรู้ในด้านการกำจัดแมลงศัตรูพืช โรคพืชโดยไม่ใช้สารเคมี	1	12.50	4	9.09	5	9.6
ควรศึกษาค้นคว้าชีวภาพเพื่อใช้ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช			2	4.55	2	3.8
ควรพัฒนาศึกษาค้นคว้าผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อป้องกันและการเกิดโรคระบาดของพืช น่าจะตรงกับความต้องการในปัจจุบัน			1	2.27	1	1.9
หน่วยงานของรัฐควรมีการจัดหาแหล่งน้ำสำรองในฤดูแล้งเพื่อป้องกันการขาดแคลนน้ำในระหว่างเพาะปลูก			1	2.27	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านการแปรรูป

จากตาราง 48 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 13.5 ให้แนวทางการพัฒนาในด้านการแปรรูป ดังนั้น ควรพัฒนาหลักการผลิตและคุณภาพของ

ผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของผู้ใช้ คิดเป็นร้อยละ 9.6 และ ปรับปรุงผลิตภัณฑ์โดยการติดต่อขอความช่วยเหลือจากส่วนงานราชการและ ช.ก.ส. คิดเป็นร้อยละ 1.9

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 15.9 ให้แนวทางการพัฒนาด้านการแปรรูป ดังนี้ ควรพัฒนาหลักการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของผู้ใช้ ร้อยละ 11.4 และปรับปรุงผลิตภัณฑ์โดยการติดต่อขอความช่วยเหลือจากส่วนงานราชการและ ช.ก.ส. ร้อยละ 2.27

ตาราง 48 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการแปรรูปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

แนวทางการพัฒนาด้านการแปรรูป	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น	8	100.0	37	84.1	45	86.5
แสดงความเห็น*	0	0.0	7	15.9	7	13.5
ควรพัฒนาหลักการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของผู้ใช้			5	11.36	5	9.6
ปรับปรุงผลิตภัณฑ์โดยการติดต่อขอความช่วยเหลือจากส่วนงานราชการและ ช.ก.ส.			1	2.27	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านเงินทุน

จากตาราง 49 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 9.6 ให้แนวทางการพัฒนาด้านเงินทุน ดังนี้ ควรจัดให้มีการอบรมความรู้ด้านบัญชีแก่เหรียญิกของกลุ่มเพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้ถูกหลักการบัญชี คิดเป็นร้อยละ 5.8 รองลงมาคือ ควรจัดตั้งสำนักงานเพื่อเป็นสถานที่ติดต่อประสานงานของกลุ่มโดยให้มีสมาชิกอยู่ประจำกลุ่มเพื่อประชาสัมพันธ์และทำการตลาดในรูปแบบของธุรกิจ SME เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นและร่วมกันระดมหุ้นให้แก่กลุ่มมากขึ้น และคณะกรรมการควรรหาแหล่งทุนสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในรูปแบบเงินช่วยเหลือ หรือเงินกู้ไม่มีดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาหมุนเวียนในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ

กรรมการที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 37.5 ทั้งหมดให้แนวทางการพัฒนาในด้านเงินทุน คือ ควรจัดให้มีการอบรมด้านบัญชีแก่เหรียญิกของกลุ่มเพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้ถูกหลักการบัญชี

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 4.5 ให้แนวทางการพัฒนาด้านเงินทุน ดังนี้ควรมีการจัดตั้งสำนักงานเพื่อเป็นสถานที่ติดต่อประสานงานของกลุ่มโดยให้มีสมาชิกอยู่ประจำกลุ่มเพื่อประชาสัมพันธ์และทำการตลาดในรูปแบบของธุรกิจ SME ร้อยละ 2.3 รองลงมาคือ ควรมีการอบรมหรือจัดกิจกรรมด้านการบริหารจัดการกลยุทธ์ในด้านการตลาดให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความรู้มากขึ้น และคณะกรรมการควรหาแหล่งทุนสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในรูปแบบเงินช่วยเหลือ หรือเงินกู้ไม่มีดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาหมุนเวียนในการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 2.27 และ 1.9 ตามลำดับ

ตาราง 49 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านด้านเงินทุนของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ปัญหาด้านเงินทุน	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น	5	62.5	42	95.5	47	90.4
แสดงความเห็น*	3	37.5	2	4.5	5	9.6
ควรจัดให้มีการอบรมด้านบัญชีแก่เหรียญิกของกลุ่มเพื่อให้สามารถจัดทำบัญชีได้ถูกหลักการบัญชี	3	37.5			3	5.8
ควรจัดตั้งสำนักงานเพื่อเป็นสถานที่ติดต่อประสานงานของกลุ่มโดยให้มีสมาชิกอยู่ประจำกลุ่มเพื่อประชาสัมพันธ์และทำการตลาดในรูปแบบของธุรกิจ SME			1	2.3	1	1.9
หาแหล่งทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในรูปแบบเงินช่วยเหลือ เงินกู้ไม่มีดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำมาหมุนเวียนในการดำเนินงาน			1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านทรัพยากรบุคคล และการมีส่วนร่วมของสมาชิก

จากตาราง 50 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 25.0 ให้แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมให้กับสมาชิก ได้มีส่วนร่วม ร่วมบ่อย ๆ ได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น และควรสร้างความสามัคคีในกลุ่มให้มากขึ้น ส่งเสริมให้ สมาชิกเห็นความสำคัญของกลุ่มมากขึ้น เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 7.7 รองลงมาคือ สมาชิกของกลุ่ม ควรมีการประชุมกันเพื่อกำหนดช่วงเวลาในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ในช่วงฤดูเพาะปลูก เพื่อที่จะได้สับเปลี่ยนหมุนเวียนด้านการผลิตในกลุ่ม ควรจัดให้สมาชิกทุกคนได้ไปศึกษาดูงานของ กลุ่มอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ และจัดอบรมให้ความรู้ในการบริหารจัดการของกลุ่มให้สมาชิก เกิดความเข้าใจมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 3.8, 3.8 และ 1.9 ตามลำดับ

กรรมการที่แสดงความคิดเห็น ทั้งหมดให้แนวทางการพัฒนาว่า สมาชิกของกลุ่ม ควรมีการประชุมกันเพื่อกำหนดช่วงเวลาในการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ในช่วงฤดูเพาะปลูก เพื่อที่จะได้สับเปลี่ยนหมุนเวียนด้านการผลิตในกลุ่ม

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีเพียงร้อยละ 26.3 ให้แนวทางการพัฒนาด้านการ มีส่วนร่วมของสมาชิก ดังนี้ ควรจัดกิจกรรมให้กับสมาชิก ได้มีส่วนร่วมบ่อย ๆ ได้แสดงความคิดเห็นมากขึ้น และควรสร้างความสามัคคีในกลุ่มให้มากขึ้น ส่งเสริมให้สมาชิกเห็นความสำคัญ ของกลุ่มมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 9.09 รองลงมา คือ ควรจัดให้สมาชิกทุกคนได้ไปศึกษาดูงานของ กลุ่มอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ สมาชิกของกลุ่มควรมีการประชุมกันเพื่อกำหนดช่วงเวลาในการ ผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ในช่วงฤดูเพาะปลูกเพื่อที่จะได้สับเปลี่ยนหมุนเวียนด้านการผลิตในกลุ่ม และจัดอบรมให้ความรู้ในการบริหารจัดการของกลุ่มให้สมาชิกเกิดความเข้าใจและใ้มากขึ้น คิด เป็นร้อยละ 4.55, 2.27 และ 2.27 ตามลำดับ

ตาราง 50 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

แนวทางการพัฒนาด้านการมีส่วนร่วม ของสมาชิก	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น	7	87.5	32	72.7	39	75.0
แสดงความเห็น*	1	12.5	12	26.3	13	25.0
ควรจัดกิจกรรมให้กับสมาชิกได้มี ส่วนร่วมบ่อย ๆ ได้แสดงความ คิดเห็นมากขึ้น			4	9.1	4	7.7
ควรสร้างความสามัคคีในกลุ่มให้มาก ขึ้น ส่งเสริมให้สมาชิกเห็น ความสำคัญของกลุ่มมากขึ้น			4	9.1	4	7.7
สมาชิกของกลุ่มควรมีการประชุมกัน เพื่อกำหนดช่วงเวลาในการผลิต ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ในช่วงฤดู เพาะปลูกเพื่อที่จะได้ปรับเปลี่ยน หมุนเวียนด้านการผลิตในกลุ่ม	1	12.5	1	2.3	2	3.8
ควรจัดให้สมาชิกทุกคนได้ไปศึกษาดู งานของกลุ่มอื่น ๆ ที่ประสบ ความสำเร็จ			2	4.6	2	3.8
จัดอบรมให้ความรู้ในการบริหาร จัดการของกลุ่มให้สมาชิกเกิดความ เข้าใจมากขึ้น			1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ด้านการตลาดและช่องทางการจำหน่าย

จากตาราง 51 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 80.7 ให้แนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและช่องทางการจำหน่าย ดังนี้ กลุ่มควรประสานงานกับกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ สหกรณ์ อบต. หน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 61.6 รองลงมา คือ ควรขยายตลาดโดยให้เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญเจ้าหน้าที่ของ ธกส. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาบริหารจัดการตลาดให้ การกำหนดราคาให้สอดคล้องกับ

ต้นทุนการผลิตในปัจจุบัน และควรอบรมหรือจัดกิจกรรมด้านการบริหารจัดการกลยุทธ์ในด้านการตลาดให้กับสมาชิกเพื่อให้สมาชิกมีความรู้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 17.3, 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ

กรรมการที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.5 ให้แนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย ดังนี้ กลุ่มควรประสานงานกับกลุ่มต่างๆ เช่นกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ สหกรณ์ อบต. หน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 75.0 และ ควรกำหนดราคาให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตในปัจจุบัน ร้อยละ 12.5

สมาชิกที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.5 ให้แนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย ดังนี้ กลุ่มควรประสานงานกับกลุ่มต่างๆ เช่นกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ สหกรณ์ อบต. หน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม ร้อยละ 59.1 ควรขยายตลาดโดยให้เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ของ ชกส. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาบริหารจัดการให้ และควรอบรมหรือจัดกิจกรรมด้านการบริหารจัดการกลยุทธ์ในด้านการตลาดให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความรู้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 20.5 และ 1.9

ตาราง 51 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

แนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและ ช่องทางการจัดจำหน่าย	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่แสดงความเห็น	1	12.5	9	20.5	10	19.2
แสดงความเห็น*	7	87.5	35	79.5	42	80.7
กลุ่มควรประสานงานกับกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ สหกรณ์ อบต. หน่วยงานต่างๆ เพื่อเพิ่มช่อง ทางการจัดจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม	6	75.0	26	59.1	32	61.6
ควรขยายตลาดโดยให้เจ้าหน้าที่ ผู้เชี่ยวชาญ เจ้าหน้าที่ของ ชกส. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เข้ามาบริหาร ตลาดให้			9	20.5	9	17.3
ควรกำหนดราคาให้สอดคล้องกับ ต้นทุนการผลิตในปัจจุบัน	1	12.5			1	1.9

ตาราง 51 (ต่อ)

แนวทางการพัฒนาด้านการตลาดและ ช่องทางการจัดจำหน่าย	กรรมการ (n=8)		สมาชิก (n=44)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ควรรอบรมหรือจัดกิจกรรมด้านการ บริหารจัดการกลยุทธ์ในด้าน การตลาดให้กับสมาชิกเพื่อให้ สมาชิกมีความรู้มากขึ้น			1	2.3	1	1.9

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างการจัดสวัสดิการ บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก สกต. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท กิจกรรม ที่เหมาะสมของกลุ่มสมาชิก สกต.

สรุปผลการศึกษา

ตอนที่ 1 โครงสร้างการจัดสวัสดิการ บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก สกต. เดิม และโครงสร้างใหม่

โครงสร้างเดิมประกอบด้วย สมาชิก สกต. ในแต่ละหมู่บ้านจะเลือกตัวแทนสมาชิกเพื่อเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมใหญ่ และที่ประชุมใหญ่จะสมาชิก จำนวน 15 คน เพื่อทำหน้าที่คณะกรรมการดำเนินงาน ส่วนผู้จัดการ คือ เจ้าหน้าที่จาก ธ.ก.ส. จะจัดหาฝ่ายจัดการเพื่อทำงานตามนโยบายของคณะกรรมการ

ตอนที่ 2 ปัญหา อุปสรรคของโครงสร้างการจัดสวัสดิการ บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก สกต.

โครงสร้าง สกต. ปัจจุบัน ขาดประสิทธิภาพหรือไม่เหมาะสมต่อการดำเนินงานในปัจจุบัน ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของ สกต. ได้ เนื่องจากสมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ สกต. ในทุกระดับ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการที่ไม่เหมาะสม ทำให้สมาชิกขาดความเลื่อมใสศรัทธาต่อ สกต. ส่งผลให้ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและสมรรถนะที่เหมาะสม และการบริหารจัดการ สกต.

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้จัดการ สกต. และข้อมูลทั่วไปของพนักงาน ช.ก.ส. (ที่ปรึกษา สกต.)

ผู้จัดการ สกต. เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.1 อายุเฉลี่ย 39.6 ปี สูงสุด 50 ปี และต่ำสุด 30 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 85.1 ทำงานมาแล้วเฉลี่ย 12.2 ปี สูงสุด 20 ปี และต่ำสุด 1.0 ปี ร้อยละ 71.6 สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน ส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม ร้อยละ 97.3

พนักงาน ช.ก.ส. (ที่ปรึกษา สกต.) ทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 47.95 ปี สูงสุด 59 ปี และต่ำสุด 32 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 82.4 เฉลี่ยทำงานใน สกต. มาแล้ว 2.81 ปี สูงสุด 27 ปี และต่ำสุด 0.5 ปี สมรสแล้วและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 79.7 ส่วนใหญ่ไม่มีคู่สมรสที่เป็นพนักงาน สกต. ร้อยละ 98.6 และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม ร้อยละ 95.9

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติและสมรรถนะที่เหมาะสมของผู้จัดการและพนักงาน ช.ก.ส. (ที่ปรึกษา สกต.) รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ สกต. ให้เข้มแข็ง เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับกับสมาชิกและหน่วยงานภายนอก และดำเนินธุรกิจได้ตามวัตถุประสงค์ของสกต.

ลักษณะการแบ่งกลุ่มสมาชิกเพื่อประโยชน์การบริหาร ผู้จัดการ สกต. เห็นว่าควรแบ่งกลุ่มสมาชิกเพื่อประโยชน์การบริหารตามกลุ่มลูกค้า ช.ก.ส. ที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน ร้อยละ 79.7 ส่วนพนักงาน สกต. เห็นว่าควรแบ่งกลุ่มสมาชิกเพื่อประโยชน์การบริหารตามกลุ่มการผลิต ร้อยละ 78.1 โดยแบ่งเป็นระดับหมู่บ้าน ร้อยละ 48.7

การประชุมกลุ่ม และวาระการประชุม ผู้จัดการ สกต. เห็นว่าวิธีการประชุมกลุ่มสมาชิก ควรใช้ระบบตัวแทนสมาชิก ร้อยละ 51.4 โดยวาระการประชุมควรประกอบด้วย การส่งเสริมความรู้ ร้อยละ 87.8 แลกเปลี่ยนภูมิปัญญา ร้อยละ 79.7 และการประกอบอาชีพ ร้อยละ 75.7 ส่วนพนักงาน ช.ก.ส. เห็นว่าวิธีการประชุมกลุ่มสมาชิก ควรใช้การประชุมสมาชิกทั้งหมด และใช้ระบบตัวแทนสมาชิก โดยวาระการประชุมควรประกอบด้วย การจัดหาตลาดขายผลิตผล ร้อยละ 90.5 การส่งเสริมความรู้ ร้อยละ 89.2 การรวบรวมผลิตผล ร้อยละ 85.1 การประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญา ร้อยละ 78.4

การแต่งตั้งคณะกรรมการและการคัดเลือกคณะกรรมการ ผู้จัดการ สกต. ส่วนใหญ่เห็นว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการของกลุ่มสมาชิกจำลองแบบคณะกรรมการ สกต. มีความเหมาะสม ร้อยละ 95.9 และประธาน/คณะกรรมการกลุ่ม ควรมาจากการเลือกตั้ง ร้อยละ 95.9 ซึ่งสอดคล้องกับ

พนักงาน ช.ก.ศ. ซึ่งเห็นว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการของกลุ่มสมาชิกจำลองแบบคณะกรรมการ สกต. มีความเหมาะสม ร้อยละ 90.5 และประธาน/คณะกรรมการกลุ่ม ควรมาจากการเลือกตั้ง ร้อยละ 97.3

ลักษณะของคณะกรรมการ ผู้จัดการ สกต. ส่วนใหญ่เห็นว่าวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของคณะกรรมการที่ได้รับเลือกควรอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 70.2 เป็นผู้มีบทบาททางสังคม เช่น เป็นผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 89.2 หรือเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 78.4 และเป็นกำนัน ร้อยละ 73.0 เนื่องจากผู้จัดการ สกต. ร้อยละ 67.6 เห็นว่าคณะกรรมการที่มาจากผู้นำชุมชนมีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มสมาชิก สกต. ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ต้องไม่เป็นผู้มีหนี้ค้างชำระเงินกู้กับ ช.ก.ศ. ร้อยละ 98.6 รวมทั้งควรได้รับการอบรมจากหน่วยงานราชการและหรือ ช.ก.ศ. ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านสหกรณ์ ร้อยละ 97.3 รองลงมาคือ การพัฒนาความรู้ในด้านการเกษตรและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกี่ยวกับอาชีพของสมาชิก ร้อยละ 79.7 ส่วนจริยธรรมหลักที่คณะกรรมการของกลุ่มสมาชิกควรมี ได้แก่ มีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือ ทุ่มเท จริงใจ โปร่งใส เสียสละ มีความพร้อม มุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ

พนักงาน ช.ก.ศ. ส่วนใหญ่เห็นว่าวุฒิการศึกษาขั้นต่ำของคณะกรรมการที่ได้รับเลือกควรอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 52.6 เป็นผู้มีบทบาททางสังคม เช่น เป็นผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 79.7 หรือเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 73.0 และกำนัน ร้อยละ 62.2 เนื่องจากพนักงาน ช.ก.ศ. ร้อยละ 62.2 เห็นว่าคณะกรรมการที่มาจากผู้นำชุมชนมีผลต่อการพัฒนาของกลุ่มสมาชิก สกต. ระดับหนึ่ง นอกจากนี้ต้องไม่เป็นผู้มีหนี้ค้างชำระเงินกู้กับ ช.ก.ศ. ร้อยละ 93.2 รวมทั้งควรได้รับการอบรมจากหน่วยงานราชการและหรือ ช.ก.ศ. ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านสหกรณ์ ร้อยละ 97.3 รองลงมาคือ การบริหารงานกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 68.9 และการพัฒนาความรู้ในด้านการเกษตรและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกี่ยวกับอาชีพของสมาชิก ร้อยละ 50.0 ส่วนจริยธรรมหลักที่คณะกรรมการของกลุ่มสมาชิกควรมี ได้แก่ ทุ่มเท จริงใจ โปร่งใส เสียสละ มากที่สุด รองลงมาคือ ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์ และมีความรับผิดชอบ รวมทั้งมีความพร้อม มุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ

ระบบการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม ผู้จัดการ สกต. เห็นว่าระบบสารสนเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ คือ ฝ่ายจัดการควรมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อทำหน้าที่ให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของ สกต. ร้อยละ 74.3 รองลงมาคือ จัดเวทีให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนภูมิปัญญา องค์ความรู้ รวมถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของสมาชิก ทุกเดือน ร้อยละ 71.6 และประชุมประธานหรือตัวแทนกลุ่มสมาชิกและให้ไปเผยแพร่ข้อมูลต่อให้สมาชิกทุกเดือน ร้อยละ 68.9

พนักงาน ธ.ก.ส. เห็นว่าระบบสารสนเทศที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ คือ ประชุมประธานหรือตัวแทนกลุ่มสมาชิกและให้ไปเผยแพร่ข้อมูลต่อให้สมาชิกทุกเดือน และจัดเวทีให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนภูมิปัญญา องค์ความรู้ รวมถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ของสมาชิก ทุกเดือน ร้อยละ 79.7 และ ฝ่ายจัดการควรมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อทำหน้าที่ให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของ สกต. ร้อยละ 77.0

ด้านสมรรถนะของคณะกรรมการกลุ่มสมาชิก สกต. โดยภาพรวมผู้จัดการ สกต. เห็นด้วยกับคุณสมบัตินักคณะกรรมการกลุ่มสมาชิก สกต. ด้านสมรรถนะในระดับมาก (WMS. = 4.07) และทุกประเด็นผู้จัดการ สกต. เห็นด้วยในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นการมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานเป็นอันดับแรก (WMS. = 4.27) รองลงมาคือ มีทัศนคติยินดีและเต็มใจต่อ สกต. โดยจัดตั้งและสนับสนุนกลุ่มสมาชิกในการจัดทำกิจกรรมร่วมกับ สกต. และธ.ก.ส.. (WMS. = 4.15) และยึดมั่นส่งเสริมบทบาทของเครือข่ายสมาชิกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มสมาชิก สกต. (WMS. = 4.14) นอกจากนี้ ควรทำหน้าที่ให้ความรู้แก่สมาชิกและสร้างแรงจูงใจเพื่อให้สมาชิกศรัทธาในอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความพร้อมที่จะเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในอุดมการณ์สหกรณ์ มีการส่งเสริมให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก เข้าใจในบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของ สกต. มีทักษะมีความกระตือรือร้น สนใจ และเรียนรู้ ทำหน้าที่การตลาดบริหารจัดการแทนสมาชิก และมีความรู้ทางด้านสหกรณ์ กฎหมายเกี่ยวกับข้อบังคับ ระเบียบ วิธีปฏิบัติของ สกต. ในระดับหนึ่ง

โดยภาพรวมพนักงาน ธ.ก.ส. เห็นด้วยกับคุณสมบัตินักคณะกรรมการกลุ่มสมาชิก สกต. ด้านสมรรถนะในระดับมาก (WMS. = 4.14) และทุกประเด็น พนักงาน ธ.ก.ส. เห็นด้วยระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน (WMS. = 4.31) รองลงมาคือ มีทัศนคติยินดีและเต็มใจต่อ สกต. โดยจัดตั้งและสนับสนุนกลุ่มสมาชิกในการจัดทำกิจกรรมร่วมกับ สกต. และธ.ก.ส.. (WMS. = 4.26) และมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของ สกต. (WMS. = 4.19) นอกจากนี้ ควรมีความเชื่อมั่นในอุดมการณ์สหกรณ์ ยึดมั่นส่งเสริมบทบาทของเครือข่ายสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก มีความพร้อมที่จะเป็นผู้นำ มีความรู้ทางด้านสหกรณ์ กฎหมายเกี่ยวกับข้อบังคับ ระเบียบ วิธีปฏิบัติของ สกต. ในระดับหนึ่ง ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่สมาชิกและสร้างแรงจูงใจเพื่อให้สมาชิกศรัทธาในอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะมีความกระตือรือร้น สนใจ และเรียนรู้ และทำหน้าที่การตลาดบริหารจัดการแทนสมาชิกในการซื้อขายสินค้า

ส่วนที่ 3 บทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ถูกค้า ธ.ก.ส.

โดยภาพรวมผู้จัดการ สกต. เห็นด้วยกับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกในระดับมาก (WMS. = 4.33) โดยเห็นด้วยกับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก สกต. ทั้งด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมในระดับมาก ทั้งนี้ ผู้จัดการ สกต.เห็นด้วยกับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกในด้านสังคม (WMS. = 4.43) มากกว่าด้านเศรษฐกิจ (WMS. = 4.23) เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจพบว่า ประเด็นที่ผู้จัดการ สกต. เห็นด้วยในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ การประชุมกลุ่มสมาชิกทุกเดือนเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลจากฝ่ายจัดการและรับทราบข้อมูลความเคลื่อนไหวของสมาชิกรวมถึงปัญหาของสมาชิกและร่วมกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน (WMS. = 4.31) รองลงมาคือ การหาตลาดในการจำหน่ายผลิตผลของสมาชิกในกลุ่มเพื่อกำหนดแผนการผลิตและการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในแต่ละช่วงเวลา (WMS. = 4.26) และการส่งเสริมความรู้ในด้านการรวบรวมผลผลิตโดยชี้ให้เห็นถึงการขายผลผลิตปริมาณมากจะทำได้มีอำนาจในการต่อรองราคากับผู้รับซื้อมากขึ้นเพื่อประโยชน์ของหมู่สมาชิก (WMS. = 4.26) ส่วนด้านสังคมประเด็นที่ผู้จัดการ สกต. เห็นด้วยในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ ส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้สมาชิกดำรงตนอยู่บนความพอดีไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สิ้นเปลือง มีสติในการใช้ชีวิต ทำให้สามารถดำรงชีพอย่างอยู่ดีมีสุขแม้จะมีผลกระทบ และประเด็นการจัดกิจกรรม ลด ละ เลิก อบายมุขต่าง ๆ ที่ทำให้มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสมาชิกสูง โดยมีการตั้งรางวัลเพื่อจูงใจในการปฏิบัติของสมาชิกอย่างต่อเนื่องและเป็นผลดีต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ในครอบครัว

โดยภาพรวมพนักงาน ธ.ก.ส. เห็นด้วยกับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกในระดับมาก (WMS. = 4.32) โดยเห็นด้วยกับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก สกต. ทั้งด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมในระดับมาก ทั้งนี้ พนักงาน ธ.ก.ส. เห็นด้วยกับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกในด้านสังคม (WMS. = 4.44) มากกว่าด้านเศรษฐกิจ (WMS. = 4.20) เมื่อพิจารณาในด้านเศรษฐกิจพบว่า ประเด็นที่พนักงาน ธ.ก.ส. เห็นด้วยในระดับมากเป็นอันดับแรก คือ การส่งเสริมความรู้ในด้านการรวบรวมผลผลิตโดยชี้ให้เห็นถึงการขายผลผลิตปริมาณมากจะทำได้มีอำนาจในการต่อรองราคากับผู้รับซื้อมากขึ้นเพื่อประโยชน์ของหมู่สมาชิก (WMS. = 4.30) รองลงมาคือ การจัดหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มสมาชิกอื่น ๆ เริ่มจากกลุ่มสมาชิกใน สกต.เดียวกันก่อนและก็ขยายออกไปต่าง สกต. (WMS. = 4.25) และการหาตลาดในการจำหน่ายผลิตผลของสมาชิกในกลุ่มเพื่อกำหนดแผนการผลิตและการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในแต่ละช่วงเวลา (WMS. = 4.19) ส่วนด้านสังคม

ประเด็นที่ พนักงาน ธ.ก.ส. เห็นด้วยในระดับมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ การส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้สมาชิกดำรงตนอยู่บนความพอดีไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่สิ้นเปลือง มีสติในการใช้ชีวิต ทำให้สามารถดำรงชีพอย่างอยู่ดีมีสุขแม้จะมีผลกระทบ (WMS. = 4.62) รองลงมาคือ การจัดกิจกรรม ลด ละ เลิก อบายมุขต่าง ๆ ที่ทำให้มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสมาชิกสูง โดยมีการตั้งรางวัลเพื่อจูงใจในการปฏิบัติของสมาชิกอย่างต่อเนื่องและเป็นผลดีต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ในครอบครัว (WMS. = 4.60) และการส่งเสริมการออมของสมาชิกโดยให้สมาชิกออมเงินเป็นรายเดือนกับทางกลุ่มเพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงของชีวิตให้กับมวลสมาชิกในกลุ่ม โดยมีแรงจูงใจในการออม เช่น มีการปันผลตอบแทนจากการออม (WMS. = 4.56)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้จัดการ สกต. มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. คณะกรรมการ สกต. มาจาก ลูกค้าของธนาคาร พื้นฐานความรู้แต่ละเขตแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน คณะกรรมการจึงต้องเป็นผู้ที่มีใจรักในองค์กรจริง ๆ จึงจะพา สกต. และสมาชิกกลุ่มไปสู่จุดหมายที่ดีได้ และควรให้ให้ความรู้โดย การพาไปศึกษาดูงาน อบรม ฯลฯ
 2. โดยทั่วไป ลูกค้าของ ธ.ก.ส. หรือสมาชิกของสกต. ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจหรือให้ความไว้วางใจกับ ธ.ก.ส. เป็นอันดับแรก ฉะนั้นหากจะมีการช่วยเหลือสมาชิก สกต. อย่างแท้จริง และยั่งยืน องค์กร ธ.ก.ส. จะเป็นสถาบันที่มีบทบาทมากที่สุดในการช่วยเหลือ และขับเคลื่อนสมาชิกไปพร้อม ๆ กัน
 3. ให้ ธ.ก.ส.. มีส่วนร่วมกับ สกต. ให้มากเพื่อประโยชน์แก่สมาชิก
- พนักงาน ธ.ก.ส. มีข้อเสนอแนะดังนี้
1. การดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรให้ประสบความสำเร็จก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก และความมั่นคงของสถาบันเกษตรกรควรต้องประกอบด้วย การประสานประโยชน์ระหว่างสมาชิก ฝ่ายจัดการ และกลุ่มงานที่สนับสนุนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง
 2. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของ สกต. ที่อยากใช้วิธีการโดยผ่านจุดพักสินค้าซึ่งมีอยู่จำนวน 104 จุด ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดและมีแนวโน้มจะบอกจุดพักใช้ครบทุกตำบลรวม 20 จุด ซึ่งจุดพักดังกล่าวจะทำหน้าที่หน้าสินค้านำเข้าของ สกต. ให้สมาชิกใกล้เคียง
 3. การปรับเปลี่ยนทัศนคติของคณะกรรมการ ผู้มีบทบาทหลังจากการดำรงตำแหน่งไปแล้ว มีส่วนสำคัญในการพัฒนา สกต. เพิ่มขึ้นด้วย

4. คณะกรรมการ สกต. เท่าที่พบ การบริการจัดการ ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับระเบียบข้อบังคับ สกต. การบริหารงานผิดพลาดทำให้สกต. เสียหายและผลกระทบที่แท้จริงจะตกกับสมาชิก สมาชิกจะเป็นผู้ที่ต้องได้รับเสียหายจากการบริหาร คณะกรรมการควรมีความรู้ในระดับการศึกษาที่สูง

5. ด้านสมรรถนะของคณะกรรมการ และกลุ่มสมาชิก สกต. เป็นเรื่องดีในการพัฒนาแต่ควรมีการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมในแต่ละสภาพแวดล้อมแต่ละท้องถิ่นซึ่งมีความต่างกัน ซึ่งก่อนดำเนินการจริง ควรออกเป็นแบบสำรวจ ความต้องการในแต่ละพื้นที่น่าจะเหมาะสมกว่า

ตอนที่ 4 โครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อถูกค้า ธ.ก.ส. (แบบใหม่)

โครงสร้างการองค์กรใหม่ มีความแตกต่างจากโครงการการจัดองค์กรแบบเดิม คือการจัดกลุ่มสมาชิกตามกลุ่มการผลิต และมีคณะกรรมการในแต่ละระดับ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือกตั้งแต่ระดับสมาชิก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาทและกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อถูกค้า ธ.ก.ส. (แบบใหม่)

หากมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่จะทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น ได้คณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม สามารถสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นให้สมาชิกเข้ามามีบทบาทในการร่วมกิจกรรมกับ สกต. มากขึ้น

ตอนที่ 5 แนวทางในการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท กิจกรรม ที่เหมาะสมของกลุ่มสมาชิก สกต.

ข้อมูลจากการ focus groups ในส่วนของแนวทางในการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท กิจกรรม ที่เหมาะสมของกลุ่มสมาชิก สกต. สรุปได้ดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กร

การพัฒนาโครงสร้างกลุ่ม ควรดำเนินการปรับเปลี่ยนอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้สมาชิกมีความพร้อม และเข้าใจ

บทบาท และกิจกรรม (การมีส่วนร่วม)

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ฝ่ายจัดการ คณะกรรมการ รวมทั้ง ช.ก.ส. ควรมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกลุ่มสมาชิก บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก
2. ควรกำหนดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของสมาชิกให้มีความต่อเนื่อง

การบริหาร

1. กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการ ควรคัดเลือกจากการเลือกตั้ง และกำหนดคุณสมบัติผู้ที่เหมาะสม ในด้านความรู้ความสามารถ มีความพร้อม เสียสละ เป็นที่ยอมรับและศรัทธาในมวลสมาชิกเป็นหลัก และให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการคัดเลือก รวมทั้งมีการกำหนดระยะเวลาวาระการดำรงตำแหน่งอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับภาวะแวดล้อม
2. จัดศูนย์เรียนรู้ชุมชนภายในกลุ่มสมาชิก และให้การอบรมบุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้แก่สมาชิกในด้านการผลิตและด้านการตลาด รวมทั้งส่งเสริมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่ไปกับความรู้ต่าง ๆ โดยการสนับสนุนจาก ช.ก.ส หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น
3. ร่วมมือระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อเป็นพันธมิตรทางการค้า เช่น วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ในท้องถิ่น

อภิปรายผล

การพัฒนาโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ ของ สกต. ในการบริหารจัดการทั้งในด้านธุรกิจของสกต. และการเชื่อมโยงเครือข่ายกับสมาชิก จะทำให้สมาชิกมีบทบาทในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ให้มากขึ้น รวมถึงการประชาสัมพันธ์ข่าวสารของ สกต. ที่มีให้สมาชิกอย่างทั่วถึงถูกต้อง รวดเร็วและแม่นยำ จะทำให้สมาชิกได้ทราบความเคลื่อนไหวของ สกต. โดยการจัดกลุ่มสมาชิกให้มีขนาดย่อยลงมาเพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการให้มีความรู้ความเข้าใจในธุรกิจของ สกต. มากขึ้นแม้จะมีปริมาณกลุ่มมากขึ้นแต่ประสิทธิภาพของงานกลุ่มในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ก็จะเป็นไปตามปรัชญา อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ ได้อย่างสมบูรณ์และทำให้ สกต. มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการศึกษาสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. โครงสร้าง การจัดสวัสดิการ บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิก สกต. ในปัจจุบัน โครงสร้าง สกต. ปัจจุบัน ขาดประสิทธิภาพหรือไม่เหมาะสมต่อการดำเนินงานในปัจจุบัน ทำให้ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของ สกต. ได้ เนื่องจากสมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ของ สกต. ในทุกระดับ ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการ ทำให้สมาชิกขาดความเลื่อมใสศรัทธาต่อ สกต. ส่งผลให้ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของถนอมศรี ตะริโย (2537) ได้ศึกษาสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.. เชียงใหม่ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด พบว่า ฝ่ายจัดการของ สกต. ส่วนใหญ่มาจากเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. และองค์การสมาชิก สกต. ส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจด้านสหกรณ์ เนื่องจากมิได้มีส่วนร่วมโดยตรงในองค์การ ในขณะที่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านสหกรณ์ดีกว่า ซึ่งผลการศึกษาของถนอมศรี อาจกล่าวได้ว่า การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จได้ย่อมจะขึ้นอยู่กับบทบาทการมีส่วนร่วมของสมาชิกในองค์กรนั่นเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของอรทัย ใจป้อ (2540) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการสหกรณ์ร้านค้าในประเทศไทย: ปัญหาและแนวทางการพัฒนา ซึ่งผลการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของถนอมศรี กล่าวคือ บุคลากรหรือผู้จัดการร้านค้าเป็นผู้ทำงานในหน่วยงานหรือเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้จัดการร้านค้า ซึ่งมีฝีมืออาชีพหรือถูกจ้างโดยการคัดเลือก ทำให้ไม่มีแรงจูงใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ

ซึ่งหากมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่จะทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น ได้คณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสม สามารถสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นให้สมาชิกเข้ามามีบทบาทในการร่วมกิจกรรมกับ สกต. มากขึ้น และนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน เนื่องจาก สกต. เป็นองค์กรที่มีสมาชิกเป็นลูกค้าคนสำคัญขององค์กร หากสมาชิกไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมแล้วย่อมส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ รวมถึงส่งผลต่อความสำเร็จของสหกรณ์ทั้งทางด้านความเป็นสหกรณ์ และด้านธุรกิจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของทวีชัย ตระกูลวิเชียร (2543) ได้ศึกษาการจัดการธุรกิจการซื้อในรูปแบบร้านค้า สาขาของสหกรณ์การเกษตรท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ เช่น มีส่วนร่วมในการถือหุ้นพิเศษกับสหกรณ์เพื่อลงทุนธุรกิจสินเชื่อ สหกรณ์ทำหน้าที่เป็นผู้รวบรวมผลผลิตและเป็นผู้จำหน่ายผลผลิตให้แก่สมาชิก จัดหาอุปกรณ์การเกษตร สินค้าอุปโภคบริโภคราคาพิเศษจำหน่ายให้แก่สมาชิก รวมทั้งสหกรณ์ยังดำเนินการจัดหาพันธมิตรทางการค้าเพื่อให้สินค้าของสมาชิกมีตลาดรองรับ ซึ่งธุรกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์สามารถดำเนินการได้เนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิก ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่า หากองค์กรสหกรณ์มีสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจย่อมจะทำให้องค์กรสหกรณ์ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเป็นสหกรณ์ และด้านธุรกิจ

2. ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท กิจกรรมที่เหมาะสมของกลุ่มสมาชิก สกต. ซึ่งพบว่า ปัญหาอุปสรรคของโครงสร้างการจัดองค์กร ในปัจจุบัน คือ การขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิก อันเนื่องมาจาก วิธีการดำเนินงาน สกต. ที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของ ธ.ก.ส. จึงทำให้กระบวนการต่าง ๆ ของ สกต. ถูกหน่วยงาน ธ.ก.ส. แทรกแซง ตั้งแต่การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานที่แม้จะมี กระบวนการคัดเลือก แต่คณะกรรมการได้ถูกกำหนดจาก ธ.ก.ส. แล้ว ในบางครั้งกลุ่ม คณะกรรมการดังกล่าวขาดความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมของสมาชิก ส่งผลให้สมาชิกขาด ความศรัทธา นอกจากนี้ การที่สมาชิกไม่รู้จักคณะกรรมการ ย่อมจะทำให้ขาดความเชื่อมั่นและ ใ้วางใจส่งผลให้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม นอกจากด้านคณะกรรมการแล้ว ในด้านการจัดโครงสร้าง กลุ่มสมาชิกก็ไม่มีแบ่งกลุ่มที่ชัดเจน จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมได้ยาก

ฉะนั้น แนวทางการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท กิจกรรมที่ เหมาะสม จึงต้องเริ่มตั้งแต่การปรับโครงสร้างแบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจใน โครงสร้างรวมทั้งบทบาทของตนเอง รวมทั้งต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการ ดำเนินงานให้มาจากความศรัทธาจากสมาชิกอย่างแท้จริง รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธ.ก.ส. เกษตรอำเภอ หรือเกษตรจังหวัด ต้องเข้ามาให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกทั้งเรื่องของ การเกษตร และการบริหารจัดการ ควบคู่ไปกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และปัจจัยสำคัญที่สุดที่ จะต้องคำนึงถึง คือ คุณสมบัติของคณะกรรมการดำเนินงาน ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเจริญ ขึ้นแก่ สกต. ซึ่งจากความคิดเห็นของผู้จัดการ สกต. และ พนักงาน ธ.ก.ส. ต่างมีความคิดเห็นที่ สอดคล้องกันว่า

1.) การจัดแบ่งกลุ่มสมาชิก ควรแบ่งกลุ่มตามลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีอยู่แล้วใน ปัจจุบัน หรือแบ่งกลุ่มตามการผลิตในแต่ละหมู่บ้าน

2.) การประชุมกลุ่มสมาชิกควรใช้ระบบตัวแทนสมาชิก แต่สมาชิกที่สนใจ สามารถเข้าร่วมประชุมได้ นอกจากนี้ วาระการประชุมควรจะเป็นในลักษณะของการส่งเสริม ความรู้ การแลกเปลี่ยนภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ รวมทั้งการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม

3.) นอกจากคณะกรรมการดำเนินงานกลางแล้ว ภายในกลุ่มควรมี คณะกรรมการดำเนินงานย่อยเพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีระบบ ให้สมาชิกมีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของ สกต. ทั้งนี้ การได้มาซึ่งคณะกรรมการต่าง ๆ ควร มาจากการเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตย

4.) ควรมีการกำหนดคุณสมบัติขั้นต่ำของคณะกรรมการ ได้แก่ วุฒิการศึกษา ขั้นต่ำควรอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้มีตำแหน่งทางสังคมทั้งเป็นทางการและไม่เป็น

ทางการ กล่าวคือ อาจเป็นผู้ใหญ่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กำนัน หรือปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ที่ชุมชนให้ความเคารพศรัทธา เป็นต้น ที่สำคัญต้องไม่เป็นผู้ที่มีหนี้ค้างชำระกับ ธ.ก.ส. และได้รับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในด้านสหกรณ์ ด้านการเกษตรและเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น สำหรับจริยธรรมที่ควรมี ได้แก่ มีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์ ทุ่มเท จริงใจ โปร่งใส เสียสละ มีความรับผิดชอบรวมทั้งมีความพร้อม มุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ นอกจากนี้ คณะกรรมการควรมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีทัศนคติยินดีและเต็มใจต่อ สกต. โดยจัดตั้งและสนับสนุนกลุ่มสมาชิกในการจัดทำกิจกรรมร่วมกับ สกต. และธ.ก.ส..

5.) มีระบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ เช่น มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเพื่อทำหน้าที่ให้ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของ สกต. มีการจัดเวทีให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนภูมิปัญญา องค์ความรู้ รวมถึงการร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และขอความร่วมมือให้มีการประชุมกลุ่มเป็นประจำเพื่อเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์ได้อย่างทั่วถึง

6.) สำหรับบทบาทและกิจกรรมพื้นฐานที่ควรจัดให้กลุ่มสมาชิก ทั้งในด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ ได้แก่

6.1) ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การจัดหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มโดยเชื่อมโยงกับกลุ่มสมาชิกอื่น ๆ การประชุมกลุ่มสมาชิกทุกเดือนเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งจากฝ่ายจัดการ และฝ่ายสมาชิก การจัดหาตลาดในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดแผนการผลิตและการเก็บเกี่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และการส่งเสริมความรู้ในด้านการรวบรวมผลผลิตให้มีอำนาจต่อรองราคากับผู้ซื้อ

6.2) ด้านสังคม ประกอบด้วย การส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดกิจกรรม ลด ละ เลิก อบายมุขต่าง ๆ ที่ทำให้มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสมาชิกสูง โดยมีการตั้งรางวัลเพื่อจูงใจในการปฏิบัติของสมาชิกอย่างต่อเนื่องและเป็นผลดีต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ในครอบครัว

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงสร้างการจัดองค์กร บทบาท และกิจกรรมของกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง โครงสร้าง บทบาท และกิจกรรมกลุ่มสมาชิก สกต. ดังนี้

ด้านโครงสร้างองค์กร

1. จัดโครงสร้างรูปแบบการเชื่อมโยงประสานกันระหว่างสมาชิกกับสมาชิกและระหว่างสมาชิกกับคณะกรรมการดำเนินการของ สกต. ทั้งในแนวตั้ง และแนวนอน โดยกำหนดกลุ่มสมาชิกตามรูปแบบการผลิต และมีคณะกรรมการในทุกระดับ ทั้งระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด รวมทั้งกำหนดตัวแทนสมาชิกจากคณะกรรมการในการเข้าร่วมประชุมใหญ่
2. วาระการประชุมควรจะเป็นในลักษณะของการส่งเสริมความรู้ การแลกเปลี่ยนภูมิปัญญา การประกอบอาชีพ รวมทั้งการดำเนินธุรกิจของกลุ่ม
3. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกถึงประโยชน์ของ สกต. ในการช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกรทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการปรับเปลี่ยนโครงสร้างอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้สมาชิกมีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนทั้งทัศนคติที่มีต่อ สกต. และพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับ สกต.

ด้านบทบาท และกิจกรรม

1. ผลักดันให้บุคลากรทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายสมาชิก ฝ่ายจัดการ และฝ่ายคณะกรรมการ ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้าง รูปแบบกลุ่มสมาชิก รวมทั้งบทบาท และกิจกรรมของสมาชิก โดยในระยะเริ่มแรกอาจจะต้องให้มีเจ้าหน้าที่ฝ่าย ช.ก.ส. เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจแต่ในมีบทบาทในฐานะที่ปรึกษา เนื่องจาก ช.ก.ส. ถือได้ว่าเป็นมืออาชีพในการดำเนินธุรกิจ
2. จัดให้กลุ่มสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งในด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ โดยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การจัดหาอาชีพเสริม การจัดหาตลาดในการจำหน่ายผลิตผลให้สอดคล้องตามแผนการผลิต/การเก็บเกี่ยวและความต้องการของตลาด ด้านสังคม ได้แก่ การส่งเสริมการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ด้านการบริหาร

1. กำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมของคณะกรรมการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดวิธีการหรือกระบวนการได้มาซึ่งคณะกรรมการภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยคุณสมบัติขั้นต่ำของคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ วุฒิมัธยมศึกษาชั้นต้น ประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้ที่มีสมาชิกศรัทธา ให้ความเคารพอาจจะมีตำแหน่งทางสังคมอย่างเป็นทางการ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กรรมการ

กองทุน หรือ มีตำแหน่งทางสังคมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน หมอคน เป็นต้น มีความรู้ความสามารถ มีความพร้อม มีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์ ทุ่มเท จริงใจ โปร่งใส เสียสละ มุ่งมั่น ไม่ย่อท้อ เป็นที่ยอมรับและศรัทธาในมวลสมาชิก อีกทั้งต้องมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงาน และมีทัศนคติยินดีและเต็มใจต่อ สกต. ในการจัดตั้งและสนับสนุนกลุ่มสมาชิกในการจัดทำกิจกรรมร่วมกับ สกต. และช.ก.ส.. ไม่มีหนี้ค้างชำระเงินกู้กับ ช.ก.ส. ได้รับการอบรมหรือมีความรู้ในเรื่องการพัฒนาสหกรณ์ การเกษตร และเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งอาชีพที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

2. จัดศูนย์เรียนรู้ชุมชนภายในกลุ่มสมาชิก และให้การอบรมบุคลากรทุก ๆ ฝ่าย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องควบคู่ไปกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งให้เป็นแหล่งประชาสัมพันธ์ ข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิก

3. ร่วมมือระหว่างหน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อเป็นพันธมิตรทางการค้า เช่น วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ในท้องถิ่น รวมทั้งมีระบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาความคิดของสมาชิก สกต. ในด้านการบริหารจัดการที่เหมาะสม รวมทั้งความคาดหวังของสมาชิกที่มีต่อการบริหารจัดการ และการดำเนินธุรกิจของ สกต.

2. ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการของ สกต. ที่ประสบความสำเร็จทั่วประเทศ เพื่อหารูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับโครงสร้างใหม่ของ สกต.

3. ศึกษาโครงสร้างองค์กร รวมทั้งการบริหารจัดการ ที่มีวัตถุประสงค์ หรือรูปแบบขององค์กรคล้ายคลึงกับ สกต. ทั้งในและต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ และล้มเหลวเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในพัฒนาโครงสร้างองค์กร และการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมพัฒนาชุมชน. 2545. แนวทางการดำเนินงานหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2550ก. “เปรียบเทียบวิสาหกิจชุมชนปี 2549 กับปี 2550”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://ssnet.doae.go.th> (7 กุมภาพันธ์ 2551).
- _____. 2550ข. “แผนการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.moac.go.th/builder/moac> (7 กุมภาพันธ์ 2551).
- จรัส กาใหญ่. 2527. สถิติ 1. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- จารุพงศ์ พงษ์เดช. 2546. “รัฐวิสาหกิจชุมชน”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.cdd.moi.go.th> (17 ธันวาคม 2550).
- เฉลียว บุรีภักดี และเฉียบ ไทยยิ่ง. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. นนทบุรี: เอส อาร์พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.
- ชำนาญ วรศิริ. 2545. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- ถนอมศรี ตะริโย. 2537. การศึกษาสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. เชียงใหม่ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทวีชัย ตระกูลวิเชียร. 2543. การจัดการธุรกิจซื้อในรูปแบบร้านค้า สาขาของสหกรณ์การเกษตรกรณีศึกษา: สหกรณ์การเกษตรท่าวังผา จำกัด จังหวัดน่าน. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2546. คู่มือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกลุ่ม. กรุงเทพฯ: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร.
- นุชจรรย์ ทิวาวลัย, อาจพงศ์ ประเสริฐวิบูลย์ และอรชума พูนชัยภูมิ. 2547. การพัฒนากลุ่มอาชีพผู้วิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษากลุ่มอาชีพแปรรูปน้ำผลไม้พร้อมดื่ม (น้ำลูกสำรอง) ตำบลชากไทย กิ่งอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี รายงานการวิจัย. ชลบุรี: กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขตที่ 2.
- ประคอง วรรณสูตร. 2528. สถิติวิจัยทางพฤกษศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวิจัยภาคการเกษตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยงค์ สายประเสริฐ. 2535. เอกสารประกอบการสอนวิชาการบริหารงานสหกรณ์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ผ่องผิว หิรัญรังสิต. 2539. การรวมกลุ่มสตรีในชนบท โดยศึกษากลุ่มสตรีบ้านศรีดอนมูล ตำบล
ชมพู อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่.
- วันสรา เชาวน์นิคม. 2550. “แนวคิดการพัฒนาเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพเพื่อความยั่งยืน”. [ระบบ
ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.anamai.moph.go.th> (17 ธันวาคม 2550).
- วิชัย แหวนเพชร. 2547. การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความ
เข้มแข็งของชุมชนอย่างเป็นระบบและยั่งยืนในกรุงเทพและปริมณฑล. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วีระพงษ์ ไตรศิวะกุล. 2549. “แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร.” [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
www.212cafe.com/freewebboard (17 ธันวาคม 2550).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปรีดา จิตราพงษ์ และ จูรี จันททรัพย์. 2538. กลยุทธ์การตลาดและการบริหาร
การตลาด. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ศูนย์สารสนเทศกรมส่งเสริมการเกษตร. 2548. “วิสาหกิจชุมชน”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://smce.doae.go.th/smce3/smce1/index.php?result=5> (17 ธันวาคม 2550).
- _____. 2550. “รายงานการขึ้นเอกสารขึ้นทะเบียนวิสาหกิจชุมชน”. [ระบบออนไลน์].
แหล่งที่มา <http://smce.doae.go.th/ProductCategory> (1 กุมภาพันธ์ 2551).
- สรรเสริญ วงศ์ช่อม. 2544. เศรษฐกิจพอเพียง: พื้นบ้านสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักประสานการพัฒนาชนบทและเมือง. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาธุรกิจชุมชน.
กรุงเทพฯ: สำนักประสานการพัฒนาชนบทและเมือง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2546. “นโยบายการพัฒนา
เศรษฐกิจชุมชน กรณี โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.ryt9.com/s/ryt9/161749> (3 กุมภาพันธ์ 2551).
- สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2548. “แนวคิดวิสาหกิจชุมชน” [ระบบ
ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://sceb.doae.go.th/> (4 กุมภาพันธ์ 2551).
- อรทัย ใจป้อ. 2540. การจัดการสหกรณ์ร้านค้าในประเทศไทย: ปัญหาและแนวทางการพัฒนา.
เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- อัจฉิมา เศรษฐบุตร และสายสวรรค์ วัฒนพานิช. 2546. การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อัจฉรา ภาณุรัตน์. 2546. “ผ้าฝ้ายทอมือ ฝ้ายคหิม์และอื่น ๆ หัตถกรรมกับวิถีชีวิตไทย: กระบวนการทอฝ้ายคหิม์สองทาง “อัมปรม” ของชาวสุรินทร์”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.elibrary.sacict.net/th/knowledge/handicraft/index.php?SECTION_ID=910 (17 ธันวาคม 2550).
- อาบ นกะจัด. 2546. เอกสารการบรรยายวิชาการตลาดสหกรณ์. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- Frank, B. And Lillian M. Gilbreth. ม.ป.ป. “ทฤษฎีการบริหาร ลำดับความพัฒนาการศึกษา”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.212cafe.com/boardvip/view.php?user=theccnnews&id=14> (18 ธันวาคม 2550)
- Frederick, W. T. 1911. **Principles of Scientific Management**. NY, USA: Harper & brothers.
- Fayol, Henri. 1972. **General and Industrial Management**. London: Pitman.
- Gantt, Henry L. ม.ป.ป. “ทฤษฎีการบริหาร ลำดับความพัฒนาการศึกษา”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.212cafe.com/boardvip/view.php?user=theccnnews&id=14> (18 ธันวาคม 2550).
- Weber, Max ม.ป.ป. “ทฤษฎีการบริหาร ลำดับความพัฒนาการศึกษา”. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.212cafe.com/boardvip/view.php?user=theccnnews&id=14> (18 ธันวาคม 2550)
- McDavid, J. and H. Harari 1977. **Psychology and Social Behavior**. New York: Harper & Row Publisher.
- Thanupon, Sunila. 1986. **Extension and Client Systems' Perception of Training Need of Rice Farmer in Chiangmai, Thailand**. Phillippines: Dissertation, Central Luzon State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item	Scale Variance if	Corrected Item-	Alpha if
	Deleted	Item Deleted	Total Correlation	Item Deleted
VAR00175	65.2000	91.9579	.7538	.9436
VAR00176	65.4500	92.3658	.6852	.9449
VAR00177	65.4500	93.9447	.6387	.9455
VAR00178	65.5000	95.2105	.7090	.9446
VAR00179	65.2500	95.5658	.6187	.9458
VAR00180	65.6500	95.0816	.6581	.9452
VAR00181	65.0500	97.7342	.5406	.9468
VAR00182	65.5000	92.2632	.8503	.9423
VAR00183	65.4000	93.2000	.6937	.9446
VAR00184	65.6000	90.4632	.7639	.9435
VAR00186	65.6000	91.4105	.6535	.9459
VAR00187	65.7000	92.5368	.7131	.9443
VAR00188	65.6000	94.7789	.6673	.9451
VAR00190	65.2500	95.1447	.5219	.9476
VAR00191	65.4500	94.3658	.6809	.9448
VAR00192	65.8000	93.9579	.7333	.9441
VAR00194	65.4000	96.5684	.5898	.9462
VAR00195	65.5000	96.2632	.6164	.9458
VAR00197	65.7500	95.3553	.5964	.9461
VAR00198	65.9500	93.2079	.8233	.9429

Reliability Coefficients

N of Cases = 10.0 N of Items = 20

Alpha = .9476

ภาคผนวก ข

ค่าสถิติ

ตารางผนวก 1 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ										
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม	1	12.5	5	62.5	2	25.0				
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ กติกาในการดำเนินงาน			6	75.0	2	25.0				
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก			5	62.5	3	37.5				
ท่านมีส่วนร่วมในการรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่ม			6	75.0	2	25.0				
ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม	1	12.5	7	87.5						
ท่านมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม	2	25.0	3	37.5	3	37.5				
ท่านมีส่วนร่วมในการผลิต	2	25.0	5	62.5	1	12.5				
ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการผลิต	1	12.5	4	50.0	3	37.5				
ท่านมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น	1	12.5	4	50.0	3	37.5				
ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไป	1	12.5	3	37.5	4	50.0				
ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด แปรรูป เลือกวัตถุดิบ และการบรรจุหีบห่อ			6	75.0	2	25.0				

ตารางผนวก 1 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ										
ท่านมีส่วนร่วมในการตั้งราคาผลิตภัณฑ์	1	12.5	7	87.5						
ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการตลาด แปรรูปแบบเลือก วัตถุประสงค์การบรรจุหีบห่อ การส่งเสริมการขาย	1	12.5	5	62.5	2	25.0				
การมีส่วนร่วมในการลงทุน										
ท่านมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ	2	25.0	6	75.0						
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าหุ้นในการดำเนินงาน	1	12.5	6	75.0	1	12.5				
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินทุนในการดำเนินงาน	1	12.5	7	87.5						
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์										
ท่านมีส่วนร่วมในการรับค่าแรงในการปฏิบัติกิจกรรมในการ ดำเนินงาน			8	100.0						
ท่านมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล			8	100.0						
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล										
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของการดำเนินงาน	1	12.5	7	87.5						
ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานในปี ต่อไปของกลุ่ม	2	25.0	4	50.0	2	25				

ตารางผนวก 2 จำนวนและร้อยละของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในด้านต่าง ๆ

การมีส่วนร่วม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน
การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ										
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม	7	15.9	24	54.5	12	27.3	1	2.3		
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ กติกาในการดำเนินงาน	2	4.5	23	52.3	17	38.6	2	4.5		
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก	1	2.3	28	63.6	12	27.3	3	6.8		
ท่านมีส่วนร่วมในการรูปแบบการดำเนินงานของกลุ่ม			27	61.4	15	34.1	2	4.5		
ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม	2	4.5	29	65.9	12	27.3	1	2.3		
ท่านมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม			20	45.5	19	43.2	5	11.4		
ท่านมีส่วนร่วมในการผลิต	6	13.6	30	68.2	8	18.2				
ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เทคโนโลยีและภูมิปัญญาในการผลิต	1	2.3	18	40.9	23	52.3	2	4.5		
ท่านมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น	4	9.1	21	47.7	16	36.4	3	6.8		
ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไป	2	4.5	18	40.9	16	36.4	8	18.2		
ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด แปรรูป เลือกวัตถุดิบ และการบรรจุหีบห่อ	4	9.1	12	27.3	21	47.7	7	15.9		

ตารางผนวก 2 (ต่อ)

การมีส่วนร่วม	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ										
ท่านมีส่วนร่วมในการตั้งราคาผลิตภัณฑ์	2	4.5	13	29.5	23	52.3	6	13.6		
ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการตลาด แปรรูป เลือกวัดดูค่าบริการบรรจุ หีบห่อ การส่งเสริมการขาย	2	4.5	11	25.0	27	61.4	4	9.1		
การมีส่วนร่วมในการลงทุน										
ท่านมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ	7	15.9	19	43.2	14	31.8	4	9.1		
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าหุ้นในการดำเนินงาน	2	4.5	20	45.5	18	40.9	4	9.1		
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินทุนในการดำเนินงาน	1	2.3	11	25.0	26	59.1	6	13.6		
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์										
ท่านมีส่วนร่วมในการรับค่าแรงในการปฏิบัติกิจกรรมในการดำเนินงาน			22	50.0	17	38.6	5	11.4		
ท่านมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล			19	43.2	20	45.5	5	11.4		
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล										
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของการดำเนินงาน			12	27.3	22	50.0	9	20.5	1	2.3
ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไปของกลุ่ม	1	2.3	10	22.7	23	52.3	10	22.7		

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

เลขที่.....

แบบสอบถาม

สำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรอินทรีย์
ท่ากระดานสามัคคี อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ใช้สอบถามสมาชิก เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรอินทรีย์ท่ากระดานสามัคคี ปัญหาและข้อเสนอแนะ เพื่อจะได้
นำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนากลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โปรดให้ข้อมูลตามความคิดเห็น
ของท่าน โดยการเติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ชื่อ - สกุล ตำแหน่งในกลุ่ม..... เพศ ชาย หญิง
- อายุ.....ปี
- ศาสนา พุทธ คริสต์ อิสลาม อื่นๆ ระบุ.....
- ระดับการศึกษา
 ไม่ได้เรียนหนังสือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
 มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช. อนุปริญญา ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ).....
- สถานภาพการสมรส
 โสด สมรส (อยู่ด้วยกัน) สมรส (แยกกันอยู่)
 หย่าร้าง หม้าย อื่น ๆ ระบุ.....
- จำนวนแรงงานในการเกษตรจำนวน.....คน

7. สถานภาพความเป็นผู้นำทางสังคม

ไม่มีตำแหน่งทางสังคม

ผู้นำทางสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ผู้นำองค์กรการปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต.

เป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ เช่น กรรมการกลุ่มออมทรัพย์ กรรมการกลุ่มเกษตรกร หรือ กลุ่มผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

เป็นผู้นำกลุ่มสหกรณ์

เป็นผู้แทนของหน่วยงานราชการ เช่น หมอдинอาสา ปศุสัตว์อาสา ครูบ้ญชีอาสา อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ฯลฯ

อื่นๆ (ระบุ)

8. รายได้จากภาคการเกษตรต่อปี บาท รายได้จากนอกภาคการเกษตรต่อปี.....บาท

9. ท่านมีจำนวนหุ้นในกลุ่มทั้งหมด..... หุ้น รวมมูลค่า.....บาท

10. ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

ไม่มี

มี จำนวน.....บาท กู้จากที่ใด (ระบุ).....อัตราดอกเบี้ย.....ต่อปี

11. ในการเข้าร่วมกลุ่มท่านได้รับผลตอบแทนอะไรบ้างจากกลุ่ม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ค่าแรง ในรอบ 1 เดือน (ระบุ)..... บาท

เงินปันผลในรอบ 1 ปี (ระบุ)..... บาท

ค่าตอบแทน (ระบุ).....บาท

ได้เพื่อน

ได้มีโอกาสเข้าสังคม

อื่น ๆ ระบุ.....

12. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มมาแล้ว ระยะเวลา.....ปี.....เดือน

13. นอกจากเป็นสมาชิกของกลุ่มนี้แล้ว ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง

ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น

เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นอีก คือกลุ่ม.....

14. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรม/คูงาน

ไม่เคย

เคยครั้ง เรื่อง.....

15. ท่านได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินธุรกิจหรือไม่

- ไม่เคย
- เคย ในด้านต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เงินทุน (ระบุ ชื่อหน่วยงาน.....)
 - วัสดุอุปกรณ์ (ระบุ ชื่อหน่วยงาน.....)
 - วิทยาการความรู้ (ระบุ ชื่อหน่วยงาน.....)
 - อื่น ๆ ระบุ.....

16. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการดำเนินงานหรือไม่

- ไม่เคย
- เคย จากแหล่งใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สื่อสิ่งพิมพ์
 - วิทยุโทรทัศน์
 - คณะกรรมการ
 - สมาชิกในกลุ่ม
 - อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มในด้านต่างๆ

1. ชนิดของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์หลักที่ท่านดำเนินการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ข้าว ระบุพันธุ์ข้าว.....
- พืชผัก ระบุชนิดพืช ผักที่ปลูก.....
- ผลไม้ ระบุชนิดผลไม้ที่ปลูก.....
- ปุ๋ยชีวภาพ ระบุชนิดของปุ๋ยที่ผลิต.....
- น้ำหมักชีวภาพ ระบุชนิดของน้ำหมักที่ผลิต.....
- อื่นๆ ระบุชนิดและประเภทของผลผลิต.....

2. ปริมาณของผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์หลักที่ท่านดำเนินการผลิตในรอบปีเพาะปลูกที่ผ่านมา

- ข้าว จำนวน.....ไร่ ปริมาณผลผลิตต่อไร่.....กก.
- พืช ผัก จำนวน.....ไร่ ปริมาณผลผลิตต่อไร่.....กก.
- ผลไม้ จำนวน.....ไร่ ปริมาณผลผลิตต่อไร่.....กก.
- สมุนไพร จำนวน.....ไร่ ปริมาณผลผลิตต่อไร่.....กก.
- อื่นๆ ระบุชนิด จำนวน.....ไร่ ปริมาณผลผลิตต่อไร่.....กก.

3. วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตของกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ได้มาจากแหล่งใด
1. สั่งซื้อจากภายนอก (ปริมาณ..... ราคา/หน่วย.....บาท
 2. จากธรรมชาติภายในชุมชน (ปริมาณ.....ราคา/หน่วย.....บาท
4. ระดับคุณภาพและมาตรฐานของผลผลิตเกษตรกรอินทรีย์ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากองค์กรต่างๆ
1. ไม่มี
 2. มกท.
 3. กรมวิชาการเกษตร
 4. มาตรฐานระดับจังหวัดหรือ ภูมิภาค เช่น มก.สร. มอน ฯลฯ
 5. อื่นๆ ระบุ.....
5. ชนิดของผลผลิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน (ระบุ).....
6. แหล่งธาตุอาหารพืชสำคัญ ในการทำการเกษตรอินทรีย์ของท่านคือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ ปุ๋ยคอก ปริมาณ.....ก.ก.	☐ ปุ๋ยหมัก ปริมาณ.....ก.ก.
☐ ปุ๋ยพืชสด ปริมาณ.....ก.ก.	☐ น้ำหมักชีวภาพ ปริมาณ.....ก.ก.
☐ ปุ๋ยชีวภาพสำเร็จรูป ปริมาณ.....ก.ก.	
☐ อื่นๆ (ระบุ)	
7. วิธีการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ในการทำเกษตรอินทรีย์ของท่านคือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- สารสกัดสมุนไพร ปริมาณ.....ลิตร
 - ปลุกพืชไล่แมลง
 - ป้องกันโดยวิธีกล เช่น ตรวจสอบแปลงเพื่อเก็บแมลงศัตรูพืช กางมุ้ง กับดักแมลง แสงไฟล่อแมลง ห่อผลไม้ป้องกันการทำลายของแมลง จำนวน.....ครั้ง
 - ใช้ตัวห้ำ ตัวเบียน และจุลินทรีย์ชนิดต่างๆ จำนวน.....ครั้ง
 - อื่นๆ (ระบุ)
8. วิธีการป้องกัน/กำจัดวัชพืช ในการทำเกษตรอินทรีย์ของท่านคือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ไม่มีการกำจัดวัชพืช
 - ใช้วิธีกล เช่น ถาก ถาง ตัด ถอน
 - ใช้วิธีการควบคุมการงอก เช่น การคลุมด้วยวัสดุคลุมดิน
 - อื่นๆ (ระบุ)

9. เมล็ดพันธุ์พืช/กิ่งพันธุ์ ที่ปลูกในแปลงเกษตรอินทรีย์ ท่านนำมาจากแหล่งใด
1. เก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์เอง (ปริมาณ.....)
 2. แลกเปลี่ยนกันภายในชุมชน (ปริมาณ.....)
 3. ซื้อเมล็ดพันธุ์จากศูนย์ของทางราชการ (ปริมาณ.....)
 4. ซื้อเมล็ดพันธุ์จากตลาด/บริษัทเอกชน (ปริมาณ.....)
10. โปรแกรมแหล่งที่มาของธาตุอาหารพืช (ปุ๋ย) ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์ของท่าน
1. ผลิตขึ้นใช้เองทั้งหมด ปริมาณ.....
 2. ผลิตขึ้นใช้เองบางส่วนปริมาณ..... และซื้อบางส่วน (โปรแกรมแหล่งจัดซื้อ)..... ราคา/หน่วย.....บาท
 3. ซื้อทั้งหมด (โปรแกรมแหล่งจัดซื้อ)..... ราคา/หน่วย.....บาท
11. กรณีที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นใช้เอง เครื่องมืออุปกรณ์ และวิธีการผลิตได้มาจากแหล่งใด
1. สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 2. คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตัวเอง
 3. เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน
 4. ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่างๆ
 5. อื่นๆ (ระบุ)
12. กรณีที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นใช้เอง แหล่งของวัตถุดิบได้มาจากที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- หาได้ในท้องถิ่น โดยไม่ต้องจัดซื้อ ได้แก่
 - ซื้อจากในท้องถิ่น ได้แก่
 - ได้จากท้องถิ่นอื่น โดยไม่ต้องจัดซื้อ ได้แก่
 - ซื้อจากท้องถิ่นอื่น ได้แก่
13. วิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดศัตรูพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์ ท่านได้รับการถ่ายทอดมาจากแหล่งใด
1. สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 2. คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง
 3. เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการพัฒนาในชุมชน
 4. ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่างๆ
 5. อื่นๆ (ระบุ)

14. วิธีการ/เทคนิค ในการป้องกัน/กำจัดวัชพืช ที่ใช้ในแปลงเกษตรอินทรีย์ ท่านได้รับการถ่ายทอดมาจาก แหล่งใด

1. สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง
3. เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการพัฒนาในชุมชน
4. ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานต่างๆ
5. อื่นๆ (ระบุ)

15. ในชุมชนของท่าน หรือชุมชนใกล้เคียง มีแปลงเกษตรอินทรีย์ที่ท่านสามารถเข้าไปศึกษาดูงานหรือไม่

1. มี
2. ไม่มี

16. ในชุมชนของท่าน หรือชุมชนใกล้เคียง มีบุคคลที่ได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งท่านสามารถ เข้าไปศึกษาหาหรือหรือไม่

1. มี
2. ไม่มี

17. ผู้นำชุมชนของท่าน ได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกชุมชนมากน้อยเพียงใด

1. มาก
2. ปานกลาง
3. น้อย

18. การจัดกิจกรรมของชุมชน ได้รับความสนใจจากสมาชิกในชุมชนมากน้อยเพียงใด

1. มาก
2. ปานกลาง
3. น้อย

19. เมื่อใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพหรือน้ำหมักชีวภาพที่ได้จากการผลิตจะสามารถช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและปรับปรุงสภาพดินช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่

1. ใช่
2. ไม่ใช่

ด้านการตลาดและช่องทางจัดจำหน่าย

20. ตลาดที่ท่านนำสินค้าเกษตรอินทรีย์นำไปจำหน่ายคือที่ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น	☐ ขายให้เพื่อนบ้านที่มาซื้อในฟาร์ม
☐ ขายให้พ่อค้าที่มารวบรวมผลผลิตในฟาร์ม	☐ ส่งให้กลุ่ม
☐ ตลาดในจังหวัด	☐ ตลาดชุมชน
☐ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ระบุชื่อ	
☐ ให้กับบริษัทตามสัญญาเพื่อส่งตลาดต่างประเทศ ระบุชื่อตลาดต่างประเทศ	
☐ อื่นๆ (ระบุ)	

21. ในกรณีที่ส่งจำหน่าย ความสามารถของท่านในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อส่งตลาด เป็นอย่างไร

1. สามารถผลิตได้เพียงพอกับความต้องการของตลาด
2. ผลิตน้อยเกินไป ไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด
3. ผลิตมากเกินไป เกินความต้องการของตลาด
4. ไม่มีตลาดสำหรับระบายผลผลิต
5. มีปัญหาการกระจายผลผลิตไม่สม่ำเสมอ (บางช่วงผลผลิตมากล้นตลาด บางช่วงผลผลิตน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาด)
6. อื่นๆ (ระบุ)

22. ความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ของตลาดตามความคิดเห็นของท่าน มีแนวโน้มเป็นอย่างไร

1. มีความต้องการเพิ่มขึ้น
2. ไม่เปลี่ยนแปลง
3. มีความต้องการลดลง

23. ในการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มมีผลกำไรหรือไม่อย่างไร

1. มี จำนวน.....บาท
2. ไม่มี

ข้อมูลเกี่ยวกับเทคโนโลยีการแปรรูป นวัตกรรม บรรจุภัณฑ์

24. รูปแบบการจำหน่ายผลผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ของท่านคือ

1. จำหน่ายสด ปริมาณ.....ก.ก. ราคา/หน่วย.....บาท
2. แปรรูปผลผลิตก่อนจำหน่าย ได้แก่.....
3. จำหน่ายทั้งสองรูปแบบ
4. ไม่ได้จำหน่าย

25. รูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าเกษตรอินทรีย์ของท่าน ที่ส่งไปจำหน่าย

1. มีบรรจุภัณฑ์ที่มีสัญลักษณ์บ่งบอกว่าเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ และระบุแหล่งผลิต
2. ไม่มีบรรจุภัณฑ์ แต่แยกจำหน่ายโดยบ่งบอกว่าเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์
3. ไม่มีบรรจุภัณฑ์และจำหน่ายร่วมกับสินค้าเกษตรทั่วไป

26. ในกรณีที่มีการแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการแปรรูปผลผลิตและการถนอมรักษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ไม่มีการแปรรูป	☐ สืบทอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น
☐ คิดค้น ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง	
☐ เป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการพัฒนาในชุมชน	
☐ ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากทางราชการ	
☐ อื่นๆ ระบุ _____	

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิก

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่องด้านขวามือที่ตรงกับความเห็นของท่าน

การมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่ม					
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ กติกาในการ ดำเนินงาน					
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิก					
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานของ กลุ่ม					
ท่านมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม					
ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม					
ท่านมีส่วนร่วมในการผลิต					
ท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่เทคโนโลยีและภูมิปัญญาใน การผลิต					
ท่านมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมที่ทางกลุ่มจัดขึ้น					
ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ยอดขายของผลิตภัณฑ์ เพื่อ เป็นข้อมูลทางการตลาดในปีต่อไป					
การมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการตลาด แปรรูป เลือก วัตถุดิบและการบรรจุหีบห่อ					
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์					
ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการตลาด แปรรูป เลือก วัตถุดิบการบรรจุหีบห่อ การส่งเสริมการขาย					
การมีส่วนร่วมในการลงทุน ท่านมีส่วนร่วมในการลงทุนในการดำเนินธุรกิจ					
ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าหุ้นในการดำเนินงาน					
ท่านมีส่วนร่วมในการจัดสรรเงินทุนในการดำเนินงาน					
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ท่านมีส่วนร่วมในการรับค่าแรงในการปฏิบัติกิจกรรมในการ ดำเนินงาน					
ท่านมีส่วนร่วมในการรับกำไรและเงินปันผล					

การมีส่วนร่วมของสมาชิก	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล					
ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลของการดำเนินงาน					
ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน ในปีต่อไปของกลุ่ม					

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของเกษตรกรและข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรค

1. ปัญหาในด้านการผลิต เช่น การจัดหาปัจจัยการผลิต วิชาการด้านการผลิต แรงงาน คุณภาพในการผลิต การใช้เครื่องจักรกลเพื่อใช้ในการผลิตและการบำรุงรักษาเครื่องมือ การควบคุมต้นทุนการผลิต ปริมาณการผลิต

2. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำ การระบาดของโรค แมลงศัตรูพืช วัชพืช

3. ปัญหาด้านการแปรรูป และการจำหน่ายผลผลิต เช่น วิชาการในการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ ช่องทางตลาด มาตรฐานสินค้า

4. ปัญหาด้านเงินทุน แหล่งที่มาของเงินทุน การใช้ของเงินทุน การจัดทำระบบบัญชี สภาพคล่องของเงินทุนของการดำเนินงาน

5. ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคล ด้านค่าตอบแทน พัฒนาคุณภาพบุคลากร การฝึกอบรม การควบคุมต้นทุน การผลิต และการมีส่วนร่วมของสมาชิก

6. ปัญหาด้านการตลาด คุณภาพของผลิตภัณฑ์ การจัดการด้านราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ การโฆษณาผลิตภัณฑ์ การสนับสนุนด้านการตลาดของภาครัฐ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะด้านการผลิต

2. ข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะด้านการแปรรูป และการจำหน่ายผลผลิต

ข้อเสนอแนะด้านเงินทุน

ข้อเสนอแนะด้านทรัพยากรบุคคล และการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ข้อเสนอแนะด้านการตลาด

ภาคผนวก ง
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายธนพงศ์ นาคจันทิก	
เกิดเมื่อ	20 สิงหาคม 2522	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคาราสุมุทร จังหวัดชลบุรี
	พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี
	พ.ศ. 2545	ระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วทบ.) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดชลบุรี
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2545 – ปัจจุบัน	พนักงานพัฒนาธุรกิจ 7 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา